ürkmüş bir at

Martin Walser

●● roman

alef yayınevi

Martin Walser

1927 Wasserburg doğumlu. Tübingen Üniversitesinde edebiyat, tarih ve felsefe okudu. Doktora çalışmasını 1951 yılında Kafka üzerine yaptı. Walser 1949 ile 1957 yılları arasında bölgesel radyo istasyonu Süddeutscher Rundfunk'ta muhabir, yönetmen ve oyun yazarı olarak çalıştı. 1953 yılında, "Gruppe 47" adlı edebiyat grubuna katıldı. Martin Walser roman, öykü, *novella*, deneme, radyo ve televizyon oyunu türünde çok sayıda ürün verdi. Bu arada 1957'de Hermann Hesse, 1980'de Schiller, 1981'de Büchner, 1996'da Hölderlin ödüllerini ve daha birçok edebiyat ödülünü kazandı. 1998 yılında da Almanya Yayıncıları Barış Ödülü'nü alan ve her zaman siyasal kimliğiyle öne çıkan Martin Walser, son elli yılın Alman gerçeğini en iyi anlatan, yorumlayan, eleştiren yazarlardan biri olarak tanımlanıyor. Türkçede daha önce *Av, Yamalı Evlilikler, Birbirimiz Olmadan, Fink'in Savaşı, Bir Pınar Gibi, Aşk Zamanı* adlı romanları ile *Güzelin Bedeli* başlıklı denemeler kitabı yayımlandı. Yazar Konstanz Gölü kıyısındaki Überlingen'de yaşıyor.

Mustafa Tüzel

İstanbul doğumlu, bir süre İsviçre'de yaşadı, bir süre İTÜ Elektrik Fakültesinin kantin ve koridorlarında dolaştı, 1991'de İstabul Basın Yayın Yüksekokulundan mezun oldu. 1994 yılında, Straelen'deki Avrupa Çevirmenler Kollegyumu'nun konuğu oldu. Peter Handke, Thomas Bernhard, Bertolt Brecht, Friedrich Dürrenmatt, Friedrich Nietzsche, Jürgen Habermas, Walter Benjamin, Max Horkheimer, Peter Sloterdijk, Zafer Şenocak gibi ebediyat ve felsefe erbabından çeviriler yaptı.

alef

KURGU KİTAPLIĞI DİZİSİ 10
ÜRKMÜŞ BİR AT
MARTIN WALSER

Novella

Kasım 2007
1. baskı: Alef Yayınevi 2007
ISBN 9944-494-14-4

© Suhrkamp, 1978
Özgün adı: *Ein fliehendes Pferd*
© Alef Yayınevi, İstanbul, 2007
Türkçe yayın hakları ONK Ajans aracılığıyla alınmıştır,
Alef Yayınevine aittir.
İzinsiz çoğaltılamaz.

Bu çeviri
Almanya'nın Straelen kentindeki Europäische Übersetzer
Kollegium'da (EUK) yapılmıştır.

Çeviren: Mustafa Tüzel
Yayıma hazırlayan: Yeşim Tükel
Son okuma: Çiçek Öztek
Kapak tasarım: Melis Özcan

Baskı: Şefik Matbaası
tlf. (0212) 472 15 00

Alef Yayınevi
Sofyalı Sokak Paşa İşhanı No 2 Kat 3 Daire 5
Asmalımescit / İSTANBUL
tlf. (0212) 245 56 27 • faks (0212) 245 54 56
info@alefyayinevi.com • www.alefyayinevi.com

Martin Walser

ÜRKMÜŞ BİR AT

NOVELLA

Çeviren: Mustafa Tüzel

alef yayınevi

Franziska için

"Kimi zaman, belirli kişilerin, karşıt dünya görüşlerini savundukları novellalar karşımıza çıkar. Bu durum genellikle, birinin ötekini ikna etmesiyle sonuçlanır. Bir görüşün kendi kendine tanıklık etmesi gerekirken, o ötekinin ikna olduğu yolundaki tarihsel sonuç okura verilir. Bu bakımdan, böyle metinlerin bir aydınlanma sağlayamamalarını, şans olarak görüyorum."

Søren Kierkegaard

Ya/Ya da

1

Sabine ansızın kendini, gezintiye çıkmış insan selinin dışına attı ve henüz kimsenin oturmadığı bir masaya doğru gitti. Helmut, bu kafedeki sandalyelerin kendisi için fazla küçük olduğu duygusuna kapılmıştı, ama Sabine oturmuştu bile. Helmut, asla en önlerde bir yerde oturmazdı. İki yöne doğru akıp gidenlerin bu kadar yakınındayken bir şey görünmezdi ki. Ona kalsa, binanın duvarına olabildiğince yakın bir yere otururdu. Otto da oturmuştu şimdi. Sabine'nin ayaklarının dibine. Ama hâlâ yukarıya, Helmut'a bakıyordu; sanki Helmut oturmadığı sürece, kendisinin de geçici olarak oturduğunu anlatmak istiyordu. Sabine kahveyi ısmarladı, bacak bacak üstüne attı ve sahilde gezinen uyuşuk kalabalığa, sırf Helmut'u hedefleyen bir hoşnutluk ifadesiyle baktı. Helmut bakışlarını yeniden, hemen yanından geçip giden insanlara kaydırdı. Az şey görülüyordu. Ama o az şeyden çok fazla vardı sanki. Açık renkli, hafif giysiler giymiş bu yanık tenlilere karşı bir tür umutsuz açlık duyumsadı kendinde. Burada insanlar, Stuttgart'ta olduklarından daha güzel görünüyorlardı. Kendisi için aynı

şeyi duyumsamıyordu. Açık renkli pantolonlar içinde kendini komik buluyordu. Üzerinde ceketi olmasa, herhalde göbeğinden başka bir şey görünmezdi. Sekiz gün sonra bu duruma aldırmayacaktı. Ama henüz üçüncü günde yapamazdı bunu. Üç günde teni feci bir biçimde kızarmıştı, o kadar. Sekiz gün sonra ise Sabine de, o da iyice bronzlaşmış olacaklardı. Şimdiye dek güneşin Sabine üzerinde, tenindeki her minik kırışıklığı, teninin pek de kusursuz olmayan her noktasını kabartmaktan başka bir etkisi olmamıştı. Sabine komik görünüyordu. Özellikle şimdi, gezinenlere böyle hoşnutlukla bakarken. Helmut bir elini Sabine'nin kolunun alt kısmına koydu. İtişip duran kollardan, bacaklardan ve göğüslerden oluşma bu cangıla neden bakmak zorundaydılar ki? Tatil evi şimdi, bu ağaçsız, taş gezinti yolu kadar sıcak da değildi herhalde. Buradan geçen her iki kişiden birinde öyle aşırı bir serüven havası vardı ki, bunu izlemek hızla artan bir mutsuzluğa dönüşüyordu. Buradan geçenlerin hepsi daha gençti. Şimdi, tatil evinin düz parmaklıklarının ardında bulunmak ne hoş olurdu. Üç gündür buradaydılar ve üç akşamdır Sabine'nin peşine takılıp şehre inmek zorunda kalmıştı. Her defasında da gezinti yoluna. İnsanları gözlemlemeyi ilginç buluyordu Sabine. İlginç olmasına ilginçti. Ancak, dayanılır gibi değildi. Helmut, Kierkegaard'ın güncelerini okumayı tasarlamıştı. Beş cildin beşi de yanındaydı. Dördüncü ciltte kalırsa, alacağın olsun Sabine! Kierkegaard'ın,

günlerine neler yazdığını kesinlikle bilmiyordu. Özel bir şeyler yazmış olması olacak şey değildi. Helmut, Kierkegaard'a daha yakınlaşabilmek için yanıp tutuşuyordu. Belki de yanıp tutuşması, hayal kırıklığına uğramak içindi. Kierkegaard'ın günlerini okurken her gün yaşayacağı bu saatler süren hayal kırıklığını keyifli bir şey olarak düşünüyordu. Tatillerdeki yağışlı havalar gibi. Günler, korktuğu (ama daha çok da umduğu) gibi, yakınlaşmasına izin vermezse, bu insana yakınlaşma özlemi daha da artacaktı. Kişisel hiçbir şey içermeyen bir günce: Bundan daha çekici bir şey olamazdı. Sabine'ye, yarından itibaren, akşamlarını artık sadece tatil evinde geçireceğini söylemeliydi. Helmut öfkeden çatlayabilirdi! Burada, bu fazlasıyla küçük sandalyede, oturmuş insanlara bakıyor, oysa tatil evinde...

Kierkegaard'ı sahile giderken yanına almak istemiyordu. Bunu on beş yaşındayken yapmıştı. *Zerdüşt*'ü yüzükoyun yatarak okumuştu. Snobluğundan, Fransızca çevirisini okumuştu. *Ainsi parlait Zarathustra.*

Bu arada, Sabine'nin önlerinden geçenlere duyduğu hoşnutluk, yüzünde artık değişmeyen bir gülümseme oluşturmuştu. Helmut, Sabine'nin gülümsemesinden rahatsız oldu. Sabine'nin kolunun üst kısmına dokundu. Herhalde, birbirleriyle konuşmaları gerekirdi. Böylesine canlı bir gezinti yolunu izlerken kafenin sandalyelerinde konuşmadan oturan, yaşlanmaya yüz tutmuş bir çift, gülünç görünüyor. Ya da umarsız.

Hele kadın, yüzünde bu çoktandır ölmüş gülümsemeyi taşıyorsa. Helmut, çevredekilerin, kendisi ve Sabine hakkında isabetli bir şeyler düşünebilmesinden hoşlanmazdı. Sabine ve kendisi hakkında ne düşünürlerse düşünsünler, yanlış olmalıydı. Yanlış düşünceleri kolaylaştırabildiği sürece, kendini iyi hissederdi. En sevdiği düşünce *Bilinmezlik*'ti. Stuttgart'ta, komşuları arasında ve okulda—üstelik hem meslektaşları hem de öğrencileri arasında—kendisi hakkındaki bilginin nasıl biriktiğine tanık olmak zorunda kalmıştı. Takma adı *Yerkakan* olarak kalmıştı. Bu da ona, fazlasıyla doğru bir biçimde anlaşıldığını, içyüzünün görüldüğünü ve tanımlandığını göstermişti. Okulda ya da çevresinde ona, tanındığı ve gerçek yüzünün anlaşıldığı ve asla kabul etmediği özelliklerinin bilindiği ne zaman belli edilse, hemen kaçıp gitmek isterdi. Sadece uzağa, uzağa, uzağa kaçmak. Doğruluğunu onaylamadığı bilgileri kullanırlardı onunla ilgili olarak. Davranışlarını yönlendirmek için. Onu boyunduruk altına almak için. Onu terbiye etmek için. Onu ele geçirmeyi bilirlerdi. Ve onlar Helmut'u ele geçirmeyi ne denli iyi bilirlerse, Helmut'un da yeniden bilinmez olma özlemi o denli büyürdü. Birisi onun hakkında henüz hiçbir şey bilmiyorken, henüz her şey olasıydı. Ne yazık ki o, bunun her zaman öyle tam olarak farkında olmamıştı. O türden tanışıklıkları bu yüzden engellememişti. Şimdi ona yalnızca kaçmak kalıyordu. Yılda bir iki kez. Tatil, işte. Tatilde, gerçek kişiliğini dünya-

nın gözlerinden korumak içim uygun bulduğu yüzler ve davranış biçimleri edinmeyi denerdi. Ulaşılamaz olmak, onun düşü buydu. Dört bir yanı uçurum gibi dimdik aşağıya inen sivri ve daracık kayalıklar üzerine kurulu bu kalenin, bilinçlere yerleşmiş bir imge haline gelmemesi için de çaba gösterirdi. Yepyeni bir Neuschwanstein Şatosu, hayallerinde iz bırakmak istiyordu. Ve ormanlar. Hep ormanlar. Hep ormanlar görürdü. Ormanlarda hızla yürüdüğünü görürdü. Hiç devinmeden yürürdü ve ne iyi ki sonu olmayan ormanların her defasında daha derinlerine varırdı. Sonu olmayan ormanlar, kesinlikle kusursuzluktu bu.

Ya öğretmen olmak istemiş miydi? Herhangi bir kimse, bir şey olmak ister mi? Bu hâlâ bilinmeden kalma özleminde, daha genç olma arzusu dile gelmiyor muydu? Öğretmen olarak ilk görevine başladığında, öğrenci gazetesinde bugün bile ezbere bildiği birkaç cümle yayımlatmıştı. Satırları yeniden düşününce, ciddiyet duygusunu zedeleyen bir espri dinlemek zorunda kalmış gibi sırıtırdı:

Öğretmenin Coşkusu
Burada söz konusu olan, sınırları belirlenmiş bir konudur. Öğretmen konuya bütünüyle hâkim olamadığı halde, onu tüm gücüyle sunar. Öğrenciler karşılarındaki tarafından, konu hakkında daha çok bilgilendirilmiş olurlar. Ama öğretmenin inatçı konuşmasını dinlerken, farkına varmadıkları bir

şeyi öğrenirler. Öğretmenin gülünçlüğünde yaşamdan yana bir şey vardır. Öğrenciler bunu büyük bir huşuyla anımsamayacaktır. Öğretmen ne denli geçmişe gömülürse, öğrencilerdeki bu huşu o denli artacaktır.

Sırıtması, herhalde kuşkularından kaynaklanıyordu, çünkü böyle kuşkularını basitçe görmezden gelemezdi.

On bir yıldan beri, her yıl dört hafta boyunca tatil evi olarak kullandıkları Zürnlerin evinden ayrılmak, ne hoş olurdu; burada oynanan rolü, insanın tamamen kendiliğinden ürettiğini hissetmek.

Bayan Zürn'e karşı davranışı, on bir yıl önce evde ilk kalışlarında şekillenmişti ve daha o zamandan son şeklini aldığı söylenebilirdi. Bayan Zürn'ün gözünde neşeli, konuşkan, dinlenmeye gereksinimi olan, çiçekleri seven, hayvansever, çocuklar için deli olan biriydi, iyi yürekliydi...

Helmut, Bayan Zürn'ün kendisinden beklediği tatil rolünü uydurmuş değildi. Sadece, hissettiği kadarıyla, davranışlarını Bayan Zürn'ün en çok hoşuna gidecek şekilde yönlendirmişti. Bu sırada ortaya çıkan şeyin, Helmut'la pek ilgisi olmaması hoştu. Öte yandan, Sabine ve Helmut ortaya çıktığında Bayan Zürn'ün takındığı gülümsemenin de, Bayan Zürn'le hiçbir ilgisi olmayabilirdi. Böylesi daha da iyi. Bayan Zürn'ün kocası, o on bir yıl boyunca Helmut'la bir kez olsun uzun uzun konuşmamıştı. Ama Sabine'yle konuşmuş-

tu. Helmut ve bu Doktor Zürn, birbirine denk iki gizem olarak birbirlerinin yanından geçerlerdi. Helmut Sabine'ye, Doktor Zürn'ü öteki tüm insanlardan daha sempatik bulduğunu söylemişti. Hatta birbirlerini andırmıyorlar mıydı? Yuvarlak bir sırt, yuvarlak bir karın. Ve kilo. Helmut, Zürnlerin davranış tarzındaki kibarlığın, biraz fazla olan saygının, mesafe koymanın en iyi biçimi olduğunu hissediyordu. Doktor Zürn'ün ne tür bir doktor olduğunu, Zürnlerin kıyıdaki güzel bir evi niçin hâlâ tatil evi olarak kiraya verdiklerini bilmek istemiyordu, tıpkı Zürnlerin, on bir yıldan beri Helmutların aklına neden başka bir tatil yeri gelmediğini bilmek istemeyişleri gibi. Bu tatil ilişkisinin en güzel yanı, her yıl artan, ama bir yakınlaşma içermeyen karşılıklı güvendi. On bir yıl önceki tek ortak noktalarından, yani Doktor Zürn'ün de, kendilerinin de spaniel cinsi birer genç köpeklerinin olmasından bir adım öteye gidememişlerdi. Tabii şimdi hem Doktor Zürn'ün hem de kendilerinin spaniel cinsi birer yaşlı köpekleri vardı. Buna karşın, Bay ve Bayan Zürn'den daha çok güvendiği insanlar düşünemezdi Helmut. Yine de, Zürnlerin dört kızıyla arasında, diğer tüm insanlıkla olduğu kadar bir mesafe vardı. Ah, şimdi Zürnlerin evinde, dışarıda olunmalıydı!

Sabine, "Sinirli değilsin ya!" dedi. Bunu söylerken Helmut'a bakmıyordu. Sabine'yi uzaktan gözlemleyen birisi, yüzündeki ifadeden, Sabine'nin kocasına "Burada seninle oturmak olağanüstü güzel," dediği

sonucunu çıkarabilirdi. Helmut, "Sinirli mi? Nereden çıkarıyorsun bunu?" dedi. Sabine, "Aç mısın?" diye sordu. "Aç," dedi Helmut, ciddi bir romantiklikle. "Gidelim mi?" diye sordu Sabine. "Eve mi?" dedi Helmut. "Hayır, yemeğe," dedi Sabine. "Sen aç mısın?" diye sordu Helmut. "Öğlen yemeğinden sonra o kadar çok kek yememeliydik," dedi Sabine. "Sen pişirdin," dedi Helmut. "Biliyorum," dedi Sabine, suçunun bilincinde. "Hiç olmazsa, bu kadar güzel yapmasaydın," dedi Helmut, duygusuzca. Nasılsa bir kurtuluş yok, diye düşündü. Bunu neden düşündüğünü bilmiyordu. İnsanı kurtar, diye düşündü. Kurtarsana onu. Belki Sabine, bu insanları gözleme ediminin tadını çıkarabilecek durumdaydı. Helmut buna inanmıyordu. Öyle olsa, Sabine'nin, kendisinden büsbütün farklı olması gerekirdi. Farklı değillerdi oysa. Birbirlerini etkilemişlerdi. Şimdi birbirlerine olağanüstü benziyorlardı. Onun gülümseyişine bir bak. Herhalde, senin de yüzünde, farkında olmasan da, o sarkık gülümsemenin aynısı vardır. Sizi böyle gören biri, ikiz olduğunuzu düşünür. Tam o anda Sabine: "Sanırım artık ikimizin de yüzünde bir spaniel suratı var," dedi. Hep böyle olurdu, Sabine, tam da o sırada adeta Helmut'un düşündüğünün yanıtı olan bir şey söylerdi. Bu defa bu durum Helmut'u kızdırmıştı. Kapa çeneni, diye düşündü Helmut ama aynı zamanda, düşüncelerinde Sabine'ye karşı bu denli kaba davrandığı için fena halde utandı. "Böyle karşı koymasana," dedi Sa-

bine ve elini Helmut'un elinin üzerine koydu. Helmut elini çekti, Otto'yu okşadı ve "Bizim ona benzediğimizi söylediğinde, haklı olarak incindi, ona benzeyen sensin, kesinlikle ben değilim," dedi. "Ayrılıkçı," dedi Sabine. "Burası hoşuna gidiyor mu böyle?" dedi Helmut. "Sonsuza dek insanları seyredebilirim," dedi Sabine. "Ben seyredemem," dedi Helmut. "Yazık," dedi Sabine. "Ben gidiyorum artık," dedi Helmut, öfkeyle. "Bir dakikacık daha," dedi Sabine. "Hayhay," dedi Helmut ve saatine baktı.

2

Ansızın, masaların önünde genç, ince bir adam durdu. Blue jean giymişti. Mavi gömleği, üzerine kabartma şekiller basılmış renksiz deri kemerine kadar açıktı. Adamın yanında da, blue jean dikişi ile açıkça görülebilen iki yarıya bölünmüş bir kız. Kızın neresine bakılırsa toprağımsı bir yuvarlaklık ve yumuşaklık görülüyordu, buna karşılık adamın her yanı dikey, antrenmanlı ve fazlalıksızdı. Adamın iyice esmerleşmiş göğsünde sadece birkaç altın sarısı kıl vardı, halbuki sarı saçları başında gür ve ışıl ışıl parlıyordu. Herhalde eski bir öğrencim, diye düşündü Helmut. Eski öğrencileriyle karşılaşmak, bir öğretmenin başına ne yazık ki sık sık gelir. Çoğunlukla da, daha önce, okuldaki işini dayanılmaz hale getirmek için ellerinden geleni yapmış olan öğrenciler, öğretmene burnundan getirene kadar eziyet etmiş olanlar, sonra ansızın insanın karşısına dikilir, sırıtırlar; ellerini uzatır, müthiş bir kadını ya da böyle etkileyici bir kızı tanıştırırlar; kimi zaman da, mutluluk içinde kikirdeşen birkaç çocuk, insana yapışkan elleriyle dokunur; sonra müthiş yaşam öyküleri hakkındaki saçmalıklarla insanın kafa-

sını şişirir, pişmanlık beyanlarında bulunurlar, onun ne kadar *kalite* bir öğretmen olduğunu ancak ilerleyen yıllarda anladıklarını itiraf ederler... Helmut, kendisine eskiden eziyet etmiş bu kişilerin ucuz duygusallık nöbetlerini ancak zorlanarak ve tiksinerek dinleyebiliyordu. Konuşurlarken, bu beyefendilerin ayakkabılarının ya da duruma göre ayak parmaklarının ucuna bakardı. Okulda da böyle yapardı ya! Bu yüzden adı *Yerkakan*dı. Kafasının ve bedeninin o duruşuna yol açanlar, kızlar olmalıydı. Patavatsız bluzları ve pantolonlarıyla. Bir defasında, rol yapacak gücü kalmamış, elini uzatıvermişti; neyse ki, karşısındaki bunun yanlışlıkla yapıldığını sanmıştı.

Hayır, gözlerinin akıyla, dişlerinin beyazıyla ve güzel, bozulmamış ayak parmaklarıyla, maviler içindeki bu alev sarısı, eski bir öğrencisi değil, Klaus Buch'tu. Ve Klaus Buch, okul arkadaşı, gençlik arkadaşı ve üniversite arkadaşı Helmut'un kendisini artık hatırlayamadığına inanmak istemiyordu. Helmut'un tekrar tekrar özür dilemekten başka yapabileceği bir şey yoktu. Yüzleri ve isimleri anımsama yeteneğinin, mesleği yüzünden tükendiğini söyledi. Şimdiye kadar çok fazla yüze ve isme dikkat etmek zorunda kalmıştı. Klaus Buch... diye atıldı sonra sahte bir tavırla... elbette, şimdi hem ismini hem de yüzünü hatırlamaya başlıyordu. İşte bu Sabine, Helmut'un karısı. Ve bu da Helene, yani Hel, Klaus'un karısı. Helmut, bu Hel'e elini uzattığında, Klaus'un bir övgü beklediğini

sezinledi. Bu kadın bir ganimet gibiydi. Helmut, eski arkadaşı Klaus'a, şimdi hiç olmaza, onun hiç değişmediğini, görünce çok şaşırdığını, hatta öğrencilerinden biri zannettiğini söylemeliydi. Artık karşısında duran genç adama benzeyen kişinin, Klaus Buch adında bir arkadaşı olduğunu yavaş yavaş kabullenmek zorunda olsa da, karşısında duranı, belleğinde yavaş yavaş gün ışığına çıkan Klaus Buch'la kesinlikle bir araya getiremiyordu; çünkü açıkçası onun Klaus Buch'u da bu arada kırk altısında olmalıydı, oysa karşısındaki ancak yirmi altısındaydı. Yanında kızla. Her şeyden önce, kızdan dolayı. Helmut bunların hiçbirini söylemedi. Övgü yok. Şaşıracaksın, diye düşündü. İkisinin de ayak uçlarına baktı. Ayak parmakları da bakımlı ve düzgün bir biçimde yan yana duruyordu. İkisi konuştular. Konuşurken oturdular. Otururken konuşmayı sürdürdüler. Helmut, Kierkegaard'ın günce lerini hatırladı. Hel'in ve Klaus'un konuşmaları sonucunda gerekli hale gelen tüm bilgileri Sabine verdi. Helmut başıyla onayladı. Ansızın Klaus Buch acı bir haykırışla yerinden fırladı ve bir elini sanki az önce yanmış ya da kurşunlanmış gibi havada sallamaya başladı. Helmut ve Sabine bir şey anlamadılar. Neyse ki Helene Buch gülüyordu. Klaus Buch yeniden sakinleştiğinde, dikkatle masanın altına baktı. "Bu hayvan sizin mi?" diye sordu. "Ama bugüne kadar hiç kimseyi ısırmadı," dedi Sabine. Hel, "Köpeklerden tiksindiği için, en ufak bir dokunuş bile yetiyor, hemen şoka giriyor,"

dedi. Sabine, "Otto, otur!" dedi ve Klaus Buch'tan defalarca özür dileyerek Otto'ya dikkat edeceğine söz verdi.

İşte böyle, üç yıldır onlar da buraya tatile geliyor ve Maurach'ta kalıyorlardı. "Yani aramızda bir kilometre bile yok," dedi Sabine. İkisi, Sabine ve Helmut da on bir yıldan beri aynı yerde kalıyordu. Diğerleri, Hel ve Klaus, Akdeniz'den bıkmıştı. Üç yıldır yan yana tatil yapmış ve birbirlerini hiç görmemiş olmaları gerçekten komikti. "Yani, bu da komik değilse, Helmut, yahu, Helmut, sen ne diyorsun buna?" Öyle, Helmut da komik buluyordu bunu. Hel ve Klaus sık sık yelkenliyle gezerlerdi. Sabine ve Helmut su kenarında tembel tembel uzanmayı tercih eder, sonra orada burada oturup dururlardı. Sanki Sabine, Helmut'u Klaus Buch'a şikâyet ediyormuş gibi oldu. Helmut başıyla onayladı. Sabine'nin gerçekten şikâyetçi olmadığını biliyordu. O anda şikâyet ediyormuş gibi yapmak, Sabine'nin hoşuna gidiyordu. Belki de bu, Klaus Buch'a yapılan bir tür komplimandı. Bu karşılaşma yüzünden Klaus Buch'un kapıldığı sevinçli heyecan karşısında Sabine de sevinçten iyice heyecanlanmıştı. Adamın, kocasıyla yeniden karşılaştığına böylesine sevinmesi, belli ki Sabine'ye yaramıştı. Klaus Buch'a bir tür mutlulukla bakıyordu. Sanki onu uzun süre beklemişti ve şimdi ağzından çıkacak her sözü sabırsızlıkla kolluyordu. Bu Klaus Buch, gençlik arkadaşı Helmut'u anlata anlata bitiremiyordu. Daha on dör-

dünde *Zerdüşt*'ü okumuştu. Tüm arkadaşlarından önce. İşkencelerle geçen bir ergenlik. Ensestvari bir hedefine düşkünlük. Hâlâ da öyle. Doğru değil mi? Klaus Buch anlattıklarını öyle bir ifade ediyordu ki, karşı çıkıldığında ya da onaylandığında, söylenilene değil ancak ifade biçimine karşı çıkılmış ya da onay verilmiş oluyordu. Helmut zaten hep pantolon askılı bir peygamber olagelmişti. Ete kemiğe bürünmüş kutsal telaş. Tutuşmuş bir kere. Yalınayak ve ateşli. Helmut'unu başka bir haliyle bilmiyordu o. Bu tutuşmuşluk halinin, fiziksel alana da sıçradığı sık sık oluyordu. Her dört haftada bir üç ila beş gün, ancak pencerelerin arkasından—ve doğrusu, iğrenç pas rengi perdelerin arkasından—Helmut'un ateşinin inmesini beklediği görülebilirdi. Helmut onun sözünü kesti. Gitmek istiyordu. Bu arada, mutlaka insanlar da konuştuklarını duyuyorlardı. Ayrıca Helmut, Klaus Buch'un karısının, kendisini hiç ilgilendirmeyen bu öykülerden sıkıldığı duygusuna kapılmıştı. Kendisinden yine de kaçamayacaklarını söyledi Klaus Buch. Böylece, Halın ailesini akşam yemeğine davet ediyordu ve herhangi bir reddetme biçimini kabullenmeye niyeti yoktu.

Gerçekten de, soyadını hâlâ biliyor. Kaç yıl geçmiş aradan... Helmut, ayağa kalkarken, birbirlerini en son ne zaman gördüklerini sordu, olabildiğince gelişigüzel. "Yoksa anımsamıyor musun artık?" diye bağırdı Klaus Buch. Böyle bir şeye inanmak istemiyordu.

Neredeyse tam yirmi üç yıl oluyordu. O sıralar Klaus Buch, Edinburgh'daki işi kaptığı için, Tübingen'den ayrılmıştı. Veda töreninden sonra Helmut ondan, çarşı meydanındaki fıskıyeli havuza girmesini istemişti. Helmut'un her emrini yerine getirmeye alışkın olduğundan Klaus, havuzun suyunda yıkanmıştı. Helmut bunu unutmuş olamazdı. Helmut, Klaus'un sanki bir kukla tiyatrosundaymışçasına abartılı çizgilerle sergilediği her şeyi çok iyi anımsıyormuş gibi yaptı. Oysa Klaus Buch'un sihirbaz gibi ortaya çıkarttıkları arasından hiçbir şeyi anımsamıyordu. Klaus *Zerdüşt*'ü ve sık sık nükseden bademcik iltihaplarını ve ateşlenmelerini anlatmış olmasaydı, bir başkasıyla karıştırması söz konusu olabilirdi. Pas rengi perdeler bile Helmut'a bir sahne tasarımı gibi geliyordu. Evlerinde pas rengi perde var mıydı? Ve iğrenç perde ne demekti? Bu Klaus Buch'un kendisine ne denli yabancı geldiğini asla anlatamazdı. Gerçi, belleğinin en karanlık köşesinde, belki bu beyefendinin ismi olabilecek bir şeyler kıpırdanıyordu. Bu sarışınlığı, bu çevik ve ince sportifliği, dişlerin hatırı için oluyormuş gibi görünen bu gülüşü... daha önce görmüş olabilirdi. Ama son derece kaba bir biçimde hareket eden dudakların olduğu bu öne çıkık üst çeneyi ve mükemmel dişleri görmüş olamazdı. Daha önce karşılaşmamış da olabilirdi. Öte yandan bu adam, Helmut'un yeniden anımsadığı üçüncü nesneler hakkında o denli çok şey biliyordu ki, başkasıyla karıştırma olasılığı ortadan kalkmıştı.

Belki de Helmut bu Klaus Buch'u belleğinden silmişti. Birisini, Edinburgh'da bir öğretmenlik işi bulduğu için kıskanmamış mıydı? Öyleydi herhalde. Ve her şeyi elde eden bir Klauscuk da vardı. O zaman, bu oydu. Kilise pencereleri gibi yüksek, renkli pencereleri olan o ev... bu onların eviydi; karanlık ağaçların ardında, vakur. Helmut içeri hiç girmemişti. Korkardı. Sadece bir defa, evdeki herkesin Kuzey Denizinde olduğunu bildiğinden, duvara tırmanmış ve çalılıkların arasından bu bahçeyi ve bu yüksek evi incelemişti. Bu evin, kendine özgü sivri bir damın yardımıyla, bir kuleye dönüşmek isteyen bir cumbası yok muydu? Ama, ansızın oradan kaçmak zorunda kalmıştı. Korkudan.

"Senin, kalın tekerlekli bir bisikletin yok muydu?" diye sordu Helmut. "Evveeeet," diye bağırdı Klaus Buch, "Yahu, beni artık hatırlamak istemediğinden korkmuştum."

Klaus, onları *Hecht* Restorana götüreceğini söyledi. "Pekâlâ," dedi Helmut.

3

Helmut, bu Klaus Buch'un, yaşamın kendisi için değer taşıyan birkaç yılına tanıklık edecek kimsesinin kalmadığını yavaş yavaş anlamaya başlıyordu. Klaus Buch'un, özellikle bu yıllara ait hiçbir şeyin yitip gitmesini kesinlikle istemediği açıkça belliydi. Yaşananların yeniden canlandırılması için hiç olmazsa başını sallayışları ve bakışlarıyla, yaşanmış olayların şöyle ya da böyle olmuş olduğunu onaylayacak bir ikinci kişiye gereksinimi vardı. Böyle bir partner olmadan, o zamanlara ilişkin hiçbir şey konuşamazdı. Helmut, asker arkadaşlığı fenomeniyle karşı karşıya olduğunu anladı. Kendisi geçmişi canlandırma meraklısı değildi. Geçmişte olup bitenlere ilişkin her düşünce, Helmut'un içini karartıyordu. Şimdiden, geçmişle ne denli doldurulmuş olduğunu düşündüğünde, bir tür tiksinti duyuyordu. Ört bunların üstünü. Gözlerini yum. Hava almamalarını sağla yeter, yoksa mayalanmaya başlarlar. Klaus Buch ise başkaydı. Bir ipucu yakaladı mı tüm öteki bağlantıları da istiyordu. Yirmi beş yıl önceki bir öğleden sonrasına ait örgünün önünde durduğuna emin olmadan pes etmezdi. Ya

da örülmüş deseninin. Ya da renklerinin. Ya da en azından fikrin. Genellikle, bu Klaus Buch, olup bitenler hakkında o denli çok şey biliyordu ki, bu durum Helmut'u ürkütüyordu. Çarşı meydanındaki fıskıyeli havuzun kenarında sardunya saksıları varmış; Klaus Buch, Helmut'un kendisine emrettiği gibi suya girebilmek için bu saksılardan ikisini aşağıya indirmiş. Teoloji okuyan kız, biliyorsun ya, hani Maria Rökk'e benzeyen yüzü ve işlemeli bluzü olan; Klaus Buch soyunmaya başlayınca arkasını dönmüş. Anımsamıyor musun şimdi, hani içeri doğru kıvrık hafif uzun saçları ve saçlarının tepesinden başlayarak bir sağa bir sola ayrılan ve sonra gözden yiten ya da sona eren bir saç örgüsü vardı...

Helmut acı bir kıskançlık duydu. Kendisi aslında hiçbir şey yaşamamıştı. Aklında hiçbir şey kalmamıştı. Arkasında hemen hemen hiçbir şey yoktu. Bir şeyler anımsamak istediğinde, caddelerin, meydanların, odaların kıpırtısız görüntüleri canlanırdı gözünde. Eylemler değil. Gözünün önüne gelen anılarında, felaket sonrasını andıran bir cansızlık hüküm sürerdi. Sanki insanlar henüz devinmeye cesaret edemiyorlarmış gibi. Her halükârda, duvarlara yaslanmış, konuşmadan dururlardı. Canlanan görüntünün ortası, çoğu kez boş kalırdı. Helmut kendisinde serüvenin kesin olarak sona erdiğini duyumsuyordu. Anlatılabilecek nitelikte olanın. Gerçi kimi zaman oturur, tanıyageldiği tüm insanları bir tür panik içinde gözünün önüne getirirdi.

Çağırdığı tüm isimler ve kişiler belirirdi. Ama onların kendisine göründükleri durumu anlatmak için, *ölü* sözcüğü fazla yumuşak kalırdı. Herhalde Helmut'un belleği, başkalarınınkinden daha kötü değildi. Gençlik ve çocukluk, herkes gibi onu da çekiyordu. Ama sonra, bu sessiz, kokusuz, renksiz sahnelerle ne yapacağını bilemiyordu. Bir süre, aşırı bir ısrarla yeniden canlandırma denemeleri yapmıştı. Hatta bir defasında, babası hakkında aklında ne kaldıysa yazmaya başlamıştı. Babası *Hindenburgbau*'da garsondu. Helmut belleğindeki kırıntıları nasıl birbirine yapıştırıp onları boyadığını, parlattığını, onlar için metinler uydurduğunu fark edince, bu yaptığından iğrenmişti. Böyle bir kukla tiyatrosu için fazla yaşlıydı o. Eski bir olayı yeniden canlandırmak, onu, geçmişin geçmişlik derecesini yadsıyan sözde bir belirginlik içinde yeniden dirilmesini sağlayacak bir biçimde tamamlamak demekti aslında. Daha sonra, babası hakkında, kâğıt üzerinde yazılı duranlar, geçmişin ondaki Golgota durumunu yalanlayacaktı. Helmut'u, tam da geçmişin ölmüşlüğü ilgilendiriyordu. Klaus Buch, geçmişi dobra dobra anlatmayı seviyordu halbuki. Geçmiş olanla, dobra dobralık kadar birbirine bu denli az uyan iki şey daha var mıdır? Klaus Buch'ta geçmiş, seslerle, kokularla, gürültülerle deviniyordu; geçmiş bugünden daha canlıymış gibi dalgalanıyor, hoş kokular salıyordu. Anımsayanlar, devlerin kıyasıya savaştığı gökyüzüne işaret eden cüccelere dönüşür. Helmut yalnızca, par-

çalar, delikler, sararıp solmuş, tükenmiş, yok edilmiş şeyler görüyordu. Aslında çoktandır, kendini yok edilmiş şeylerle yaşamaya alıştırmaktan başka bir şey yapmamıştı. Helmut'u bu yok edilmiş olandan daha fazla çeken bir şey yoktu. Günün birinde, sabahtan akşama dek, etrafında bu yok edilmiş olanı toplayacaktı. Kendi varlığını da, geçmişin yok edilmişliğine olabildiğince benzeyen bir duruma sokmaktı hedefi. Daha şimdiden, geçmiş olmak istiyordu. Yönü buydu. İçindeki, çevresindeki ve önündeki her şey, geçmişteki gibi parça parça olmalıydı. İnsanın ölü olduğu süre, yaşadığı süreden çok daha uzundur. Şimdinin, geçmişle kıyaslandığında küçücük kalması grotesk bir durumdur. Bu orantı, şimdinin her saniyesini uygun bir biçimde en aza indirgemeli, parçalamalı, duyumsanamaz oluncaya dek bozmalıydı.

Klaus Buch ve karısı yalnızca biftek ve salata yiyorlardı, salatayı da biftekten önce yiyorlardı. Ve yalnızca maden suyu içiyorlardı. Maden suyu içişlerini öyle övdüler ki, sanki Halmlar da zaman yitirmeden onlar gibi yapmalıydılar. Ve maden suyu hakkında daha neler söyleyebilirlerdi! Helmut, daha gezinti yolundaki kafede, ikisinin de kahve istemediklerini ayrımsamıştı. Ama orada bunu övmemişlerdi. Helmut ve Sabine'ye, yeme içme tarzlarının düşüncesizliğine dair içten uyarılarda bulunmuşlardı. Hel'di, bu uyarıları Sabine'ye kaygıyla yönelten. Helmut ve Sabine en ağır, en pahalı Spatburgunder şarabı içiyordu.

Helmut beş büyük kadeh içmişti. Sabine iki. Helmut, içine tatlı, koyu bir ağırlık çöktüğünü duyumsadı. Klaus Buch, Helmut'tan çok uzaklarda, anıları kurcalıyordu ve Helmut salt nezaket olsun diye, işi, Klaus'un bir yarıyıl boyunca peşinden koşturduğu, saçı örgülü, teoloji öğrencisi kızın, Wormslu olduğunu söylemeye vardırdığında, Klaus Buch öyle coştu ki, az kalsın sandalyeden düşecekti. Bununla birlikte, kızın sesi sanki canlanmıştı, öyle ki Klaus neredeyse duyacaktı. Ama öyle tatlı tatlı dinlerken yine gezinti yolunda attığı çığlığı attı; *Hecht*'in eski alçak tavanlı bölmelerinden birinde oturduklarından, bu kez çığlık öyle korkunç çınladı ki, Helmut da sıçradı, başka masalarda oturan insanlar, hatta yan bölmelerdekiler de yerlerinden fırladı. Sabine, Otto'nun burnuna vurdu. Klaus Buch, ellerini yıkamak için dışarıya koşturdu. Sabine riyakârca, "İlk defa böyle bir şey yapıyor," dedi. Gerçi doğruydu bu, ama belli ki, kendisi de buna inanmıyordu.

Klaus Buch döndüğünde, anımsama töreninin havasına yeniden giremedi. O ve Hel, bir süre, sessizce, Sabine ve Helmut'un, peynir tabağını bitirişlerini, beyaz ekmek yiyişlerini, kırmızı şarap içişlerini izlediler. Helmut, başını kaldırıp Buchların dehşetle faltaşı gibi açılmış gözlerini üçüncü kez yakaladığında, bakışlarının ona, İsveçli büyük filozof Emanuel Swedenborg'un yaşamından bir sahneyi anımsattığını söyledi. Swedenborg, artık ellisini aşmış ve ünlü bir adam olmuşken,

bir gün, Londra'daki bir oteldeki odasında, tek başına akşam yemeğini yiyormuş. Ansızın, odasının bir köşesinde, bir adamın durduğunu ayrımsamış, o anda adam Swedenborg'a, "Bu kadar çok yeme," demiş. "Peki, sayın filozof nasıl tepki göstermiş?" diye sordu Hel. Swedenborg, o olaydan sonra sadece, kaynamış sütle küçük bir sütlü ekmek yemiş. Ve çok kahve içmiş. Ama kahveyi aşırı şekerli içermiş. "İşte buyrun," dedi Hel, "Swedenborg, lütfen bu ismi unutma Klaus, ilgimi çekti. Her gün mü yoksa her öğün mü o küçük ekmeklerden bir tane?" Helmut "Ne yazık ki bilmiyorum," dedi. "Bu durum reçetenin değerini oldukça düşürüyor," dedi Hel. Adeta, hayal kırıklığından ötürü öfkelenmiş gibiydi. "Her şeyini, adını, soyadını, mesleğini, uyruğunu, olay yerini, ayrıntıları aklınızda tuttunuz da, miktarı unuttunuz," dedi. "Klaus, senin aklın alıyor mu bunu?" diye ekledi. "Helmut hep niteliklerle ilgilenmiştir, asla nicelikle değil," yanıtını verdi Klaus Buch. "Ama nicelik tam olarak belirtilmezse nitelik de gerçekleşemez," diye bağırdı Hel. "Bu kadar çok yeme," dedi Klaus Buch. Sonra saate baktı. "Tanrım, on bir olmuş," dedi. Helmut'a kalsa, bu Waldulmer şarabından birkaç büyük kadeh daha içecekti. Ama Klaus Buch kalkmış, hesabı—tamamını—ödemişti bile. Helmut, Sabine ile kendisinin hesabını Klaus'un ödemesini protesto ederken, ertesi günün planını açıklamıştı bile. Sabah altı buçukta koşuya çıkacak, yedi civarında tenis oynayacak, öğleden

önce yelkenliyle gezecek, sonra öğle yemeğini yiyecek, sonra uyuyacak, öğleden sonra üçte uyanmış olacak ve Sabine'yi ve Helmut'u göreceklerdi. Elbette, Sabine ve Helmut sabah yedide onlarla çiftli tenis maçı yapmak isterlerse, harika olurdu. Bu öneriyi Helmut ürpererek, Sabine gülümseyerek geri çevirdi.

Buchlar Sabine ve Helmut'u seve seve Nussdorf'a götürürlerdi, ancak buraya bisikletle gelmişlerdi. Helmut, Sabine ile kendisinin Nussdorf'a yürümenin hoşlarına gideceğini söyleme gereğini duydu. Buchlar gider gitmez ise, Sabine'ye, otobüse binmeyi önerdi. Ama o saatte artık otobüs yoktu. Bezgin Helmut, neşeli Sabine'nin yanında, Nussdorf'a doğru yavaş yavaş yürüyordu. İyi ki kuvvetli bir batı rüzgârı esiyor, ağaçları ve gölü hışırdatıyordu. Bu ahenkli hışırtıyı severdi Helmut. Ne yazık ki Sabine hemen hemen hiç ara vermeden konuşuyordu. Üstelik de Klaus Buch hakkında. Gerçi sabahın yedisinde tenis oynamalarını, şarabı hor görmelerini ve sigara içmemelerini gülünç buluyordu, ama bunu dışında, ikisi de insana canlılık veriyordu. Sabine'yi tamamen tek başına bırakmamak adına Helmut, bu ikisine rastladıkları için kendisinin de biraz mutlu olduğunu, yoksa bu akşam güzel şarap içmemiş olacağını söyledi. Helmut, şimdiye kadar içtiği purolardan, bu Klaus Buch'un, Helmut'un uzattığı puroyu, eskiye dönmemek gerekçesiyle geri çevirdiği andaki kadar tat almamıştı hiç. Helmut, "Sanki puro içmek suçmuş gibi söyledi bunu," dedi ve "puro içe-

rek suç işliyor olma bilinci, dumanın damarlarımdaki etkisini daha da artırdı," diye ekledi.

Bu yalandı. Buchların, onun puro içişini rahatsız edici bir ilgiyle izlediklerini ayrımsadığında, dumandan eskisi gibi keyif alamaz olmuştu.

Helmut, bir an için, Sabine'ye, ikisinin de hemen soyunmalarını ve kısa süre için suya girip kendilerini dalgalara bırakmalarını önerip önermemeyi düşündü. Bunu daha önce yapmışlardı. Ama Sabine'nin bu öneriyi, bu Klaus Buch'un Helmut üzerindeki bir etkisi olarak algılamasından korktu. Sabine, Helmut'u hep *bu Klaus Buch* diye konuştuğu için kınamıştı. "Sen nasıl dememi istersin?" diye sormuştu Helmut da. Klaus Buch, Helmut'un arkadaşı değil miydi yani? "Eskidendi," dedi Helmut. "Bugün öğrenmiş bulunduğuma göre, on bir ile yirmi üç yaşlarımın arasında!" Bunun, Helmut için fazla bir anlamı yoktu artık. Yine de, her defasında, *Klaus* yerine, *bu Klaus Buch* demek gülünçtü. "Doğru" dedi Helmut, "hatta çok gülünç." Sabine, "Bu andan başlayarak *Klaus* diyeceksin," dedi. "Tamam," dedi Helmut, "bu andan başlayarak *Klaus* diyorum." Sabine onu hafifçe yumrukladı. Belli ki artık hemfikir olduklarına inanıyordu. Helmut iyi yapmıştı.

Çok fazla yediği ve belki çok fazla da içtiği için, rahat uyuyamadı Helmut. Sabine de sık sık uyandı yanında. İkisi de, bu kırmızı şarabın onları daha derinden uyuşturmamasına şaşırmışlardı. Helmut, bir

kitaba bakmak için yine öteki odaya geçeceğini söyledi. Masaya oturup yazmaya başladı: "Sevgili Klaus Buch, bir yanlış anlamanın giderek büyüdüğünü görüyorum. Belki de geç bile kaldım. Bu tehlikeli olabilir. Sizi uyarmalıyım. Biri bana dostluk gösterdiğinde, artık eskiden olduğu gibi dostluk gösteremeyeceğimi hissediyorum. Sanırım şimdi, olduğumdan daha dostça görünüyorum. Kimi zaman, göründüğüm kadar dost olmayışım bana acı veriyor. Birisi bana dostluk gösterince, vejetaryanlar arasında bir etoburmuşum gibi sıkılıyorum. Neler olup bittiğini söylemiyorum. Yoksa bu, anlayış beklemek anlamına gelirdi. Bazı şeylerden söz etmemeyi güzel buluyorum. Benim idealim, yanlış anlaşıldığımda, sessizce izleyebilmek. Yanlış anlamayı onaylamak, işte bunu öğrenmek istiyorum. Sözümona düşmanları, sözümona dostlara tercih etmek, işte bunu öğrenmek istiyorum."

Helmut yazmayı bıraktı. Bu mektubu yazmanın ne denli gülünç olduğunun farkına vardı. Eğer bu mektubun tek bir cümlesinde bile ciddiyse, bu demekti ki, mektubu Klaus'a veremezdi. Ama yazmaya da son veremezdi. Öyleyse, devam etti: "Şunu biliyorum ki, değil kendim hakkında bir şeyler söylemek, kendim hakkında bir şeyler öğrenmek bile ilgimi çekmiyor. Bu yüzden, birbirimizi bir daha görmeyeceğiz. Evet, kaçıyorum. Biliyorum. Yoluma kim çıkarsa... Kendim hakkında konuşmak istemiyorum. Gönlümde yatan, gizli kalmalı. Günümüzde yaşayan insanların

çoğunluğunun arzusu bu. Birbirlerimize zırhlı gemiler gibi davranıyoruz. Tam olarak anlaşılamaz kurallara göre. Bu kuralların anlamı, mantıksızlıklarında yatıyor. Bir başkası benim hakkımda ne denli çok şey bilirse, bana karşı o denli güçlü olur, öyleyse..."

Helmut yazmayı bıraktı. Hafiflemişti. Mektup, gönderilmesini olanaksızlaştıran bir havaya girmişti. Ama mektubun bu havasını, mektubu verilemez kılıncaya dek abartınca yazmayı bırakabilmişti ancak. Şimdi yatağına gitmekten sevinç duyuyordu. İçinde, olumsuz olmanın verdiği kendine yetme duygusunun dolaştığını duyumsadı. Daha fazla istemeyenin, kendine yeterli olması ne güzel. İnsan yalnız kalır kalmaz, her şey ne denli kolaylaşıyor. Sadece iç dünyasında değil. Her adım. Bir bardak ve bir el. Devinmek için hiçbir neden yok. Bu halı deseni üzerinde sonsuza dek gidip gelebilirdi. Yalnız kaldığında, omuzlarındaki yük kalkıyor. Her şeyden önce, yüzündeki zorlanma kalkıyor. Yüz hatları dinginleşiyor. Doğallaşıyor. En güzeli ağızda gerçekleşiyor. Rahatça, ne isterse yapıyor. Ağız, yalnız olduklarını bildiğinde, bir köpek gibi davranıyor. Uzun süre kıpırtısız duruyor, sonra hareketler yapma, oyunlar oynama isteği duyuyor. Açıkça, şimdi kendini duyumsamak istiyor. İşte, harika. Bırak duyumsasın.

4

Helmut, ıslık çalarak, ağaçları inceleyerek ve karşılarında, bağrını güneşe açmış bir dana gibi yükselen Birnau Kilisesi üzerine bir yorumda bulunarak, *Seehalde* Oteline yürüyüşlerinin, Klaus Buch'a giden bir hac yürüyüşüne dönüşmesini engellemeye çalıştı. Yürüyüşü kendi başına bir olay haline getirmek istiyordu. Sabine'nin, Otto'nun evde kalması gerektiği konusunda amansızca diretmesi, Helmut'u dehşete düşürmüştü. Bu bir boyun eğme jestiydi. Helmut of etmiş, pof etmiş, dün Klaus Buch tarafından keşfedildikleri âna lanet okumuştu. "Hadi, bırak şimdi, bu sana iyi geliyor," dedi Sabine. "Ne?" diye sordu Helmut. "Biraz dışarı açılmak," dedi Sabine. "Nereden dışarı?" diye sordu Helmut. "Uyuşukluğundan," dedi Sabine. "Uyuşukluk diyorsun buna demek!" diye bağırdı Helmut, "Uyuşukluk! Her defasında yeni baştan bir yığın karar vermemizi gerektiren, art arda sökün eden şu bunaltıcı anlar dizisi: Kalkalım mı, evetse ne zaman, kahvaltı edelim, ama ne yiyelim, giyinelim mi, evetse ne giyelim, suya girelim mi, evetse nereye uzanalım, ve nasıl...?"

Klaus Buch onlara doğru koştururken, Helmut olabildiğince anlaşılmaz bir yüz ifadesi takındı. Klaus Buch, Halmların o dört bacaklı yüklerini iyi ki yanlarında getirmediğini, böylece yelkenliyle gezebileceklerini söyledi. Helmut, Sabine'ye "İşte beğendin mi?" der gibi baktı; bunun harika bir fikir olduğunu ama ne yazık ki kendisinin ve Sabine'nin, yelkenliye uygun giyinmediklerini söyledi. Klaus, "Ayakkabıları çıkartın, tamamdır!" deyince, Sabine hemen onayladı. Helmut, Sabine'ye şaşkınlığını belli etti. Bir yelkenlide ne kadar gülünç duracaklarını bilmiyor muydu Sabine?

Helmut ve Sabine, adım attıklarında şiddetle sallanan yole tipi teknenin çukur güvertesine oturdular. Altlarına minderler kondu. Ayak parmakları yukarı bakacak şekilde, eğreti bir biçimde oturdular ve Buchların sportif hareketlerinden sakınmaya çalıştılar. Klaus Buch, Sabine ile Helmut'un çoraplarını da çıkartmasını istedi. Yoksa kayar, bir yerlerini kırarlardı. Helmut çoraplarını Sabine'ye uzattı, yüzünde derin bir umutsuzluk ifadesi vardı. Klaus, yelkenliyi harekete geçirdi, Hel onun ıskortacılığını yapıyordu, batı rüzgârı yelkene doldu, Sabine korktu, yukarıda kıç güvertede oturan Buchlar gülüştüler. Helmut burada, Sabine'ye ve kendisine büyükanne ve büyükbaba muamelesi yapıldığı duygusuna kapıldı. Klaus Buch, yelkenin başında, sanki kendisine sürekli övgüde bulunulması gerekiyormuş gibi duruyordu. Helmut kendini tuttu. Sabine, yelkenlide gezmenin böyle gü-

zel olduğunu daha önce hiç düşünmediğini ayrımsadı yavaş yavaş. Böyle usulca, yağ gibi kayma fikrini hiç aklına getirmemişti. "Ve bu manzara, Helmut, baksana, biri bitmeden diğeri başlayan bu tepeler, karada gezinirken gördüğümüzden daha güzel görünüyor." Sabine, sanki ilk kez gölde tekneyle geziyordu.

"Sanki, bir sürü tepe, sırf dinlenmek için gölün etrafına dizilmiş gibi, değil mi?" diye bağırdı Sabine. Anlaşılan, Klaus'la bir tanımlama yarışına girmek istiyordu. Önlerinden geçtikleri tepelerin hoşluğunu Helmut da duyumsuyordu. Ama bunu söylemekten sakınıyordu kendini. Klaus Buch söyledi bunu. Helmut'unu tanırmış o. Güneşin pırıltısında alçalan ve yükselen yeşilin Helmut'u etkilemediğini kimse söyleyemezmiş Klaus'a. Okulda en parlak duygusal betimlemeleri hep Helmut yazarmış. Ama onun en büyük numarası, en tumturaklı söz dizilerini bütünüyle aldırmaz bir sesle okumakmış.

Kendisinin böyle yanlış yere övülmesi, Helmut'un hoşuna gitti. Sabine'yi de düşünerek. Ayaklarının buz kestiğini duyumsuyordu. Çok sıcak bir gündü. Usulca, ayaklarını güneşe tutmaya çalıştı.

Helmut'un aklına, Klaus Buch'a kariyerini sormaktan başka bir şey gelmedi. Klaus Buch kendisi hakkında konuşursa, tanımlamalarının daha makul olacağına inanıyordu. Gerçekten de Klaus Buch, kendisi hakkında, Helmut hakkında konuşurken olduğunun aksine, abartılı ifadeler kullanmadı. Ama kendi-

ni niteleyiş biçimi de Helmut'un hoşuna gitmedi. Bu adamın doğru bir şey söylediği yoktu. Büyük bir ciddiyetsizlikle, kendisini, bir eğitici olmak için karakter bakımından yetersiz bulduğunu itiraf etti. Eğer kadrolu bir öğretmen olsaydı, uyuşukluktan çıkmak için gerekli ruhsal gücü kendisinde bulamazdı. Talihsiz bir küçük burjuva olurdu. Dar kafalı, kokuşmak üzere olan bir ürik asit konsantresi, başka bir şey değil. Provokasyonsuz var olamazdı o. Yapabileceğinden fazlası istenmezse ondan, yaşayamazdı. Sınırda olmaya gereksinim duyardı o, yoksa kendini duyumsamazdı. Bu yüzden gazeteci olmuştu. Çevre sorunlarında uzmanlaşmıştı. Ekoloji ve beslenme sorunlarında uzmanlaşmıştı. Televizyona da çıkıyordu. Sabine, akşamları kitap okudukları için, hemen hemen hiç televizyon izlemediklerini söyledi hemen. Klaus, Sabine'yi ve Helmut'u kıskanıyordu. Akşamları kitap okumak, sahiden çok iyi. Hâlâ böyle insanların var olması onu rahatlatıyordu. Hel, "Senin *Yeşilin Dökümü* kitabında *okurlar insanlığın yeşil ciğerleridir* diye geçiyor," dedi. "Hel," dedi Klaus, "beni yakından tanıman ne güzel! Sanırım beni hâlâ biraz seviyorsun." *Yeşilin Dökümü*, Klaus'un tüm kitapları içinde en sevdiğiydi. Peki, Halmlar akşamları ne okuyorlardı? Helmut hemen, Sabine'nin yanıtlamasına fırsat bırakmadan, "De Sade," dedi. "Masoch da" diye homurdandı Sabine. "Ne çiftsiniz ama," dedi Klaus. "Doğru," dedi Helmut. "Alesta tramola," diye bağırdı Klaus. "Ales-

ta," diye bağırdı Hel. "Tramola," diye bağırdı Klaus. Sabine ve Helmut sindiler.

"Biliyor musunuz, Klaus," dedi Sabine—Helmut, Sabine'nin Klaus Buch'a hep Klaus demesine sinirlendi; kendisi Hel'e yalnıza Bayan Buch demiş ve onu, kocasının emrine uyup "Hel," diye çağırmaktan kaçınmıştı, hele tam adıyla, asla çağırmamıştı—"Helmut yıllardır iki kitap yazmaya çalışıyor, ama okul onu yiyip bitiriyor; artık planlarını bir kitaba indirgedi, ancak bunu bile hep ertelemek zorunda kalıyor." Klaus, "Ne yapacağız, biliyor musun Hel," dedi, "Halmlara naçizane kitaplarımızı takdim edeceğiz." Sabine, "Aa, iyi olur," dedi, "Helmut belki bu sana başlama cesareti verir."

Helmut, insanın kendi karısı tarafından bile tanınmadığını hissetmesinin, belki bir rezillik olsa da, duyguların en hoşu olduğunu düşündü. Elbette, Klaus'un ve Sabine'nin söylediği her şeyi başını sallayarak onaylıyor, bu arada entelektüel bir saygı işareti olarak kaşlarını yukarı kaldırıyordu. Helene Buch da kitap yazmıştı. Düşünün yani. Şifalı bitkiler üzerine. Dahası, Klaus Buch birçok kitap yayımlatmıştı. Genel olarak, yemekler üzerine. Yaa? Ve de Klaus'un yazdıklarına göre yemek yiyen yetmiş beş bin kişi vardı. Demek öyle? Ama Klaus alçakgönüllü davranmıştı. Bu kadarını hak etmediğini düşünüyordu. O sadece, zaten bilinen şeyleri anlatmıştı. Hel'in şifalı bitkiler kitabı çok daha değerliydi ve bu yüzden de daha az popüler

olmuştu. Hel itiraz etti. "O istemeseydi, ben asla bir kitap yazamazdım. Üstelik, kitap filan da yazmadım, sadece Papaz Künzle'nin kitabını günümüz Almancasına çevirdim; onun kitabında geçen her *tanrı* sözcüğünü, ben *doğa* olarak yazdım. *Faydalı ve Zararlı Bitkiler* kitabını biliyorsunuzdur. Bilmiyor musunuz?" Aslında, Buchlar üç yıldır bu bölgeye, Papaz Künzle'yi daha iyi anlamak için geliyorlarmış. Deyiş yerindeyse, tinsel açıdan da. Papaz Künzle onlar için ansızın Bizans'tan ve Ravenna'dan daha önemli olmuş. Bu arada Klaus bu yöreye öylesine tutulmuş ki, büyük bir Konstanz Gölü kitabı yazmayı planlıyormuş. Başlığı da *Bırak, Avrupa Suyundan İçsin* olacakmış.

Klaus Buch, "Şu ilerideki sahtekârlığı da artık ortadan kaldırmalı," diyerek, önlerinden geçtikleri, suda kazıklar üzerine yapılmış Unteruhldingen evlerini gösterdi. "Neden sahtekârlık?"diye sordu Helmut, bir broşürde, kazıklar üzerinde duran bu evlerin 1929 ya da 1930 yılında yapıldığının açıkça yazılı olduğunu gördüğünü sanıyordu. "Sahtekarlık," dedi Klaus, "orada kazık temel üzerine yapılmış evlerin hiçbir zaman bulunmamış olmasında; sonradan yapılmış bu evler, eskiden burada bunların sahicileri de varmış izlenimi uyandırıyorlar!" Helmut, Klaus'un burada ya da yakın bir yerde, belki Goldbach'ta ya da Süssenmühle'de kazık temel üzerine yapılmış evlerin hiç bulunmadığından emin olup olmadığını sordu. Konstanz Gölünde ya da çevresinde, kesinlikle hiç-

bir zaman bu türden evler olmamıştı, Klaus'a göre. Helmut, içtenlikle "Sevgili Klaus Buch, taş devrinde burada, gölde, kazıklar üstünde yapılmış evler yok muydu?" diye sordu, ve ekledi "Kelt kökenli yerli halk gölde kazıklar üstüne kurulmuş evlerde yaşamayı seçmiyor muydu? Yabanıl Alamanlar, yerli halkın tümünü derhal ortadan kaldırmamışlar mıydı?" Helmut'un bu konuda bir fikri yoktu. Ama Klaus Buch'un ses tonu ona karşı çıkma isteği uyandırmıştı. "Evet, evet, evveeeet!" diye bağırdı Klaus Buch, "İşte her şeyi uydurmuş olan ve bu yüzden daha kırk yıl önce profesör yapılan, sonra bu hoyrat ve bu yüzden de başarılı uydurmalarıyla mutlaka çoktan milyoner olduğu için ellerini sıvazlayan o sahtekâr tam da böyle düşünülmesini istiyor! Lütfen, gerçek bir kıskançlıkla konuşuyorum, itiraf edeyim. İyi tezgâhlanmış, yaşama gerçek bir şeyler katan bir dümen çevirebilmeyi çok isterdim doğrusu." "Bunu başardın ya," dedi Hel gülerek, "Senin kitaplarına uyarak yemek yiyen yetmiş beş bin kişi son derece gerçek!" Klaus Buch dehşete kapılmış bir halde, bir an için Hel'in gözlerine baktı—dili içeriden üst dudağı ile oynuyor, üst dudağını yakalayınca kabartıyordu—sonra Hel'in güldüğünden daha yüksek sesle güldü. Sonra, bu durumun, böyle körpe bir parçayla evlenmesinden kaynaklandığını söyledi. İlk karısı asla böyle içgüdüsüz davranamaz, Klaus'un kendisi hakkında yaptığı ironik bir dokundurmayı ciddiye alıp da sonra ona yöneltemezdi.

Herta çok hata yapardı, ama böylelerini değil. Asla. Ne yazık ki kesinlikle hiçbir gelişme göstermemişti ve dolayısıyla Klaus'u da geliştirmemişti; bu yüzden Klaus'un, küçük bir saksıdaki bir bitki gibi kurumak istemiyorsa, ondan ayrılması gerekmişti. Klaus Buch, bu açıklamaları Sabine'ye yöneltti. Sonra, son derece ciddi, adeta umutsuz bir ses tonuyla Hel'e, "Benden artık hoşlanmıyorsun, değil mi?" diye sordu. Hel güldü, ona doğru eğilip onu öptü. Klaus kafasını öyle hızlı çevirdi ki, Hel'in öpücüğü Klaus'un dudaklarına isabet etti. Sonra Hel'in öpücüğünden hiçbir şey boşa gitmesin diye, dudaklarıyla onun dudaklarının etrafını yaladı. Helmut bu arada yalnızca Hel'e bakmayı tercih etmişti. Bakışlarını Hel'in üzerinden dikkatle geçirmeliydi, yoksa ötekiler, bu kıza bakmaya doyamadığını anlarlardı. Ama göz ucuyla bakmanın uzmanıydı o.

Şimdi, güneşe tutmuş olmalarına karşın, ayakları yine de üşüyordu. Aslında ayaklarının tamamı değil. Sadece topukları. Ama topukları da öyle üşümüşlerdi ki, sanki karın üstündeydiler. Hareket etmeliydi. Kendisi ve Sabine, evliliklerinin altın yıldönümünü kutlamak için fazla sportif bir tekne gezisine davet edilmiş bir fırıncı çift gibi oturuyorlardı. Döşemedeki küçük yastıkların üzerinde, çıplak ayaklarını uzatmış durumda, müthiş gülünç görünüyorlardı herhalde. Yara bere içindeki ayak parmaklarıyla. Tavuk gibi kızarmış tenleriyle.

Klaus Buch, çocuklardan ayrılmanın, başlangıçta adeta yüreğini paraladığını söyledi ve yüzünü rüzgâra verdi. Gözlerini öyle bir kırpıştırdı ki, altın sarısı kirpikleri, tuhaf bir biçimde birbirlerine dokundu. Saplantılı bir küçük burjuva olan karısı, çocukları ona karşı öyle doldurmuş ki, çocuklar kendisiyle herhangi biri ilişki kurmaya yanaşmıyorlarmış. Ne iyi ki, Hel de kendisi gibi düşünüyormuş: "Çocuk mocuk yok!" "Sırf çocuk yapmak için düzüşmek, darkafalı küçük burjuvalığın göstergesidir, öyle değil mi?" Klaus Buch, daha gençliğinde bir tuhaflıklar ustası olan Helmut'un, son derece karanlık ve ritüellerle dolu bir düzme kültürü geliştirdiğinden eminmiş. İyi ki bugün artık herkesin kendi meşrebince düzüşebileceği aşamaya gelinmiş. Örneğin kendisi ve Hel, yatakta çok iyiymişler. Oysa ilk karısıyla, gerçekten de çok kötüymüş. İnsan doğanın bir hatasıymış kuşkusuz, ama küçük burjuvalık, bu hatanın bir program haline gelmesiymiş. Hitler gibi tutuk, Bavyeralı bir başbakan gibi bağnaz ve Stalin gibi kötücül. Hel ve kendisi bu küçük burjuvalar ülkesini nihai olarak terk edecekleri günü bekliyorlardı yalnızca. Belki bir kiralık ev daha, sonra denize açılacaklardı. İstikamet Bahama Adaları. Bu Almanlar adam olmazdı. Örneğin ilk karısı: XII. Pius'a tapıyordu adeta. On dört yaşında, Anno-Santo hacısı olmuş, babasıyla birlikte Papa'nın huzuruna çıkmıştı. O günden beri kendine gelememişti. En sevdiği kitap, *Richard Wagner'in Mathilde*

Wesendonck'a Mektupları'ydı. İkincisi ise: Werfel'in *Barnadeth'in Ezgisi* adlı kitabı. Ve daha pazartesi sabahından, cuma günü hangi bluzu giyeceğini bilirdi. Hel, Klaus'una duygudaşlıkla baktı. Sabine, olabildiğince ironiyle, "Kıskandım doğrusu," dedi. Klaus Buch bağırdı: "Alesta tramola." Hel bağırdı, "Alesta." Klaus Buch, "Tramola," diye bağırdı. Sabine ve Helmut sindiler.

Ansızın Hel belden yukarısını çıkardı, Klaus'un rüzgârla tek başına başa çıkabileceğini söyleyerek giysilerini bir kenara attı ve teknenin baş tarafına uzandı. Helmut, profesyonel bakışının yardımıyla, geçerken Hel'in göğüslerine baktı. Bizzat göğüsleri de meraklıymış gibi görünüyordu. İyi ki, Klaus Buch hiçbir şey olmamış gibi konuşmaya devam etmişti. Halmların çocukları var mıydı? Helmut "Sabine, bizim çocuklarımız var mı?" diye sordu. Sabine, çocuklarına "Anne babanız var mı?' diye sorulacak olsa, çocuklarının, "Anne babamız mı? Tanrıya şükür, hiç olmadı," diye yanıt vereceğini söyledi. Klaus Buch, köpeklerini gördüğünde, onların çocuksuz bir çift olduğunu düşündüğünü söyledi. "Peki, sizin niye köpeğiniz yok?" diye sordu Sabine. Bağımsızlıklarını sınırlayabilecek her şeyden kaçındıklarını belirtti Klaus Buch. Bir sabah akıllarına eserse, Tenerife'ye uçabilmeli, öğlenleyin Starnberg'teki şirin yuvalarından ayrılıp, akşamüzeri Los Rodeos'a inebilmeliydiler; yoksa, Klaus Buch bir hamamböceği olduğu duygusuna kapılırdı. Bu da hiç

hoş bir duygu değildi. Okuldayken, sık sık, bir hamamböceği olduğu duygusuna kapılmıştı. O zamanlar Helmut, onu çok güzel kıstırmıştı. Klaus Buch'un anne babasının yamaçta, bahçesinde mürdüm eriği ağaçları ve böğürtlen çalılıkları bulunan çok güzel bir evleri olduğu için, Helmut onların arazisine girmeye asla yanaşmamış, hatta okul arkadaşlarını da, Klaus Buch'un evine gitmemeyi telkin etmişti, bunda kısmen başarılı da olmuştu. "Sınıf mücadelesi yanlısıydı o," dedi Klaus Buch. "Artık öyle biri değil," dedi Sabine, soğuk bir tonda. "Yazık," dedi Klaus Buch. Elbette o sıralar Helmut'un, Buchların mülküne duyduğu gizli nefreti anlayamamıştı. Bu nefretin kendisine yönelik olduğunu sanmıştı. Hep birlikte mastürbasyon yaparlarken, kamışının, oradaki herkesinkiyle boy ölçüşebildiğini kanıtlayamamış olsaymış, o zamanlar gerçekten ümitsizliğe düşermiş Klaus Buch. "Aman Tanrım, okulun laboratuarındaki ve bitmiş inşaatlardaki mastürbasyonlar olmasa ne yapardım?" dedi. Bunlar, kendisi için adeta biricik rehabilitasyon şansı olmuştu. Ötekilerden daha küçük olduğu için, her şeylerinin de onunkinden daha büyük olduğunu sanmışlardı. Ama, onlara bir güzel göstermişti günlerini Klaus Buch. Helmut hâlâ anımsıyor muydu? Yeni Sparkasse inşaatının en üst katında, kim tavan penceresinden aşırtabilecek diye yarışırlardı. Bunu ilk önce kim başarmıştı? Küçük Klaus Buch. Aa, evet! Sırık gibi çocuklar ya gerekli basıncı ya da yeterli miktarı

biriktirecek sertliği sağlayamamışlardı. Bu parabol, matematikle çözülemez. "Ama en büyük kahkahaya Helmut neden olmuştu," diye bağırdı Klaus Buch, neşeyle. Helmut bu ses tonunu duyunca ürperdi. O sıralarda penisinin ucundaki deride çetin sorunları vardı Helmut'un, herhalde çoktandır böyle bir sorunu kalmamış olmalıydı. Helmut'un penisinin ucu adeta bir karnabahar demetçiği gibiydi. Bu da yeterince ince, uzağa erişebilen dar bir huzme çıkarmasını olanaksız kılıyordu. Sadece bölük pörçük tıslamalar. Deriyi geri çekemiyordu. Çok acı veriyordu bunu yapmak. O zaman ne yapmıştı bizim Helmut? Baş ve işaret parmaklarıyla deriyi önden iyice sıkıştırmıştı. Sonra kendini tutmuştu. Deriden balon şişmiş de şişmişti. Sonra, patlayıncaya dek dolduğunda, bizim Ha-Ha koyvermişti kendini. Ama ne yazık ki yönü tutturamamıştı. Büyük bir hırsla penisini çok fazla dik tutmuş ve hepsi kendi suratına sıçramıştı. Klaus Buch uzun uzun güldü ve cümlesinin en dramatik bölümlerini yineledi. Sabine yalnızca çığlık attı. Helena Buch, o yüksek, her yere işleyen kahkahasını koparttı. Helmut, kendi kendine, en yüksek sesle ve en uzağa erişecek bir kahkaha atmayı emretti. Bunu başardı da.

"Erotizmin baharında yaşadığımız en güzel anlardan birini anımsıyor musun?" dedi Klaus Buch, tok bir sesle, "Hani, Rolf Eberle'nin bodrumunda, anımsadın mı, Rothenwald Caddesinde, bir kez daha denemiştik. Biz ötekiler çoktan işe koyulmuştuk; karanlıktı, ışığı

yakamazdık, konuşamazdık da, bizler daha bu sancılı zevkin tadını çıkarırken, ansızın Helmut'un çok çok kısık sesini duyduk: "İşte şimdi düze çıktım!"

Klaus Buch yeniden kahkahayı bastı. Hel, "Ah, ne hoş," dedi. Sabine "Kötü bir çeteymişsiniz," dedi. Helmut, operada söylüyormuş gibi ağız dolusu bir ha-ha-ha-haa patlattı. Klaus, Helmut'un söylediğini öne sürdüğü cümleyi yineledi ve bodrumdakilerin o an bizim Ha-Ha'nın, ilk kez penisinin ucundaki deriyi geri çekmeyi başarabildiğini anladıklarını açıkladı. İşte!

Sabine, Klaus'un her şeyi hâlâ bu kadar net hatırlıyor olmasına şaşırdığını söyledi. "Öyle değil mi, Helmut?" "Tebrikler, Klaus!" dedi Helmut, "Görüyorsun ya Sabine, anlattıklarının gerçekten de yaşanmış olduğuna hemen inanıveriyor!"

"Yaşanmadı mı?" diye sordu Klaus.

"Bildiğim kadarıyla hayır!" dedi Helmut, sesinin zayıf çıkmasına sinirlenerek.

"Ah, bu dokunaklı çocukluk anlarını artık yadsımak isteyişinle beni hayal kırıklığına uğratıyorsun," dedi Klaus Buch.

"Biliyor musun? Böyle şeyleri artık anımsamıyorum," dedi Helmut. "Öyleydi ya da öyle değildi diyemem. Yani, ne istersen anlatabilirsin, yalnızca dinleyebilir ve şaşırabilirim. O zamanlar gerçekten de bizimle aran pek iyi değildi. Birazcık dışlanmıştın sanırım. O kalın tekerlekli bisikleti aldıktan sonraydı sanırım. Bu yüzden hayal gücün çalışmaya başlamış. Aslında son

derece normal bir olay. Herkes bunları telafi etmek ister."

Sabine kuşkulu kuşkulu esnedi.

"Hey, bu konuda senle daha çok uğraşacağım," dedi Klaus Buch, "Şimdi olması şart değil. Ama çocukluğumuzun en kutsal anlarını birer hayal ürünü ilan etmene izin vermeyeceğim. Böylesi çocukluk kıvılcımlarını söndürmek kolay değildir."

Hel, sanki daha yüksek bir düzlemden konuşuyormuş gibi, "Suyun üzerinde gitmek ve çocukluk anılarını canlandırmak, olağanüstü güzel," dedi, "suyun ve anıların birbirlerine bu denli güzel uyduklarını bilmiyordum doğrusu! Gerçekten yani Helmut," diye ekledi ve Helmut'un omzuna bir yumruk atarak, "bu şirin minyatürcükler, Klaus'un zihninde bugün, siz olduğunuz için ortaya çıktı. Küçük erkeklerin el alıştırmalarından haberim yoktu. Aslında, Klaus'un da haberi yoktu. Yoksa bana söylerdi. Yani, bana her şeyi söyler. Tüm anlattıklarını ona siz anımsattınız. Şimdi de onları unutturmak istiyorsunuz. Yoksa siz bir sadist misiniz?" dedi. Klaus'la bakıştılar. Sonra Hel, "Özür dilerim canım, bunu söylemek aklımın ucundan geçmemişti. Öylesine ağzımdan kaçtı," dedi. Helmut, "Peki, iyi, bu kukla gösterisini ona bağışlıyorum," dedi. Bunun karşılığında Hel, Helmut'u yanağından öptü. Sabine "Don't spoil him,"* dedi. "Ah çocuklar," diye bağırdı Klaus Buch, "gerçekten ne

(İng.) Şımartma onu—ç.n.

hoş. Tanrım, yaşamın bu denli güzel olabileceği kimin aklına gelirdi? Ve daha da güzeli, bence, başka türlü de olabileceğidir. Yaşamın böyle güzel olabilmesi için bir şeyler yapmalı, tıpkı şu anda olduğu gibi. Şu an, sevgili dostlarım, doruk noktasıdır! Ve birisi daha bu teknede, bir başkasına siz derse, güverteden uçar. Çünkü deniz yolculuğu yönetmeliğine göre, kaptanın emirlerine kesinlikle uyulmalıdır. Alabanda tramola" "Alabanda" "Tramola."

Rotanın değişmesiyle, Helmut'un ayakları yine gölgede kalmıştı. Ayaklarını güneşe uzattı. Topukları buz gibiydi.

Kıyıya yanaştıklarında, Sabine, önceden bir yelken gezintisinin böyle bir etkisi olacağını aklından bile geçirmediğini söyledi. Kıyıdan bakıldığında, yelken gezintisinde hiçbir numara yokmuş gibi görünürdü genellikle. Oysa şimdi sarhoş gibiydi. Ama sarhoşluğun en tatlısı. Öyle hafif ve öyle ağırdı ki. Tenini nasıl da duyumsuyordu. Tenini şimdiye dek hiç böyle duyumsamamıştı. Sanki bir masaj yaptırmak için Olimpos'a çıkmış ve şimdi de gitgide ağırlaşarak, yeryüzüne dönüyormuş gibi bir duyguya kapılmıştı. "Masör Apollon, selamlarını söylüyor," dedi Helmut. Ama böyle bir yelken gezintisinin, yelkenci olmayanlar üzerinde, hiç düşünülemeyecek bir etkisi olduğu konusunda karısına hak verdi. Kendini bitkin hissediyordu o da. Ancak, kimin ya da neyin yüzünden, bilmiyordu. Apollon, kesinlikle onun üzerinde çalışmamıştı. Ama yine

de, bir tanrının parmağı olabilirdi bu işte. Her halükârda Hel'e ve Klaus Buch'a, teknelerinde kendisine ve Sabine'ye böyle sabırla katlandıkları için teşekkür etmek istiyor ve ikisine de hoş bir tatil geçirmelerini diliyordu. Klaus Buch bunu kabul etmedi: "Vedalaşmak mı? Ne? Nasıl yani? Anlıyorum, tipik bir Ha-Ha vakası. Olur mu hiç?" dedi. "O bir sadist, biliyoruz ya!" dedi Hel.

"Bazen abartmak ister," dedi Sabine.

"Görüyorum ki, aynı fikirdeyiz," dedi Klaus, "Çocuklar, çocuklar, siz ne diyorsunuz", *"İkinize de hoş bir tatil...* Neredeyse tekme tokat girişeceğim," diye ekleyerek, Helmut'la yarı şaka, yarı ciddi boks etmeye başladı.

"Peki öyleyse," dedi Klaus Buch, "Helmut, haklı olarak, yemek yerken kendisine baktığımda sürekli 'bu kadar çok yeme' diyeceğim duygusuna kapıldığı için, akşam yemeğinden sonra buluşalım..."

"Hey, bir dakika, şu küçük sütlü ekmeği olan adamın adı neydi?" diye bağırdı Helene. "Swedenborg," dedi Sabine. "Bu defa ben yazacağım," dedi Hel; Klaus'un belleği delik gibidir." Klaus, "Lütfen, elek gibidir," diye düzeltti, "daha büyük parçaları tutarım." Helmut, "O zaman sorun yok, Swedenborg'u tutarsın aklında," dedi. "Öyleyse, sekiz buçukta," dedi Hel. Helmut, Sabine'yi çekip sürükledi.

"Sizi alırız," diye bağırdı Klaus Buch. Bir tehdit gibi çınladı sözleri.

"Ev-veet!" diye bağırdı Sabine. Bir sevecenlik gibi çınladı sesi.

Helmut ve Sabine evlerine yollandı. Bu Buchlardan uzaklaşır uzaklaşmaz hemen mesai başlıyor, karanlık oluyor, ateş sönüyordu. Saçmalık. Tam tersini iddia etsen daha iyi. Helmut küfretti. Lanet olası Sabine. Sabine, bu yemek ve deniz sporcusunun saldırısını savuşturmakta Helmut'a neden yardım etmemişti? Sabine şaşkınlığını belli etti. Helmut daha bu öğleden sonra yüksek sesle övmemiş miydi onu? Bu Buchlar hoşuna gitmese öyle övmezdi, değil mi? "Överdim," dedi Helmut. "Doğru," dedi Sabine, "öyle yapardın."

5

Helmut, Sabine'yi öyle zorladı ki, tam zamanında dışarı çıktılar. Sekiz buçuktan beş dakika önce bahçe kapısının önündeydiler. Çöp tenekelerinin yanında. O halde, günlerden pazartesi olmalıydı. On bir yılda, bir kez olsun çöp tenekelerini Helmut dışarıya çıkarmamıştı. Ne zaman bu iş için geldiyse, Bayan Zürn tenekeleri ondan önce dışarı çıkarmış olurdu. Bir kere olsun, Zürnlerin ve kendilerinin çöp tenekesini dışarı çıkarmış olmak isterdi. Yardımsever görünmek hoşuna giderdi.

"Hep böyle telaşe memurusun," dedi Sabine, "şimdi burada, ortada kalmış gibi bekliyoruz." Helmut, hiçbir koşulda Klaus Buch ile Helene'nin, Zürnlerin tatil evine girmelerine izin vermek istemediğini söyleyemezdi Sabine'ye. Onlar bu eve adım atarlarsa, Helmut artık bir daha tatilini burada geçirmezdi. Nedenini bilmiyordu. Bu yüzden, Sabine'yle de bu konuda konuşamazdı. Anlamsız görünen telaşını mazur göstermek için, baş parmağını hızla Sabine'nin ense kökünde gezdirdi. Sabine'nin başı, yukarı doğru kal-

kan omzuna düştü, kaşları kalktı, bedeni dolgun bir S şekline girdi.

Buchlar, arabalarıyla geldiler. Dışarı fırladılar, Halmları, sanki yıllardır görüşmüyorlarmış gibi selamladılar. Evde Otto havlıyor, uluyordu. "Zavallı," dedi Helene.

"Doğru," dedi Helmut.

"Klaus, ellerine biraz daha dikkat etsen, onu da alabilirdik," dedi Helene.

"Lütfen yani, eldiven de giyebilirim," dedi Klaus.

"Senin yüzünden zavallı köpek bütün akşam..."

"Lütfen," diye sözünü kesti Klaus, "lütfen çıkartın onu dışarı."

"Hayır," diye bağırdı Sabine.

Helmut, "İyi söyledin!" diye bağırdı ve eve koşup sevinçten hoplayıp zıplayan Otto'yu alıp geldi.

"Otto," diye bağırdı Sabine, "Otto, tüh sana!"

Helmut, kendini aştığı için Klaus'u tebrik etti.

Helmut, gezintinin yönünü bir şarap evine çevirmeyi başarabildi. Şaraptan başka bir şey düşünemediğini itiraf etti. Akşamı şarap içmeden geçirme düşüncesi onu mahvediyordu.

"Demek, biz sana yetmiyoruz," dedi Helene.

Helmut tereddüt etti, Hel'e uzun uzun baktı ve başını hayır anlamında sakince sallayarak "Yetmiyorsunuz," dedi.

Sabine, uzlaştırıcı bir sesle "Şerefe!" dedi.

Halmlar şarap, Buchlar su içti.

Helmut, daha sonra Buchların şarap ve su üzerine ettiği sohbet sırasında nasıl bu denli ateşli olduklarına akıl erdiremedi. Kendisi, ilk kadehini hep olabildiğince çabuk içerdi, çünkü bir şeyler içmedikçe ağzını açacak neşesi olmazdı.

Ansızın Klaus Buch, "Hayır!" diye bağırdı. Sabine, "Şimdi göreceksin gününü," dedi. Helmut "Otto, otur!" diye bağırdı. Klaus Buch ayağa kalktı, bir elini öteki eliyle, sanki ağır yaralanmış gibi tuttu.

Hel, "Aman, Klaus lütfen!" dedi.

Klaus elini tutmaya devam ederek, "Ne kadar ıslak ve soğuk bir dili var biliyor musun sen? Ve her defasında sadece ben, neden hep yalnızca ben? Bunu anlayabiliyor musunuz?"

Helmut, "Hayır," dedi.

Sabine, "Artık bizimle hiçbir yere gelemez. İşte o kadar," dedi. Sonra Otto'ya eğildi: "Yaramaz köpek."

Hel, "Zavallı Otto," dedi. "Gerçekten acınacak durumda."

"Kim?" diye bağırdı, Klaus Buch.

"Elbette sen de, sevgilim," dedi Hel.

Helmut, neşeyle, "Acınacak durumda olmayan kimse yok," dedi.

Klaus Buch, "Peki, şimdi ellerimi masaya koyuyorum," dedi, "eğer yanlışlıkla elimi masadan çektiğimi görürseniz, beni hemen uyarın."

Helmut, Klaus Buch'un nerdeyse ince olan beden yapısına oranla, göze çarpacak denli kalın ek-

lemleri olduğunu fark etti. Kollarının ön kısımları, Helmut'unkilerden açıkça daha kuvvetliydi. Elleri de daha genişti. Parmakları daha güçlüydü. Klaus Buch'un, cinsel organının da daha güçlü, daha yetenekli olduğu hiç kuşku götürmezdi. Yine de Helmut, kocasının bedensel sağlığı için yaptıklarını, Hel'in biraz dalga geçerek anlattığına inanıyordu.

Ve ne zaman Hel kocasına biraz daha az baygın baksa, Klaus Buch hemen ümitsiz bir sesle "Beni artık sevmiyorsun, di' mi?" diye soruyordu. Bunun üzerine Hel, her defasında dudaklarını öpmeye hazır biçime getiriyor ve kocasını öpüyordu. Helmut, Hel'in öylesine, nereye rastgeldiğini önemsemeden öptüğü duygusuna kapılmıştı. Masanın üzerinde ikisinin bronzlaşmış kolları ve elleriyle, Helmut ve Sabine'nin kollarına ve ellerine bakıldığında, hangisinin kime ait olduğu anlaşılıyordu.

Helmut, puronun ve şarabın tadına, bugün önceki günden daha az vardığını ayrımsadı. Alışkanlıklarını bu çifte karşı savunamayacağından korkuyordu. Ona sürekli saldırıyorlardı. İkisi de. Onu yoruyorlardı. İnsanın, kendini hatalı olduğu kanıtlanmış gibi duyumsaması için, onlarla aynı masaya oturması yeterdi. Bu sırada Hel, Klaus Buch'un ellerini kendi elleri arasına almıştı. Onu tamamen kendisine çekmişti. Klaus Buch, bir biçimde Hel'in bir kolunun altındaydı, başını da göğsüne yaslamıştı. Helmut ve Sabine, Klaus Buch'un uyumak üzere olduğunu aynı anda fark ettiler.

"Sessiz olun," dedi Sabine, "uyuyor."

Hel, Klaus'un birkaç günden beri her sabah, yat limanındaki pistte beş tur koştuğunu anlattı; kendisi de kronometre tutuyordu; en iyi süre 5:11; yani Klaus kendisini mucize koşucu olarak görmeliydi; 2000 metreyi 5:11'de koşmak, örneğin Rusya'da yılın en iyi derecesiydi; ama bu sabah Klaus, aletli jimnastik yapan eski ve korkunç bir sporcudan, koşu pistinin olması gerektiği gibi 400 değil, yalnızca 300 metre olduğunu, yani kendisinin 2000 değil, yalnızca 1500 metre koştuğunu öğrenmek durumunda kalmıştı. Sabine, bu utanmaz aletli jimnastikçiyi gebertebilirdi. Böyle bir saçmalığı kendisine saklayamaz mıydı? Klaus, "Helmut, lütfen söylesene, giriş katındaki fizik hocası hep nasıl bağırırdı?" diye mırıldandı. Helmut bilmiyordu. "Aman, Helmut," diye sızlandı Klaus, acıdan buruşmuş bir yüz ifadesi takınarak, "fizik hocası ikide bir 'Alt kat bana ait' diye gürlerdi. Ya da buna benzer bir şey: 'Giriş katı benim alanımdır.' Ya da böyle. Tam cümleyi istiyorum. Cümleyi tamı tamına aklıma getiremezsem, her şey boşuna! Yanlış yerde bir sözcük ve o cümle kadük olur. Sözcüğü doğru yere koyarsam, AÇIL SUSAM AÇIL, hoca orada durur, gürler, sen de orada durursun, her şey aydınlanır. Haydi, yardım et Helmut, lütfen!"

"Hadi, yardım edin ona, lütfen, nasıl acı çektiğini görmüyor musunuz?" dedi Hel, "anımsama oksijeni azlığından, şimdiden mosmor oldu, Helmut!"

Helmut, otomatik bir biçimde, "Alt katın tümü fiziğe aittir," dedi. "Evet, yaaa, evet!" diye gürledi Klaus Buch, yerinden sıçradı, Helmut'un boynuna atıldı ve "Evet" diye inlemeyi sürdürdü. Ve mutlulukla "Alt katın tümü fiziğe aittir," diye yineledi. Helmut, Klaus Buch'un omuzları üzerinden Hel'e baktı. Ona, çoktan ölmüş bir fizik öğretmeninin cümlesini, otuz yıllık derinlikten, onun, Hel'in, çağrıştırdığını anlatmak istedi. Klaus, mutluluk içinde, "Garson'u çağır," diye mırıldandı. Helmut, resmi bir sesle bağırdı: "Hesap lütfen. Hepsi birlikte!"

Klaus, bir eliyle iki gözünü de örttü. Bir felakete tanık olmak istemeyen birisini oynuyordu. Hel—Klaus'unu abartılı bir anaçlıkla okşayarak—şimdi Halmların, Klaus'unu çok incittiklerini söyledi. Bunu söylerken, ansızın grotesk bir Suabya şivesiyle konuşmaya başladı. Klaus öfkelendi ve iki kulağını da kapattı. Hel, kendisi onun anadilini taklit edince Klaus'un çok rahatsız olduğunu söylerken, grotesk Suabya şivesi vurgusunu daha da artırdı. Klaus Buch yerinden sıçradı. Bunun üzerine Hel, aynı grotesklikte bir Bavyera şivesiyle, Klaus'un, kaçığın teki olduğunu söyledi, eğer bir piyanosu olsaydı, o zaman onu rahat bırakırdı. Bavyera şivesiyle konuşurken yüzü, sanki bu dil öyle gerektiriyormuş gibi kötü bir ifadeye bürünmüştü. Şimdi Klaus, Hel'in karşısında, onu hipnotize etmek istermiş gibi duruyordu. Hel, "Böyle bakma, delikanlı!" dedi. Ve Klaus'un gözlerinin üstü-

nü sildi. Klaus, "Benden artık hoşlanmıyorsun, değil mi?" diye sordu. Hel onu öptü. Artık gidebilirlerdi.

Buchlar, Helmut ile Sabine'yi beraber bir tenis maçı yapmaya ikna etmek istiyorlardı. Bu istek başarıyla püskürtüldü. Peki o zaman, birlikte yürüyüşe çıkabilirlerdi. Buchlar saat sekiz sularında—"Dokuz sularında," diye bağırdı Helmut—Halmlarda olacaklardı. Arabayla. Halmlar on bir yıldır bu yere geldiklerine göre, yürüyüş rotalarını biliyor olmalıydılar. Helmut gece bu konuda biraz düşünse iyi olurdu.

Helmut'un neşesi, giriş katındaki evlerinin güzel düz parmaklıklarının ardında uzanınca yerine gelmişti. İyi ki Sabine hemen *Wagner-Yaşamım*'ına sarılmıştı. İyi ki Helmut'a dokunmayı denememişti. Helmut, Sabine'nin yanına uzandığı gibi, Sabine'nin de kendisinin yanına uzanmasını umuyordu. Bu, yaşamlarının en büyük başarısı olurdu. İkisinin de katkıda bulunduğu bir başarı. Kendisinin vardığı noktaya Sabine'nin de vardığından emin olsaydı, Helmut ona, bu yalıtılmış evde uzanmanın ne güzel olduğunu söylerdi. Şimdi Buchlarla aynı çatı altında bulunmanın ne denli dayanılmaz olacağını söylemek isterdi. O zaman da Sabine "Neden?" diye sorardı. Belki o zaman, Sabine'nin, kendisinin vardığı noktaya varmadığı ortaya çıkardı.

Helmut, on iki yıl önceki bir geceyi düşündü: İtalya'da geçirdikleri son tatili. Grado'da bir otelde. Tam beraber olacaklardı ki, Helmut yan odadan bir

gürültü işitmişti; sanki dev bir çekiç bir yatağı dövüyordu. Her vuruş, yatağın tüm yaylarını sarsıyor ve keskin bir biçimde sona eriyordu. Bu sesin şaşırtıcı yanı, yatağı döven çekicin tahmin edilebilir ağırlığının karşısında, vuruşların müthiş bir çabuklukla art arda gelmeleriydi. Helmut, öbür yandaki böyle vurmaya devam ettiği sürece, kendisinin, kendi ritmini bulamayacağını hemen sezmişti. Sabine'nin de bu sesi dinlediğini ayrımsamıştı. Sabine, onu böyle bir çekiç olmadığı için mutlaka suçluyordu, suçluyordu, suçluyordu. İkisi de uzanıp, bir erkeğin neler başarabileceğini dinlemişlerdi. Helmut, böyle bir şeyi olanaksız bulmuştu. Vuruşları saymalı mıydı? Sıcak basmıştı. Müthiş utanmıştı. Kendisi haksızdı. Öbür yandaki, zamanla uyum içindeydi. Eski zamanlarda, teşhir direğine bağlananlar, Helmut'la aynı şeyleri hissetmiş olmalıydılar. Bu zamanın ve bu toplumun cinsel gereklilikleri için yetersiz kalan birisi, bir anlamda, sürekli olarak teşhir direğine bağlıydı. Yayın organları bu işe bakıyorlardı. Sözle ve görüntüyle. Kaç git şimdi. Nereye? Gebert. Kadını. Kadını boğ. Ama elleri kıpırdamamıştı. Bu çekiç darbeleri sonsuza dek devam edecek gibi gelmişti ona. Durmak bilmiyorlardı bir türlü. Artık hava alamıyordu. Artık soluk da almıyordu ki. Daha sonra, tüm bu olayın sadece on bir ya da yirmi bir ya da en çok yirmi dokuz dakika sürdüğünü söylemişti kendi kendine. Ancak, devam ettiği sürece, kesinlikle, kesinlikle durmak bilmeyecek

gibiydi. Aklına Sabine'yi ve kendisini, bu salt dinleme tutsaklığından kurtarabilecek hiç olmazsa bir cümle gelmiş olsaydı. Aklına hiçbir şey gelmemişti. Bitinceye kadar dinlemeye mahkûm olmuşlardı. Şimdi, Klaus ve Helene Buch'la aynı otelde kalıyor olsalardı, Sabine mutlaka, Buchların şimdi ne yaptıklarını gözünde canlandırıyor olacaktı ve ister istemez Klaus Buch ile İtalya'daki o oteldeki tecrübesi yan yana gelecek, birleşecekti ve Klaus Buch o zamanki adamın yerine geçecekti. Yine ürkütücü bir halde yatakta yatıyor olurlardı. "Ne olursa olsun, benim için dert değil," diye düşündü Helmut. Ama Sabine. Sabine, Helmut'un zayıf noktasıydı. Yarışabilir yetkinlikte olmak istiyor muydu? Yayın organlarında, bir erkeğin, iktidarsız sayılmak istemiyorsa başarması gereken sayıları okudukça, kendini bir teşhir direğine bağlanmış gibi hissediyordu. Aylardır kendini, cinselliğine kulak verebilecek durumda hissetmiyordu. Birbirlerine, iktidarsız sayılmamak için karılarını hangi sıklıkta becermeleri gerektiğini söyleyenler, onda iğrenme ve tiksinti uyandırıyorlardı. Cinsel bir etkinlikte bulunma gereksinimi duyar duymaz, geçmesi için yayın organlarındaki korkunç propagandayı düşünmesi yetiyordu. Bu durumun kısa bir süre sonra geride kalacağını umuyordu. Ancak, Sabine'yle bu konuyu konuşmadığı sürece, hiçbir şey geride kalmıyordu. Helmut, Sabine'ye yaklaşmak istediğinde, kendisine neler olduğunu, karısına çoktan söylemiş olması gerektiği duygusuna kapı-

lıyordu. Ne zaman Sabine'yi düşünse, ona dokunmak istese, aklına onu engelleyen bir şeyler geliyordu. Sonra, Sabine'nin üzerine yuvarlanmak ya da önce elini uzatmak ya da doğrudan doğruya beraber olma isteğinde bulunmak ya da baştan çıkartıcı bir konuşmaya başlamak, ona tamamen gülünç geliyordu. Cinselliğin belirlediği ya da cinselliğe yönelik eylemler kadar ona dayanılmaz ölçüde komik gelen başka bir şey yoktu. Bu durumun, bu eylemlerin halka açıkça tavsiye edilmeleriyle bir ilgisi olduğunu hissediyordu. İstiyordu, ama yapmıyordu. İstemeye evet. Yapmaya hayır. Günün birinde hiç arzulamayacak olmasını ummaya cesareti yoktu. Herhalde bu durum, sürekli kanayan bir yara olarak kalacaktı. Sabine'ye hiç olmazsa, onun da kendisinin yanında huzur içinde yattığını bilmedikçe, yanında huzur içinde yatamayacağını söylemeliydi. Ona bir işaret vermek istiyordu. Bu yüzden elini dikkatle ona doğru kaydırdı ve onun omzunun yanında bıraktı. Klaus Buch'u, şu andaki icraatinden ötürü kıskanıyor değildi. Gerçekten mi? Giderek gelişen bu sansasyonel durumlar hakkında kesin bir görüşü ve hatta belirgin ya da açıkça olumsuz bir görüşü bile yoktu. Hazzın artırılmasına yönelik kamusal buyruğu, bir öğretmen olarak okulda, yüksek sesle yeniden üretiyordu. Ona ilerici birisi gözüyle bakıyorlardı. Bu alanda, *Inkognito*'yu, bilinmezliğini hâlâ koruyabilmişti. Oldukça ilerici gözüyle bakıyorlardı ona. Kendi açısından, ifade özgürlüğüne sığınıyordu. Okulda ya-

rattığı görüntüyü, evinde ve içsel yaşantısında uygulamak zorunda değildi. Boş vakitlerde cinselliğin daha fazla yaşanmasında diretilmesi, her bir bireyin cinsel başarısından kendisini sorumlu tutmak için düşünülmüş bir şey değil miydi? Tıpkı okulda her öğrencinin aldığı notlardan kendisinin sorumlu olması gibi. Helmut, okulda, toplumun istediği gibi, cinselliksizliği hor görüp, evde ise kendi istediği gibi, cinselliği hor görmeye çalışmakla, haklı olduğuna inanıyordu. Onun *Frankfurter Allgemeine*'ye, BİLD'e, parlamentoya ve okula bir diyeceği yoktu. İnsanlar, görünüş olmadan yaşama nasıl katlanabilirlerdi ki? Görünüşün egemenlik alanından, bir saniye için, bir arpa boyu olsun uzaklaşmayı sadece denemenin bile ne denli güç olduğunun ayrımına varmıştı. Hemen teşhir direğine bağlandığını duyumsuyordu insan. Öyleyse hemen yine zevk cephesine, boş vakit cephesine, görünüş üretimi cephesine. Ama hep yeni baştan, bu uzaklaşma çabası. Sabine'nin dışında kimse bunu fark etmemeliydi. Hatta, Sabine de ona katılmalıydı, yoksa uzaklaşamazdı. Okulda, kendisinden istenen görünüşü üretmeye devam edecekti. Ama evde kendi bildiğini okuyacaktı. Vardığı durumun adını koymuştu bile: Kanayan üşengeçlik. Bu, kendisinin en sevdiği ruh haliydi. Bu durumda tüm ağırlığını, ama onaylayarak, hissediyordu. Bu ağırlık, birazcık terleyerek. Kendi onayıyla. Ağır ve terleyen ve solgun. Rengi de onaylayarak hissediyordu. Ceset rengi. Onaylayarak.

O, ağır, terleyen bir cesetti, en sevdiği ruh hali buydu, kanayan üşengeçlik. Sabine'yi nasıl katacaktı buna? Herhalde Sabine, hâlâ görünüşün katı sultası altında yaşıyordu. Ona, bunun aksine dair bir işaret vermeliydi. "Lüks bu," diyecekti Sabine. Toplumsal angajmanıyla, daha doğrusu, toplumsal görünüş üretiminin hizmetindeki angajmanıyla, Sabine. Tiksintinin, kendisine rehberlik ettiğini ayrımsadı Helmut. Tereyağından kıl çeker gibi dışarıya çıkmıştı. Onun kendi tiksintisi vardı. Durumun ardında bir durumu vardı. Yanlış anlaşılmaktan duyduğu sevinç vardı. Yanılgı, istenen her şeyin özü değil miydi? Görünüş üretiminin hedefi! Helmut, gelişmiş yanıltma yeteneğiyle ve yanıltmaktan duyduğu zevkle, bu ülkede ve bu zamanda, insanlardan beklenen her şeyin bir timsali değil miydi? Yalnızlık, lüks, yoldan çıkmışlık uğruna. Bir temsilciydi o! Tipik olanların en tipiğiydi. Prototipti o! Güzel. Ulaşmış mıydı şimdi, tadıyor muydu şimdi kanayan üşengeçliğini? Hemen hemen. Evet, hemen hemen.

Bu harika ruh hali, hava sıcaklığına karşı çok duyarlıydı ne yazık ki. Hava sıcak olmalıydı. Helmut sıcaklığı duyumsamalıydı. Soğukluğun en küçük bir izi bile, her şeyi bozuyordu. Ayaklarının hâlâ üşüyor olması, Helmut'u rahatsız etmişti. İnsan, bir kere rahatının bozulduğunu düşünmeye görsün, rahatı hemen bozulurdu. Ayaklarının neden sıcak olmadıklarını anlayamıyordu. Soğuktan acıyordu ayakları. Çorap-

larını giydi. Hâlâ *Wagner-Yaşamım*'ı okuyan Sabine, nesi olduğunu sordu Helmut'a. "Ayaklarım üşüyor," dedi Helmut, sözünü esirgemeden. Çoraplar, ayaklarını ısıtmaktan çok, daha da soğutmuşlardı. "Lanet olası sentetik iplik," dedi ve çoraplarını ayaklarından sıyırıp yün kazağını aldı. Ayaklarını kazağının içine soktu. Bir ayağıyla öbürüne dokunduğunda, iki ayağının da sıcak olduğunu ayrımsadı. Yine de, tek tek ayaklarında, sancılı bir soğukluk duygusu vardı.

Sabine, okuduğu kitabı bırakıp bir elini ona uzattı. Helmut, Sabine'nin eline şöyle bir dokundu ve eli geri itmek istedi. Ama Sabine hemen elini yeniden uzattı. "Bıraksana," dedi Sabine, Helmut Sabine'nin ses tonundaki eğretiliği duyumsamıştı. Bunun üzerine, Sabine'nin elinin, omzunda durmasına izin verdi. Kendi eliniyse geri çekmişti. Sabine'nin, şimdi kendisini rahatsız eden elinden kurtulmak için, belli etmeden sırtını dönecekti. Ancak, Sabine Helmut'un niyetini sezdi. Belli ki Sabine, tüm dikkatini Helmut'un omzunda duran eline yoğunlaştırmıştı. Bu el, Sabine'nin su üzerindeki mantarı gibiydi, oltaya takılan olup olmadığını haber veriyordu ona. Helmut takılmayacaktı. Şimdi ansızın yeniden böyle bir şeye kalkışmak da nereden aklına gelmişti Sabine'nin? Helmut yine de, böyle mutlu bir biçimde ulaştığı deneme durumunun, tamamen Sabine'nin onayı olmadan gerçekleşmediğini tahmin edebiliyordu. Sabine, eliyle böyle kışkırtmayı sürdürürse, Helmut ona, bu eskiye dönüş hamlesini

yapma nedenini soracaktı. Gerçekten de yapacak başka şey yoktu. Sabine durmuyordu ve Helmut bir şey söylemedikçe, daha ileri gidiyordu. Sabine'nin beklentileri artınca, fatura Helmut'a kesilecekti. Belki de beklenen konuşmayı yapma vakti gelmişti. "Bu da ne demek oluyor, Sabine?" diye sordu Helmut, usulca. Sabine, Helmut'un duymamış olmayı tercih edeceği bir gürültüyle yanıt verdi. Dışarıda, şimşek çakıyor ve gök gürlüyordu. Bir gece fırtınası. Bir bu eksikti. Herhalde Sabine, bir fırtınayı, kolaylaştırıcı bir unsur olarak görüyordu. Ya da hatta—kendisi zaten fazla ileri gitmiş olsa da—bir davet olarak. Ama Sabine bir Wagnerci değildi. "O zaman ben de, benimle yatmak isteyip istemediğini Klaus'a sorayım bari," dedi Sabine. "Aman tanrım, böyle konuşma kadın," diye düşündü Helmut. Oldukça yavaş ve olabildiğince yumuşak bir biçimde, "Pşşşt," yaptı. Şimdi Sabine'nin başını okşuyordu. Yalnızca saçlarını. Sakinleştirecek, dikkati başka yere çekecek bir biçimde. Ansızın dışarıda yağmur bastırdı. Helmut bunu bir çözüm olarak gördü. Elini son derece yavaşça geri çekti. Dizini karnına çekti, çenesiyle dizine dokunmaya çalıştı, olabildiğince büzüldü. Son yılları tek başına yaşadığı duygusuna kapılmıştı. "Sabine, beni duyuyor musun?" diye düşündü. Sabine'yi incitmişti az önce. Artık kıpırdayamıyordu. Donup kalmıştı. Dehşetten. Birbirlerine öyle yakındılar ki, Sabine'yi her incitişinde, bunu, sanki incinen kendisiymiş gibi hissediyordu.

Ancak çok sonra, Sabine'nin uyuyakaldığından emin olduktan sonra, donup kalmışlığı çözüldü. Artık uyumayı düşünebiliyordu.

Rüyasında, bir tabutun içinde döndüğünü ve zifiri karanlığa karşın, tabutun tahtalarından birinin eksik olduğu izlenimine kapıldığını gördü. Bu izlenim öyle güçlüydü ki, bir eli hareket etmeye ve hangi tahtanın eksik olduğunu yoklamaya başladı. Gerçekten de bir tahta yoktu. Bunu derhal, daha hızlı bir biçimde, yukarıya doğru bir hareket izledi. Tabutun kapağı yerindeydi. Ne var ki eli, tahtanın eksik olduğu yerden dışarısını korka korka yoklamak zorundaydı. Eli bir basamağı ayırt etti. Helmut kendini yukarı çekip tabutun dışında, basamağa uzandı. Burada durulamazdı. İstemeden, basamağın aşağısına yuvarlandı ve orada durdu. Ama şimdi, dışarıya çıkılabilecek bir salonda bulunduğunu anlamıştı. Onu ilgilendiren buydu. Gün ışığına, insanların arasına geri döneceğini bilıyordu. Ama bunun bir koşulu olduğunu biliyordu: "Tek bir kişi seni tanırsa, bu iş biter, sonsuza dek." Korkudan uyandı ve "yeni yaşam" diye düşündü.

6

Dokuza beş kala Helmut ve Sabine saçağın altında durmuş, narin çiçeklere tırmanan iri yabanarılarına bakıyorlardı. Helmut, yabanarılarının çiçek tozu kesecikleri ile alay etti. Buchlar gelmeden önce Sabine'nin yüzünü güldürmek istiyordu. Bunu başaramadı. Ancak eski, güzel, gümüş rengi Mercedes-230-Coupe köşeden görününce gülümsedi Sabine. Kadınlar arkadaki dar koltuğa sığışmak zorundaydılar. Helmut, kadınların böyle sıkışık oturduklarını bilmenin, kendine iyi geldiğini söyledi. "Bu gece fazla de Sade okumuş olmalısın," dedi Klaus Buch. "Bu yüzden dört bacaklı işkencecini de evde bırakmadın." Eğer köpek, Klaus'un tam da vitese uzandığı sırada elini yalasaydı, kesinlikle bir felaket olurdu. "Sonunda bir felaket," dedi Helmut. "Otto'yu bırakalım," dedi Sabine. "Şimdi laf yetiştirmeyi bırak da arabayı sür," dedi Hel.

"Benden artık hoşlanmıyorsun di'mi?" dedi Klaus, duygusuz bir sesle, "Nereye gidiyoruz ki?"

Helmut, *En Yüksek*'e dedi ve yolu tarif etti. Ancak Klaus, Otto'nun bu durumdan yararlanacağı ve elini

yalayacağı korkusuyla, vites kolunu tutamadı. "Onu bırakıyoruz," diye bağırdı Sabine, çığlık atarcasına. Hel, daha tiz bir sesle, "Arabayı ben kullanıyorum," diye bağırdı. Klaus Buch'un arkaya oturması gerekiyordu. Şimdi de Hel'in gözlüğünün yanında olmadığı ortaya çıktı. Sabine kendi gözlüğünü verdi. Hel gözlüğü denedi. Gözlüğün uyması herkesi sevindirdi. "Seni ne güzel çirkinleştirdi," dedi Klaus. Hel, Otto'yu okşadı. Bu Helmut'a iyi geldi. "Arka taraf bir cennet," dedi.

Helmut, güzel, yüksek ağaçlı ormanlarda yürüyüş sözü verdi. Sonra da Voralrberg'ten Bern'e kadar uzanan bir panorama. Sonra, sesinin yükselir gibi olduğunu ayrımsadı. Ormanda yürümek, katedrallerde yürümek gibi olacaktı. Yalnızca, ışık daha canlı, hava daha temizdi. Bu ormanların en önemli yanı, hâlâ o eski sonsuzluk duygusunu uyandırmalarıydı.

Helmut, Limpach'ta durmalarını istedi. Arabadan dışarıya fırladı. Birdenbire, üzerine kendisine de yabancı olan bir canlılık gelmişti. Sabine'yle orman yürüyüşüne buradan başlayıp başlamadıklarını hatırlamıyordu. Bundan çok eminmiş gibi davranmak istiyordu. Arabadan inmelerini istedi. Evet, buradan sonrası yayan gidilecekti. Ormanın içine. Helmut, ormanda asfalt yoldan çıktı. Beş dakikalık bir yürüyüşten sonra, çalılıklar öyle yoğunlaştı ki artık daha fazla ilerlenemiyordu. Otto, ormanın dışına doğru koştu. Bu sırada yağmur başladı. Ormanın kenarı

ile çayır arasında yürümek de zor olduğu için, yine Helmut'un rehberliğinde çayırı boydan boya geçerek, bir dua çarmıhı da bulunan bir ağaç kümesine doğru koşturdular. Helmut, burada yağmurun dinmesini beklemeyi, sonra bir tarla yolundan yürüyüşe devam edebilmeyi umuyordu. Ağaç kümesinin arasında bir bank vardı, kendilerini bu bankın üzerine attılar. Helmut nerede olduklarını artık bilmiyordu. Klaus Buch, otomobilden uzaklaştıkları sırada yağmur yağarsa ne yapacaklarını sormuş olduğunu anımsattı. Helmut, "Katedraller kadar uzun ağaçları olan, muhteşem ışıklı, mis gibi kokulu, güzel Sonsuzluk Ormanına gidiyoruz," demişti. Oysa şimdi neredeydi o güzel, uzun ağaçlı, ışık, koku ve sonsuzluk dolu orman? Helmut, biraz daha yukarıda böyle bir ormanın var olduğunu söyledi. Söylemekten çok, bağırdı. Heyecanlanmıştı işte. "Ne kadar yukarıda?" "Belki 300 metre, aman tanrım, zaten yağmur dinmek üzere, her metre için mücadele mi etmek gerekecek?" Klaus, "Peki, rüzgâr nereden esiyor, lütfen söyler misin?" diye sordu. Helmut, soruyu soranı sabırla hoşgördüğünü belli eden bir ses tonuyla, "Batıdan," dedi.

"Değil işte," diye karşılık verdi Klaus Buch, "tuzağa düştün," der gibi bir ses tonuyla, "Helmut, sırf batıdaki bulutsuz gökyüzüne baktığı için, yağmurun birazdan sona ereceğini söylüyor. Ama insan hiç olmazsa parmağını ağzına sokar ve hemen rüzgâra tutarsa, o zaman bugün rüzgârın doğudan estiğini anlar.

Benden söylemesi, şimdi hemen koşmaya başlayalım, on dakikaya kalmadan öyle bir yağmur boşalacak ki, burada sığınamayacağız." Kadınlar, "Peki ama nereye koşalım?" diye sordular. Üstelik bu soru Klaus Buch'a yöneltilmişti. Klaus Buch ileride, ağaçların ardında bir çiftliğin çatısını görmüştü. Ve kendisi önden koşmaya başlamıştı bile. Kadınlar da onun peşinden. Otto, Sabine'nin arkasından koşuyordu. Helmut'a da koşmaktan başka yapacak şey kalmamıştı.

Yağmurdan ve terden sırılsıklam bir halde, sundurmanın saçağı altında soluklandılar. Oraya, kadınlardan ve Helmut'tan çok önce varmış olan Klaus Buch, onlara güldü. Hiç de soluk soluğa kalmışa benzemiyordu. "Bu yağmurda, bir orman gerçekten en kötü yer sayılmaz," diye bağırdı. "Bu yağmur gitgide şiddetleniyor! Şu kara bulutlara bakın, daha da şiddetli yağacak. Belden yukarısını soyunup yarı çıplak, yukarıya doğru koşturmaktan başka çare yok, sonra orada kuru bir şeyler giyebiliriz." Klaus Buch bunları söyledikten sonra hemen soyundu. Hel de. Helmut, "Umarım, çiftlikten kimse dışarı çıkmaz," diye düşündü. Hel ceketini ve bluzunu çıkartınca, sütyen takmadığı için, belden yukarısı çırılçıplak kalmıştı. Göğüsleri, yelkenlide olduklarından daha meraklı görünüyorlardı burada. Helmut yine, şöyle bir baktı. Helmut ve Sabine, yağmurda hep giysileriyle dolaştıklarını öne sürdüler. Buna alışkınlardı. Sıcak bir yaz yağmurundan daha güzel ne olabilirdi?

Klaus fırladı. Şose yola vardılar. Bu yoldan, koşar adım, tepedeki panoramik lokantaya yürüdüler. Helmut ve Sabine, Otto ile birlikte oraya vardığında, Klaus Buch çoktan saçını taramış, üstünü başını düzeltmiş, dipdiri bir halde kapıda duruyordu. Helmut hem terden hem de yağmurdan, sırılsıklam olmuştu. Öksürüyordu. Sabine'nin durumu da acınacak gibiydi. Klaus güldü ve bu gezintiyi iyi ki bizzat Helmut'un planlamış olduğunu söyledi. Helmut, olabildiğince neşeli bir tavırla, "Ah, evet, bu fikir benimdi, doğru!" dedi. "Buraya çıkmak istiyordun, değil mi?" diye sordu Klaus Buch. Helmut, karşısında sırıtan adama gülümseyerek baktı ve "şimdi, duyduğum nefretin tek kırıntısının bile ayırdına varsa, kaçar gider," diye düşündü. Bu sırada Klaus Buch'un omzuna dostça vurdu ve "Elbette bendim. Hava, yön tahmini, dışarıda yer alan her şey, benim varlığımda bir felakete dönüşür. İsrail halkı benim önderliğimde olsaydı, şimdi hâlâ Mısır'da yaşıyor olurdu," dedi.

Helmut, tanrıya şükür, yeniden kendisini denetleyebiliyordu. Yağmurda koştururken, öfkesini gizleyemediği birkaç saniyeyi düşünmüştü. Başkalarının karşısında böyle her şeyi ortaya dökülmüş bir biçimde durmaktan daha iğrenç bir şey olamazdı onun için. Yaşama sevinci gibi bir şey onda ancak iç dünyası ile dış görünüşü arasındaki farkı yaşadığı zaman gerçekten ortaya çıkabiliyordu. Duyguları ile yüzündeki ifade arasındaki fark ne denli büyük olursa, duyduğu

sevinç de o denli büyük oluyordu. Başka biri olarak göründüğünde, başka biri olduğunda yaşıyordu o ancak. Çifte bir yaşam sürdüğünde yaşıyordu ancak. Kendisindeki ya da başkalarındaki dolaysızlık, ona sağlıksız geliyordu. Bir duygu patlaması yaşadığında—bunun öfke ya da sevinç patlaması olması fark etmiyordu—ardından çoğu kez hemen panik dolu bir melankoliye düşüyordu. Tükenmiş olduğuna inanıyordu. Şimdi herkes onu parmağının ucunda oynatabilirdi. Kimi zaman, ev sahiplerinin tatil evinden bağırtılar duyulurdu. Sanki Doktor Zürn bu bağırtıya neden olan gerilimden çatlıyormuş gibi bağırırdı. Sonra Helmut her defasında—adeta okuyup üflercesine—"İşte bu ırak olsun! Benden ırak olsun!" diye düşünürdü. Her türlü duygu patlamasına karşı alacağı acil durum önlemleri hazırdı. Belki biraz daha kaba izlenimi veren bir neşeli görünme çalışması da yapmıştı. Şimdi bunu, panoramik lokantanın kapısında da uygulamaya koyuyordu.

Klaus Buch, Helmut ve Sabine'yi tuvalete götürdü. Ansızın bir piyano sesi işitildi. Oldukça güçlüydü bu ses. Klaus Buch donup kaldı ve Helmut ile Sabine'nin de herhangi bir harekette bulunmasını engelledi. Yüzü iş başındaydı. Özellikle de ağzı. Dili, dudaklarının ardında yuvarlanıyor, bir yerden, özellikle de üst dudağının üstünden fırlayıp çıkmak istiyordu. Sabine *Gezgin Fantezisi* dedi. Klaus Buch dışarı koştu. Helmut lokantadan içeri girdi. Hel, piyanonun başına

oturmuş çalıyordu. Sabine en sonunda Hel'in yanına gitti ve ona bir şeyler söyledi. Hel, çalmayı bıraktı. Helmut, Hel önünden geçerken, "Güzel," dedi. Sabine ve Helmut, Hel'in arkasından, dışarıya çıktılar. Klaus Buch'un çılgın gibi koştuğunu gördüler. Çimenlerin üzerinden, boydan boya. Ansızın durdu, yönünü değiştirdi, yeniden, bir ağaca doğru koşturdu, ağacın gövdesine yaslandı, ellerini ceplerine soktu ve önüne baktı. Hel, "Siz içeri girin, biz şimdi geliyoruz," dedi. Sonra, sağlam adımlarla, gözünü bir an bile ondan ayırmadan, Klaus'a doğru yürüdü.

Helmut ve Sabine tuvaletlerden dışarıya çıktığında, Hel ve Klaus henüz geri dönmemişlerdi. Ama Halımlar çorbalarını içmeden önce geldiler. İkisi de gülümsüyorlar, yan yana, birbirlerine bitişmiş yürüyorlardı. Mutlu bir çift. Islanmış olmak bu ikisinde bir kahramanlık belirtisiydi. Hepsi çorbalarını içtikten sonra, Klaus Buch *En Yüksek*'e daha ne kadar yol olduğunu sordu. Helmut, zaten orada bulunduklarını söyledi. O zaman, Klaus Buch'a öyle bir gülme krizi geldi ki, ayağa kalkmak zorunda kaldı. Durmadan *En Yüksek* diye bağırıyordu, *En Yüksek* ha, Hel, sen ne diyorsun buna, biz en yüksekteyiz, o halde ben bu tepeye *Yükseklerin Yükseği* adını verirdim.

Servisi yapan kızlar ve tatillerini burada geçirdikleri apaçık olan öteki müşteriler yüzünden, bu oyun Helmut'u yerin dibine batırmıştı. Klaus yüzünden de yerin dibine batmıştı. Klaus'un bu tepeye, *En Yüksek*

denmesi gerçeğini gülünç buluyormuş gibi görünse de hiç de öyle bulmadığı duygusuna kapılmıştı Helmut. Klaus biraz abartmak istiyordu. Hel de Klaus'un gülme krizine katıldı, gerçi daha yüksek ve tiz sesle gülüyordu, ama gülüşü Klaus'unkinden daha yapay geliyordu kulaklara.

Halmların bunu, "Lütfen, ama lütfen," yanlış anlamamasını istedi Hel. Kendisi ve Klaus için, yürüyüş altı saatten önce bitirilecek bir olay değildi. Bir saat sonra hedefe ulaşmak, kendisine de müthiş gülünç geliyordu. Helmut, güzel havalarda, buradaki manzaranın eşsiz olduğunu söyledi. Klaus Buch yeniden gülmeye çalışınca, Hel, "Klaus lütfen, sen böyle gülünce Helmut çok üzülüyor," diye bağırdı.

Helmut, Hel'in asla anlayamayacağı bir ifadeyle bakmaya çalıştı. Akıl sır ermez biri gibi görünmek istiyordu. Ve sert. Sırrına vakıf olunamaz. Bunu başaramayacağı duygusuna kapıldı, çünkü ansızın yalnızca burnuna bakar olmuştu Sabine'nin. Ama ne burun. Lokma gibi. Helmut aklını yitirmeyecekti. Yirmi yaşına geldiğinde, bir duygu yavaş yavaş yer etmişti içinde: "Aklını yitirmeyeceksin, asla!" Dalıp gitmesini Sabine'nin fark ettiğini anladı. Daldığı yerden ona başını salladı ve: "Lezzetli mi?" diye sordu.

Klaus Buch şnitzeli kötüledi. Bir kere, üzerindeki galeta unu fazla kalındı, sonra domuz etindendi, ayrıca salata da berbattı. Servisi yapan kıza da acımadı. Kız kireç gibi ve ağır bir suratla, kule gibi yapılmış

saçlarıyla duruyor ve mutsuz görünüyordu. Sonunda, şikâyetlerden dolmuş bir halde, sesini çıkartmadan geri dönüp uzaklaştığında, Hel kısık sesle, servis yapan kadının bu eski moda mini eteğinin görülmeye değer olduğunu söyledi. Klaus Buch, "Evet, oldukça eşsiz bir manzara," dedi ve yeniden kahkahayı bastı, bunun üzerine Hel de yeniden gülmeye başladı. İkisi de gülmekten, çatal bıçaklarını tabaklarının üzerine düşürdüler. Helmut ve Sabine, gülmek için hiçbir neden bulamadılar. Sabine, hiç olmazsa, yüzüne muzip bir ifade vermeye çalıştı. Helmut tamamen şakacı bir ses tonuyla, "Çocuklar, kendinize gelin," demeye çalıştı. Hel, ona neşe dolu bir ifadeyle baktı ve "Peki, baba," dedi. Helmut bu ses tonunu sürdürmeyi deneyerek, "Yoksa karışmam...," dedi. Bunu söylerken Hel'e, bu kısa cümle için gerekli olandan biraz daha uzun bir süre baktı.

Sabine, "Hava düzeliyor," dedi.

Şimdi artık her şeye gülebilir durumda olan Klaus Buch, yeniden bir kahkaha koparmadan önce, Hel ona "Şşşşt," dedi.

Helmut servis yapan kadını çağırdı ve hesabı ödemek istediğini söyledi. Yemeğin mükemmel olduğunu belirtti. Hesap elli dört mark yirmi fenik tutuyordu. Helmut "Altmış mark alın," dedi. Klaus Buch'un hesabı paylaşma çabalarını şiddetle geri çevirdi.

Helmut, hiç olmazsa dönüş yolunda, biraz orman göstermek istiyordu. Daha lokantanın önünde asfalt

yoldan saptı. Ferah bir ormana girdiler. Helmut, birisinin yüksek dallar ya da yeşil ışık ya da orman kokusu hakkında konuştuğunu duymayı çok isterdi.

Otto ansızın ortadan kaybolup da, Helmut ve Sabine'nin çağırmalarına karşın geri dönmeyince, Helene Buch, dört parmağını ağzına sokarak, ormanı çınlatan bir ıslık çaldı ve Otto hemen geri geldi. Helmut, Helene'nin ormanı anladığını düşünüyordu. Ormanı bir kez daha çınlatamaz mıydı? Ama Klaus Buch ormana girişlerinden az önce bir buğday tarlasının önünden geçerlerken, bu yıl salt Baden-Württemberg Eyaletinde kuraklık tazminatı olarak 650 milyon mark alacak olan çiftçilere veryansın etmeye başlamıştı; şu tarlalara bir baksınlardı, başaklar başka yerlerdekiler gibi doluydu. Gölden buraya kadar, yolda kuraklığın yol açtığı herhangi bir zarar görmüşler miydi? Kendisi görmemişti. Ama bu sahtekârlar, paraları istifliyorlardı. Evet tabii, bunu yalnız kıskançlığından ötürü söylüyordu. 650 milyon mark hilebazlık ödülü, ve kendisine bundan tek kuruş düşmüyordu, bu durum onu üzüntüye ve umutsuzluğa boğuyordu. Bir yerde bir dolandırıcılık gördü mü, bundan pay almak arzusuyla yanıp tutuşurdu. Serde bir patent avukatının oğlu olmak vardı. Hel Buch, yapmacıklığını gizlemekten ziyade vurgulayan bir sesle, "Yani Alman çiftçileri, işlerini biliyorlar," dedi. Doğuya yaptıkları yolculuklarda kendisi ve kocası, yıllarca yağmur yağmadan da tarım yapılabileceğini, çünkü çiftçilerin he-

men kuraklığa dayanıklı ürünlere yöneldiklerini defalarca görmüşlerdi. Haksız yere kuraklık tazminatı almak, bir Türk çiftçisinin aklından bile geçmezdi.

Helmut, "Ancak on ila yirmi yılda bir kuraklık oluyorken, kuraklığa dayanıklı ürünlere yönelmelerini istemekle, Alman çiftçilerinden biraz fazla şey istenmiş olmaz mı?" diye sordu. Ağzından çıkmasını engelleyemediği bu cümleyi, hiç olmazsa dostça bir ses tonuyla söyleyebilmeyi umdu. Çünkü, hiçbirinin ormanı övmeyişine kızmıştı. Burası gerçekten de muhteşem bir ormandı. Islaklıktan ışıyan bu ormanda, Klaus Buch, açıkça itiraf ettiği gibi, ancak bu sabah gazeteden öğrendiği kuraklık tazminatıyla sinir bozuyordu. Hel de ormanı hemen unutuyor, açıkça zor durumdaki kocasının yardımına koşuyordu. Ve Helmut da böyle safiyane davranmaya devam ediyor, konuştukları saçmalığı hayranlıkla onaylamak yerine, onları eleştiriyordu. Ancak onaylayarak kaçabilirsin. Kuramsal açıdan bunun böyle olduğunu biliyorsun. Tanrım, şimdi Sabine ile baş başa kalmak ne güzel olurdu. Yürüyüşe çıktıklarında çok nadir olarak konuşurlardı. En fazla, Sabine, ikisinin de zaten gördüğü bir şeyi söylerdi. Bir bankın önünden geçerlerken, "Bir bank," derdi Sabine. Helmut tam da havanın bozup bozmayacağını düşünürken Sabine, "Yağmur yağmaz herhalde," derdi. Ve sonra, yağmurun yağıp yağmaması kesinlikle bir şeyi değiştirmezdi, çünkü birisinin ne söylediği ya da ne söylemiş olduğu ya da ne

söyleyeceği, kesinlikle fark etmezdi. Çoğu kez Helmut sesini yükseltir ve "Ah, sen. Biricik insan. Sabine," derdi.

Unterhomberg'ten geçtiler. Genç domuzlardan oluşan bir sürü, otlamayı bitirdikleri çayırdan koşarak geçti. Otto öfkelendi. Çitlerin dışından kopardıkları otları küçük domuzlara yedirdiler. Bu besleme işini Helmut başlattı. Gezginler yeterince ot yolamadıkları ve otları çitin öte yanında yeterince uzağa fırlatamadıkları için, domuzlar, elektrik akımı verilmiş tel çitlerin ardına doluşuyorlardı. Bu yüzden en öndekiler hep küçük ağızlarının pembe çıkıntılarından elektriğe çarpılıyorlardı. Bu pembe çıkıntılar, Helmut'a Helene'nin göğüs uçlarını anımsattı.

Tam o köyden uzaklaşmışlardı ki, arkalarında bir gürültü patırtı, çınlayan nal sesleri duydular. Hemen kenara attılar kendilerini. Köyden onlara doğru bir at koşuyordu. Çılgın gibi. Evler, atın yanında küçük görünüyordu. Belki de uzun adımlar attığı için. Kasılmış, inatla yana yatmış kafasıyla, evlerin arasında gürültüyle ilerliyordu. Ön ayakları o denli eşzamanlı yükselip alçalıyorlardı ki, sanki birbirine bağlanmış gibiydiler. Biri, atın yoluna çıkmak istedi, ama at zerre kadar yavaşlamadığı için, adam son anda kenara sıçramak zorunda kaldı. At ansızın durdu. Gezginlerle köy arasında ortada bir yerlerde. Arkasından koşan iki adam, atın yanına vardı. Muhtemelen atın sahibi olan kişi, ilk önce varmıştı, yatıştırıcı bir bi-

çimde konuştu, atın önüne geçip yularından tutmak istedi. Ama tam da bu anda, adamın eli atın yüzüne yaklaştığında, at şahlandı ve yine koşmaya başladı. Gezinenlerin yanından, doludizgin ve çatır çatır yellenerek geçti. Helmut, Otto'yu güç bela tutabiliyordu. Herhalde at, köpeğin havlamasıyla iyice çılgına dönecekti. Açık alanda bile hâlâ dev gibi görünen, alnında beyaz akıtması olan, al donlu güzel bir attı bu. Klaus, "Kes sesini, köpek," diye bağırdı Otto'ya ve ceketini Hel'e atıp atın peşinden koştu. Hel alçak sesle bağırdı: "Yapma, Klaus... Klaus!"

At oldukça uzakta yeniden durup da çayırın kenarında otlamaya başladığında, Klaus hızını azalttı. Ata yaklaştıkça yürüyüşünü de yavaşlattı. Önce geniş bir kavis çizdi ve ata tam yan taraftan yaklaştı. Sonunda atın yelesinden tuttuğu görüldü; bu arada atın üstüne çıkmıştı bile. At yeniden koşmaya başladı. Ama bu sefer Klaus üstündeydi. Büzülmüş ve sinmişti. Atın üzerine uzanmış gibiydi. Yol ağaçların arasında kavis çizdiği ve aşağı doğru eğimli olduğu için, artık ikisi de görünmez olmuştu. Bu arada köylüler Helmut ile kadınların yanına geldi. Birisi, "Çocuk bunu yapmamalıydı," dedi. Şimdi, Esmer asla durmayacaktı. Yoruluncaya dek koşacaktı. Delikanlı onu durduramazdı. Herhalde Esmer, çocuğu bir yerde üzerinden atacaktı. Köylünün, sadece uzaktan gördüğü Klaus'u, Helmut ve Sabine'nin oğlu sandığı belliydi.

Klaus atın üzerine atladığında, Hel arkasını dön-

müştü; hâlâ da öyle duruyordu. Sabine onun yanına gitti. Klaus ağaçların arasındaki dönemeçten Esmer'le birlikte çıkageldi. Onların yanına vardığında, Esmer durdu. İkisi de terliydi. Hel onlara doğru koştu. Hepsi oraya doğru koştu. Yalnızca Helmut koşmadı. Otto yeniden öfkelenmişti, bu yüzden Helmut onu uzakta tutmalıydı. Klaus atı sahibine teslim etti. Köylü, "Bu senin sonun olabilirdi," dedi. Klaus güldü ve "Yok canım," dedi, "bu akıllı bir hayvan. Mutlaka bir at sineği yüzünden öfkelenmiştir." Köylü hâlâ Klaus'un müdahalesini onaylamıyormuşçasına başını salladı. Sonra vedalaştılar ve herkes kendi yoluna gitti. Yine kendi aralarında kalıp da hepsi Klaus'a hayranlıklarını belirtirlerken, Klaus kolunu Hel'in omzuna koyarak, "Görüyor musun, Meran'daki atı durdurmamış olsaydım, buradakinden korkardım," dedi ve Helmut ile Sabine'ye Meran'daki atın bir kadana olduğunu açıkladı. "Hel beni engellemek istemişti. Doğrusu, kendimi bir şeye benzetecek olursam, bu, ürkmüş bir attır. Köylü burada, ata önden yaklaşma ve onunla önden konuşma hatasını işledi. Ürkmüş bir atın önünde duramazsın. Çünkü o, yolunun açık olduğu duygusunu korumalıdır. Ve ürkmüş bir at, kendisiyle konuşulmasına izin vermez."

Klaus, büyük, güzel el kol hareketleri yapıyor ve kararlı cümlelerle konuşuyordu. Şimdi Hel ondan daha küçükmüş gibi görünüyordu. Helmut, Klaus'u abartılı bir biçimde onayladı. "Doğru," diye bağırdı,

"doğru ki, hem de nasıl!" Sabine, "Sen nereden biliyorsun?" diye sordu. "Ah," dedi Helmut, "benim eski bir binici olduğumu düpedüz unutmuşsun, öyle mi?"

Yağmur yeniden başladı. Helmut, yağmurdan koruyacak başka bir orman bulma sözü veremediği için, Klaus belden yukarısı çıplak bir vaziyette, otomobili getirmek üzere koştu.

Helmut, Hel ile Sabine arasında yürüdü. Hel ve Helmut, ansızın bu iki sözcük ona, birbirlerini bütünlemek üzere yapılmış iki sanat yapıtı gibi geldi. Söyleyecek bir şeyi olsaydı, ona Helena diye hitap edecekti. Yağmura karşın asfaltlama işine devam eden bir grup işçinin arasından geçtiler. Helmut kısa bir süre için, yola dökülen asfaltın sadece görünüşünün gerçek bir asfalta benzemesini ve çok geçmeden katrana ve çakıla dönüşmesini diledi. Bu adamların da sadece görünüş üretmelerini istiyordu.

Otomobilin içinde sağ salım oturduklarında Sabine, "Klaus, hayatımızı kurtardın," dedi. Klaus, Hel'e—bu defa neşeli, küstah ve alaycı bir tavırla—"Beni artık sevmiyorsun, di'mi?" dedi. Hel, Klaus'u öptü ve ona, "Hepimizi kurtardın, hepimizi," dedi. Helmut bunu onayladı ve Klaus'u, kadınlardan daha çok övdü. Klaus artık Otto'nun ağzından korkmuyordu. Helmut bunu anladı.

Helmut artık ötekileri dinleyecek durumda değildi. Yer ayaklarının altından çekilmiş gibiydi. Bir kez daha durumunun pek iç açıcı olmadığını görmek zo-

runda kaldı. "İnsan kendi neyse dünyayı da öyle görür," diye düşündü. Kendisini yukarıdan hızla dökülen suların altında kalan bir kayanın üzerine uzanmış gördü. O, Helmut, artık hiçbir yere tutunamıyordu. Ama suyun akışı durmak bilmiyordu. Artık durması düşünülemezdi. Yine de Helmut, kayaya sıkı sıkı tutunuyordu. Ve sonu belli olduğu için, böyle yaparak, sadece çektiği eziyeti uzatıyordu. Helmut kendisini, net bir biçimde, ağzı açık solurken ve bakışlarını yukarıya yöneltmiş olarak görüyordu, on dokuzuncu yüzyıl resimlerindeki gibi. Bu hayal geçince, Helmut kendisini terler ve üşür bir halde buldu. Bunun nasıl olduğunu bilmiyordu ama üşüyordu ve aynı anda terliyordu. Gerçekten üşüyor muydu, yoksa terliyor muydu, yoksa bunları hissedercesine hayal mi ediyordu, söyleyemezdi.

Sabine ve Helmut otomobilden indiklerinde, Klaus onlara iki kitap uzattı. Birisi kendisinin, öbürü de Hel'in yazdığı kitap. Helmut, bu kitapları çok merak ettiğini, önümüzdeki günlerde gökten kurbağa yağsa bile, bu kitapları okumayı bırakıp evden dışarı adım atmayacağını söyledi. "Bizden böyle kurtulamazsın," dedi Klaus Buch, yirmi yıl görüşmesinler, sonra Helmut yine de sıvışmaya kalksın, öyle mi? "Bu kadar olur yani," dedi Klaus Buch. Bu akşam sekiz buçukta Halmları almaya geleceklerdi. Ve bu akşam Klaus Buch, ipleri eline alıyordu. İtiraz istemiyordu.

Buchlar otomobille uzaklaştı. Helmut içeri koştu,

kendini divana attı ve gözlerini tavana dikti. Hüngür hüngür ağlamayı çok isterdi. Sabine, onu anlamıyormuş gibi yaptı. Helmut da bozuntuya vermedi: Otto'nun, Helmut tarafından okşanıp sevilmekten huysuzlanması, Helmut'u çok sevindirdi.

Sabine bir şeyler söylemek istiyordu. Helmut bunu anladı, bu yüzden yerinden fırladı ve "Şimdi tam bir saat duş alacağım," dedi.

Helmut duştan çıktığında, Sabine ona, Klaus Buch'un kitabını gösterdi ve Klaus'un adını Caesar gibi "C" ile yazdığını söyledi.

"Müthiş," dedi Helmut.

7

Sekiz buçuğa doğru, Helmut ve Sabine, sundurmanın altında bekliyor ve Bayan Zürn'ün karmakarışık haldeki çiçek bahçesini—Bayan Zürn aniden çıkıp gelse çok hoşuna giderdi—ilgiyle inceliyorlardı. Bir defasında Bayan Zürn, Helmut'a tatil evinin penceresinde parmaklık olmasından utandığını, bu yüzden floks çiçekleri, yüksükotları, sığırkuyrukları ve özellikle de yüksek ebegümeci filizleri diktiğini söylemişti. Helmut da, insanın parmaklıklara bir kez alışınca artık onları görmediğini, buna karşılık, çiçeklerin bu harika görüntüsünün her gün yaşanan bir mucize olduğunu söylemişti.

Pencerenin önündeki, süssüz, düz parmaklıkları her gün görmenin ise aslında onda hoşnutluk yarattığını gizlemişti Helmut. Her yıl, Sillenbuch'taki küçük evlerine döndüklerinde, parmaklıkları özlerdi. Parmaklıksız pencereler ona ıssız ve boş gelirdi.

Starnberg plakalı araba yaklaştığında, Helmut ve Sabine aceleyle küçük bahçe kapısına yöneldi. Helmut, Klaus'un Zürnlerin toprağına ayak basmasını

kesinlikle önlemek istiyordu.

Klaus'un üzerinde daha önce mavi renkte olan ne varsa, şimdi hepsi soluk bir pembeydi.

Yalnızca kemeri ve sandaletleri aynı kalmış gibiydi.

Helene çıplaktı. Üzerine siyah bir şey atmıştı. Buchlar, kaldıkları otelde bir masa ayırtmışlardı. Kıyıda hemen suyun üzerindeydiler. Ama pencerenin arkasında. Masaların tümünde, onlar gibi küçük gruplar vardı. Garsonlar gidip geliyordu. "Ne harika bir boşluk," diye düşündü Helmut. Şimdi içmek ve sulara gömülmek. Ama Klaus Buch, romantik ve tuhaf Ha-Ha'nın, bir işkoliğe dönüştüğüne ilişkin şüphesinin doğru olup olmadığını artık öğrenmek istiyordu. Helmut başını salladı. "Hadi, hadi," dedi Klaus Buch, "buna inanmıyorum." Helmut, "Sabine, ne dersin buna?" diye sordu. Sabine, Helmut'un aralıksız olarak çalıştığını söyledi. Ancak, herkesin kavrayamayacağı bir biçimde çalışıyordu. Yani hep okuyordu. Ders çalışıyormuş gibi. Ama Sabine buna yaşamak gözüyle bakıyordu. Yani bu işten bir sonuç çıkmıyordu. Belki bunu belli bir amaçla bile yapmıyordu Helmut. Evet, okuyarak kendisini değiştiriyordu. Okuduğu her sayfanın sonunda, başta sayfayı açmış olan Helmut olmuyordu artık. Helmut usulca ıslık çaldı. Onaylarcasına. Her halü kârda, Helmut daha ilerlemiş oluyordu, Sabine tanık oluyordu buna. Ama yine de Sabine, Helmut'un yavaş yavaş eriştiği bu tempoya uzun süredir ayak uy-

duramıyordu. Evet, Helmut rahatlıkla bir kez daha ıslık çalabilirdi. Helmut, Sabine'nin aryasına seve seve altmış dört kemanla eşlik edebileceğini, ama yalnızca iki kuru dudağı olduğunu ve Klaus'un bu dudaklar için bir kuraklık tazminatına itirazı olmayacağını söyledi. Sabine, bildiğinden şaşmaz bir tavırla, Helmut'un temposunun bazen acımasız olduğunu hissettiğini söyledi. Sabine'nin ona yetişip yetişmemesi fark etmezmiş izlenimine kapılıyordu. Helmut, Sabine'nin söylediğine katılmıyormuş gibi yaparak, "Ne güzel yalan kıvırıyor, değil mi?" dedi. "Üstelik bile bile yalan söylüyor."

Klaus Buch, "Seni övüyor," dedi, "Hel, sen de bir kez olsun beni böyle övsene."

"Sen bunu kendi kendine yapıyorsun ya," dedi Helene.

Klaus Buch, önce Hel'in kendisinden artık hoşlanmadığını, sonra da Helmut'un bir küçük burjuva haline gelmediğini görmekten çok mutlu olduğunu söyledi.

Helmut, gerçekten herhangi bir şeysem, bir küçük burjuvayımdır; kesinlikle gurur duyduğum bir şey varsa, o da küçük burjuva oluşumdur, diye düşündü. Bu dakikada, bir küçük burjuva olarak gülümseyip Klaus Buch'un şerefine içmenin en iyisi olduğunu, ama böyle bir tanımlama üzerine asla tartışmaması gerektiğini düşündü. Sabine'nin Helmut'un okuması ve yaşamı üzerine, böyle tamamen yanlış konuşma-

sını dinlemek keyifli oluyordu. Sabine'nin bunları Helmut'la yalnız kaldığı bir zamanda söylediğini gözünde canlandırınca insanın içinden yalnızca gülmek geliyordu. Helmut'la yalnız başına, o anda bu uydurulmuş şeylerin hepsi olanaksız hale gelirdi. Bunlar eşantiyon ürünlerdi. Burada bir gerçeklik değil, bir gereksinim dile geliyordu. Sabine, kocası hakkında, etkileyici bir şeyler söylemek istiyordu. Belki ona bir şeyler iletmek istiyordu.

Sonunda, Klaus Buch'un Helmut'un çalışmaya olan ilişkisini, Hel ile kendisinin çalışma hakkında ne düşündüğünü anlatmak istediği için sorduğu ortaya çıktı. Kendilerinin olabildiğince az çalıştıklarını söyledi Klaus Buch. Helmut, "Bu doğru mu?" dedi. Hel, "Evet, ne mutlu ki, kendimizi iyi hissetmek için çalışmaya gereksinmemiz yok," dedi; söylediklerini ezberlemiş gibiydi sesi. Klaus Buch, yaşamın, çalışarak heba edilemeyecek kadar kısa olduğunu söyledi. Hel, şimdi onu açıkça ve belki de eleştiren bir biçimde alıntılayarak—yoksa Helmut mu böyle algılamaktan hoşlanmıştı?—"Sadece erotik açıdan tam olmayan insanların çalışmaya gereksinimleri vardır," dedi. Sonra Klaus nöbeti tamamen devraldı. Çalışma, erotizmin bir ikamesiydi. Aynı zamanda erotik olanın yok edilmesiydi de. Erotik olan da, ciddiye alındığında, kendi açısından, çalışma isteğinin yok edilmesiydi. Yaşamak isteyen, kendini çalışmada yitiremezdi. Çalışma, insanı aşka yeteneksiz kılardı. "Doğru mu? Yoksa benden

artık hoşlanmıyor musun?"

Hel, Klaus'u öptü ve "Bu konuda biraz fazla konuşur. Ama onun biricik kusuru budur," dedi.

"Bunun dışında çok iyi olduğum anlamına mı geliyor bu?" diye sordu Klaus, açgözlülükle.

Hel güldü ve "İdare edersin," dedi.

Klaus "Demek bunu itiraf ediyorsun," dedi.

Hel, "Evet, bunu itiraf ediyorum," diyerek güldü ve Klaus'u öptü.

"Benden on sekiz yaş küçüksün. Hiçbir şikâyetin oldu mu?" diye sordu Klaus, acımasızca.

Hel, Klaus'u susturmak istedi.

"Ciddiyim," dedi Klaus.

"Ben de," dedı Hel.

"Benden artık hoşlanmıyorsun, di'mi?" diye sordu Klaus.

Sabine, "Hep bu konuda konuşmak ister," dedi, kocasını öpmeden, "Anlıyor musunuz? Bunu ifade etme zorunluluğunu o kadar iyi bulmuyorum. Ama eminim salt kıskançlık yüzündendir, ben o kadar iyi ifade edemediğim için."

"Benden artık hoşlanmıyorsun, di'mi?" diye sordu Klaus.

Ardından Hel onu öptü. Sonra ikisi de sularını içtiler. İkisi de, Helmut'un puro ve Sabine'nin sigara dumanından ilk kez rahatsız olmuşa benziyorlardı. Bir önceki akşam gibi, şarabın ve puronun tadına varmak yine zor geldi Helmut'a. Çabucak içti. Olabildiğince

çabuk sarhoş olmak istiyordu. Şu Hel'i sevdiğini itiraf etse miydi? Bundan ona neydi? Hem, durum böyle miydi? Hel ona karşı tamamen kayıtsız değil miydi?

Klaus Buch, ansızın, babasının kısa süre önce kutladıkları doksanıncı doğum gününü anlatmaya başladı. Babasını, Degerloch'taki seçkin huzurevinden almışlardı. Babası şaşılacak kadar güçlü ve şaşılacak kadar zayıftı. Ama dinçti. Her şeyle ilgilenmişti. Cumhurbaşkanının, başbakanın, hatta belediye başkanının ismini, her şeyi biliyordu... Helmut ihtiyarlar hakkındaki haberlerden nefret ederdi. Gerçi altına yapıyor ama çarpım tablosunu biliyor! Herhalde Klaus Buch, önünde daha yaşamaya değer kırk beş yılının olduğunu göstermek istiyordu. Helene, "Benim annem yetmiş bir yaşında ve yaşamın tadını hâlâ hiçbir yeri kesilip biçilmeden çıkarıyor," dedi. Helmut "kesilip biçilmeden" diye düşündü ve biraz ürperdi. "Her yıl Afrika'ya, İran'a geziler," dedi Helene. "Hiçbir yerde, kendini Bali içinde olduğu kadar iyi hissetmediğini yazdı kısa süre önce." Helmut Bali'de denmez mi buna? diye düşündü. "Sizin anne babalarınız nerede?"

Helmut başparmağını usulca aşağıya doğru indirdi. Klaus, "Fotoğrafları göstersene," dedi. Helene. "Bu, Halmların ilgisini çekmez ki," dedi. "Fotoğrafları göstersene, be kadın. Yaşlı insanların fotoğraflarından daha ilginç bir şey yoktur." Helmut ise, yetmişin üstüne çıkmak istemediğini söyledi.

Helmut bu cümleyi yalan olduğu kadar doğru da

buldu. Yani anlamsızdı. Ama, burada söyleyebildiği her şey anlamsız değil miydi? Sadece Hel ile Klaus'un söylediklerinin gerçekten bir anlamı vardı. Onlar yaşlanmak istiyorlardı. Yaşlı olma umutları vardı. Yaşlanabilecekleri için sevinç duyuyorlardı. Yaşlanmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Buna güçleri vardı. Sağlıklı olacaklarsa uzun bir yaşama tahammül edebileceklerini düşünüyorlardı.Ve böyle düşünmeyen, zırvalamış olurdu. Var olan biricik anlamlı şey, uzun yaşamaktı. Bir başkasından ne kadar daha uzun yaşarsan, o kişi üzerindeki zaferin o kadar daha büyük olurdu. Helmut, Buchların kendisine tam olarak bunu mu söylemek istediklerini bilmiyordu, ama onların birbirleriyle yarışan yetmişinci ve doksanıncı doğum günü betimlemelerini böyle yorumluyordu. Doğum günü kutlanan yaşlılarla birlikle yolculuklar da yapmışlardı. Dağlara çıkıp sosisler yemişlerdi. Onlar da gülmüştü. Yıldönümü kutlananlar gülmüşlerdi. İşte bak. Siz de. Bak çiçeklerin içine sokulmuş, geçkin burunlar. Hayranlıkla içine çekilmiş. Bak. Birbirinin ardı sıra, insana mutluluk veren olaylar yaşanmıştı. İşte en güzel şey bu. Hepsinden güzeli de, bu güzelliğin ölünceye dek sona ermemesi.

Helmut, Buch ailesine, bu akşam için, öteki her şeyden daha fazla teşekkür ettiğini söyledi. Anımsayabildiği kadarıyla, daha önce hiç kimse onu böyle güçlendirmemişti. Böyle canlandırmamıştı. Böyle ödüllendirmemişti.

Gözlerinden yaşlar döküldüğünü ayrımsadı. Mahçup olmuş gibi yaptı. Hemen dışarı fırladı. Gerçekten de, hüngür hüngür ağlayacak gibiydi.

Sarhoş olmuştu.

Ertesi gün Hel köyü dolaşacaktı. O halde Halmlar, Klaus'la birlikte bir yelken partisi yapabilirlerdi. Hel, köy gezisine Sabine'yi de almayı çok isterdi, ancak büyükannelerin, iki misafir karşısında, bir misafirde olduğundan iki kat daha fazla ulaşılmaz olduğunu deneyimlerinden biliyordu. Ah, Halmlara, daha Hel'in yeni kitabından söz etmemişler miydi? Klaus açıkladı; Kitabın adı *Büyükannenin Sözleri* olacaktı. Hel, iç bölgelerdeki köylere gidiyor, muhtardan en yaşlı beş kadını soruyor, bunların içinden en konuşkan üçünü öğreniyor, onlara gidiyor ve onlardan hâlâ öğrenilebilecek nasihatleri teybe alıyordu. Şimdiden, büyükannelerle dolu otuz yedi kasedi vardı. Hel, yine Klaus'un bir fikri olan bu kitabın kendi *Yeni Başlayanlar İçin Şifalı Bitkiler*'inden daha iyi olacağını umuyordu. "Daha ne istiyorsun, bilmiyorum sevgilim," diye bağırdı Klaus Buch, "Senin kitabın tükenmez bir kaynak, Bahamalar'da doksanıncı yaşımıza dek bizi besleyecek. Neyse, yarın saat 14:30'da yelkenler fora." Sabine özür diledi. Yarın için Meersburg'daki kuaförden randevu almıştı. Bu kuaföre her yıl aynı gün giderdi. Gerçekten, ertelenemez bir randevuydu bu. "O zaman Helmut yalnız gelsin." Klaus Buch sevinmişti. "İki yetişkin erkek unutulmaz anlar yaşayacak. Çav."

Helmut ve Sabine, üzerlerinde şarabın ağırlığı, evlerine yollandılar. Helmut, "İyi sıyırdın," dedi. "Amma aktifler," dedi Sabine. "Allahtan, tatil dışında canımızı sıkamazlar, Starnberg bize çok uzak," dedi Helmut. Sabine, Helmut'un koluna girdi ve "Bu kadar negatif olma," dedi. "Ama, öyle olmaktan hoşlanıyorum," dedi Helmut. Sabine, imalı bir biçimde, "Bu gece yine bir fırtına mı çıkacak, Bay Negatif?" diye sordu. "Onu Klaus Buch'a sor, Bayan Pozitif," dedi Helmut. "Kötü adam," dedi Sabine, "Ben sana soruyorum, ben kesinlikle sadece sana soruyorum, ben sadece seninle konuşuyorum, seninki dışında dünyadaki bütün dilleri unutuyorum, işte!" Helmut "Her şeyin zaten böyle olmasını çoktandır umuyordum," diye homurdandı. Çoktandır Sabine dışında hiçbir insanı anlamadığı için, kendisinin Sabine'den de ileride olduğunu söyledi. Kolunu Sabine'ye doladı ve onu, kadın cıyaklayıncaya kadar sıktı. Bu sırada aklına Helene Buch geldi. O anda bu duruma karşı hiçbir şey yapamazdı. "Ben sarhoşum," dedi. "Biz sarhoşuz," dedi Sabine. "Ben," dedi Helmut. "Biz," dedi Sabine. "Beni ırgalamaz," dedi Helmut ve koşarak Sabine'den uzaklaştı. Ama Sabine çabucak ona yetişti ve eve kadar onu kolunun altından bırakmadı.

Helmut bir kez daha, Sabine'nin ertesi günkü yelkenli gezisine yan çizmesinden yakındı. Anlayamıyordu. Sabine, bu Klaus Buch hakkında, hayran hayran konuşuyor, sonra da yan çiziyordu. Ertesi gün Sabine'nin

kuaför günü falan değildi. Sabine, Helmut'un sözünde durmayıp yine *bu* diye andığı Klaus Buch'a âşık olmaktan korktuğunu söyledi ve sevimsiz bir biçimde kikirdedi. Helmut bir an, Sabine'ye tecavüz edip sonra onu suya atsam ve bir daha karaya çıkmasına izin vermesem mi, diye düşündü. "Bu hatanı bağışlıyorum ve bundan sonrakini de, ancak ondan sonraki hatanı kötüye yorarım, bir sonraki ise ölümcül bir hata olur, mutlak ölümcül," dedi Helmut. "Böyle konuştuğunda her yanım buz kesiyor," dedi Sabine. "O zaman iyi, ben konuşurken senin her yanın buz kesince, benim içim ısınıyor," dedi Helmut. "Bu durumda fırtına çıkacak demektir," dedi Sabine. "Ah seni natüralist," dedi Helmut, "felaketin kenarında yürüyoruz ve sen bir meteoroloji gözlemcisi gibi konuşuyorsun. Şu an ikimiz de azıcık baştan çıkmış durumdayız, dikkat edelim." Helmut, "Biz onlardan çok ilerideyiz," diye sürdürdü konuşmasını. "Sen, belki," dedi Sabine. "Bine," dedi Helmut, "biliyorum sen değilsin. Ben de değilim. Bine. Buch ailesinin bu baştan çıkarmasına karşı kendini koru, kadın: Onların yaptıkları, doğru olsa bile. Bırak biz yanlış kalalım." Sabine "Neden?" diye sordu. "Bilmiyorum," dedi Helmut, "ama, şimdiki gibi yanlış olanda kalmak, hiç bu kadar zorunlu olmamıştı. Yanlış olan, doğru olandır. Bu akşam Bine. Bu gece." Bugün birbirlerine yakınlaştıklarında, Sabine, Klaus'u ve Helmut, Helene'yi düşündü ve bu düşünce Helmut'u savunmasız bıraktı. "Salak," dedi

Sabine. "Evet," dedi Helmut. "Her şeyi bozan," dedi Sabine. "Evet," dedi Helmut. "Adi köpek," dedi Sabine. "Evet," dedi Helmut ve Sabine'nin üzerine eğildi, onu dikkatle öptü ve "Ah, sen," dedi, "biricik insan. Sabine."

Helmut, ancak Sabine uykuya daldığında rahat bir soluk aldı. Gerçi Sabine'ye borçlu olduğu konuşma bu değildi, ama ikisi de birbirlerinin daha önce dokunmadıkları yerlerine dokunmuşlardı.

Tersyüz edilmiş giysiler ne güzeldir, diye düşündü Helmut.

8

Klaus Buch arabanın kapısını iterek açtı, Helmut bindi; Klaus selamlamak ister gibi, elini Helmut'un omzunda uzunca bir süre tuttu. Helmut, bu tavrı, bu Klaus Buch'tan başka türlü algıladığına üzüldü. İnsanın, omzunda elinin biraz daha uzun süre durmasından hoşlanacağı bir kimsesinin olması, güzel olurdu. Duygulara karşılık verme yeteneksizliğinden ötürü özür dilemesi gerekirdi. Bugün, Klaus Buch tamamen beyazlar içindeydi. Gözlerinin mavisi hiç bu kadar mavi olmamıştı. Kıpırtılı dudakları, konuşmadığı zaman bile yuvarlak şekiller alıyor, kabarıyordu. Heyecanlıydı. Kadınlara bir itirazı yoktu, ama rastlantının onlara yalnız başlarına bir gün sunması harikaydı, değil mi? "Yahu, Helmut, biz ikimiz, baş başa... gerçekten müthiş." Gaza bastı, ardından hemen fren yapması gerekti, gelmişlerdi. Klaus Buch otelden bir çanta aldı. Bu defa Helmut için de yelken bezinden ayakkabılar getirmişti. Helmut ayakkabıların kendisine olup olmayacağı konusunda kuşkuluydu. Ama Klaus, ikisinin ayak numaralarının zaten hep aynı olduğunu söyledi. Helmut yelkeni basmaya yardım etmek

zorunda kaldı. Klaus Buch, tüm talimatları en neşeli ses tonuyla iki ila dört defa yineleyerek söylemekten bıkmıyordu. Sanki Helmut geri zekalıymış gibi bir durum çıkıyordu ortaya. Klaus Buch daha sık oraya uzanmak ve üstelik bir de, Helmut'un elini yönlendirmek zorunda kalıyordu.

Başlangıçta henüz hafif rüzgârlı geniş yüzeyler vardı. Sonra tüm göl, sıvı kurşun gibi dümdüz oldu. Görülebilen her şeyin sadece tek bir rengi vardı. Überlingen Gölünden çıkmışlardı, artık dışarıdaydılar, Helmut Hagnau ile Kesswil arasında olduklarını tahmin ediyordu. Klaus Buch, Konstanz Gölüne söydü. İktidarsız bir torbaydı bu göl, günde ancak bir kez becerebilirdi, o da varla yok arası bir şey olurdu. "Baksana, bunaltıcı yamalardan oluşan bir manzara, bak, şurada burada evler, tepeler, bak, gökyüzü hepsi asılı duruyor, duruyor, duruyor, bu öğleden sonramız öte dünyada geçecek dostum. Bu göl zaten boktan bir göl." Klaus, Hel'in araştırması için gerekmese, yelkenliyle açılmak için asla buraya gelmeyeceğini de söyledi. Belki de, doruklarında huzur hüküm süren, büyükbabalara uygun bir yerdi burası. "Şimdi etrafına bir bakın, bu yöre, sonsuza dek uyuşmuştur. Yemin ederim. Buradan artık bir şey çıkmaz. Ölüler ülkesindeyiz. Renksizliğin içindeki rengi olmayan renksiz. *Lethe,* Helmut. Üzgünüm. Seninle, hırçın bir gölde

Yunan mitolojisinde, ölüler ülkesindeki ırmak. Ruhlar, onun suyundan içerek geçmişlerini unuturlar—ç.n.

yelken açmak isterdim. Burada artık yaşam yok. Şimdi sadece laflayabiliriz. Hadi, laflayalım."

Klaus bunları masalsı bir yabanıllık içinde söylemiş, bu arada zapt olunmaz dudakları ve dizginsiz diliyle, pis, konuşmayı yansılayan hareketler yapmıştı. Helmut gülmek zorunda kaldı. Bu da, Klaus Buch'u havaya soktu.

Tanrım, bir keresinde Ege Denizinde nasıl yelken açmışlardı. Kendilerini birbirlerine bağlamak zorunda kalmışlardı, yoksa dalgalar onları tekneden atacaktı. On iki saat boyunca tek bir saniye bile yekeyi bırakmamışlardı. Bir defasında öyle bir poyraz esmişti ki, üç gün limandan ayrılamamışlardı. Bir defasında, Taşoz'dan Rodos'a kadar, dalgaların üstünden çok altında yol almışlardı. Şimdi artık sadece, sürekli alize esen Bahama Adaları ona sevinç veriyordu. Helmut da onlarla gelmeyi düşünmez miydi? O, yani Klaus Buch, Helmut'un işlerine karışmayı hiç istemezdi, ama Helmut denize açılmaya karar verip köprüleri yıkmanın, yeni bir dünyaya doğru yelken açmanın ona iyi geleceğini hissediyordu. "Yaşam uyarılma gerektirir," dedi Klaus Buch, "yoksa sönüp gider. Yaşanıyorken. Anlıyor musun, bu etik ya da ahlaki olandan farkı bir şeydir, böyledir bir kere, tinsel olan, belki kendi gerilimini kendisinden üretir, bunu tam olarak bilemiyorum, bu konuda uzman sensin. Buna karşılık ben, canlı olanın uyarılma gerektirdiğini biliyorum. Canlı olan kesinlikle, bütünüyle yeni olana

gereksinim duyar. Canlı olan için hiçbir şey yeterince yeni olamaz. Ne kadar yeniyse, o kadar canlı. Kesinlikle önceden kestirilemeyen tepkiler: Anlıyor musun, yaşam budur. Yani, bana bak Helmut, karını ne kadar sık düzüyorsun?"

Helmut öyle bir baktı ki, Klaus Buch yanıt almakta ısrar etmedi. "Ya da başka türlü sorarsak," dedi Klaus Buch, "karını hâlâ sevdiğinden iyice emin misin? Lütfen, beni doğru anla, Sabine sahiden müthiş bir kadın, Sabine yüzünden seni kıskanıyorum, ama bizim yaşımızda, en müthiş kadın bile bir erkek için tehlike oluşturabilir. Eğer kadın artık işi bitiremezse. Hel de benim için bir tehlike olabilirdi. Eğer artık işi bitiremeseydi. Ama hâlâ bitiriyor. Hem de nasıl. Hel benim için bir meydan okumadır. Benim için çok fazla o. Onunla başa çıkamıyorum. Onun uğruna savaşıyorum. Gece gündüz. Bu beni zinde tutuyor, doğrusu bu.

"Dört hafta yatakta yatarsan, bir kilometre bile yürüyemezsin, tüm kasların eriyip biter. İşte HER ŞEY böyledir Helmut. Ben gerçekten yaşamın büyüsüne kapıldım, bana inanmalısın. Bir yağmur damlası tenimde dağıldığında, coşkudan çığlık atabilirim. Bir ağaca baktığımda, klorofil aşkıyla bağırabilirim. Ama, aptallaşmaktan korkuyorum Helmut. Tehlikedeyim, biliyorum bunu. Göz alıcı bir erkek olarak kalmak istiyorum, anlıyor musun? Pırıl pırıl. Olağanüstü. Ve ince. Etkileyici bir incelikte. Yırtılmaz ipek olmak istiyorum. Yabanıl ipek, anlıyorsun ya. Ben kendi kendi-

me tapıyorum. Belirli bir biçimde Hel de bana tapıyor. Çünkü beni olduğumdan daha zeki görüyor, anlıyor musun? Onu biraz yanıltıyorum. Olduğundan küçükmüş gibi davranıyorum ona. Henüz yapmaya yetersiz olduğu işler için baştan çıkartıyorum onu. Bunu yapmazsam ne olacak, anlıyor musun? Seni sahil yolunda otururken gördüğümde, işte, görüntü buydu. Eski Ha-Ha'm benim, problemli kamış; *Zerdüşt*'ü mayoyla okumuş, Helmut, Bahama Adalarına bizimle gelirsen, ikimiz de kurtuluruz. Orada her şeyi mayoyla yapabilirsin. Burada ne dersi veriyorsun? Hangi okuldasın söylesene?"

"Ebe-Lu'da," dedi Helmut, olabildiğince gururlanmamaya çalışarak.

"Oooo," dedi Klaus, "Tebrikler, eh tabii, sen hep zirvedeydin zaten, hiç şaşırmadım. Düşünsene, yine de ben, eski hamamböceği, hiçbir şey olmayan ben; hiçbir şey olmadım; ben sana, çok saygıdeğer Ebe-Lu'nun doktor lise öğretmenine, çok büyük önerilerde bulunmaya yelteniyorum. Bunun gerekli olduğunu öne sürüyorum. Kurtarılman gerekiyor. Bana gereksinimin var Helmut, seziyorum bunu. Sabine'yi ne sıklıkta düzdüğünü bu yüzden sordum. Seni utandırmak istemiyorum, be adam. Müthiş *body* rolünü oynamak istemiyorum.Yahu Helmut, ben ilk karımı sonunda hafta da ancak bir kere düzer olmuştum. Bu

* Stuttgart'taki Ebergard-Ludwigs-Gymnasium—ç.n.

kadar gerilemiştim. Gerilemiştik. İşte buyur. Benimle konuşabilirsin. Eğer istersen. Bana öyle geliyor ki, ellimize varmadan önce, bir kez daha yaşamın tadını çıkarmayı denemeliyiz. Ve sen olmasan, ben bunama tehlikesi içindeyim. Bu bence çok açık. Sen benim için gerçekten bir meydan okumasın. Sen ve Hel, sonra iş çığrından çıkıyor. Her şey çok açık."

Helmut elinden geldiği kadar, başını onaylarcasına salladı. Klaus Buch, Helmut'un ciddi anlamda bu öneriler üzerinde düşündüğü izlenimini edinmeliydi. Bu da Klaus Buch'u hep yeni teklifler yapmaya teşvik ediyordu. Helmut, şimdiye dek konuşmaya hazır olduğunu henüz göstermediği için, Klaus kendini açığa vurarak, Helmut'u kendi kendisini tehdit eden çekingenliğinden vazgeçmesi için hep yeniden provoke etmeye çalışıyordu; böylelikle sonunda ikisi de ortak kurtuluşlarını birlikte hazırlayabilirlerdi. O, yani Klaus Buch, Helmut'un durgunluk tehlikesinin çok iyi bilincinde olduğunu açıkça hissediyordu. Belki de Helmut, şimdiden inzivaya çekilmişti. O, yani Klaus Buch, buna inanmıyordu. O, daha çok, Helmut'un şu sıralar el etek çekme rolü yaptığına, ama işin ciddiye bindiğini görür görmez, inzivasından çığlık çığlığa kaçmaya çalışacağına inanıyordu. Ancak o zaman gerçekten geç olacaktı. Ya da ancak kısa devre yapmak mümkün olacaktı. Ama şimdi yaşamın tadını çıkarmak için ikinci bir hamle daha yapmayı birlikte planlayabilirlerdi. Ve, başarıya ulaşacak biçimde.

Yara almadan. Belirleyici olan buydu. Klaus ilk karısından ayrılışının, ikisi için de ciddi yaralar alınmadan gerçekleştiğini söyleyebilirdi. Çünkü yılgınlığa kapılana dek beklenmemişti. Teklifi hâlâ geçerliydi Klaus'un. Helmut'un daha şimdiden, kesinliğin yavan rutininin verdiği ilk zararlarla karşı karşıya olabileceğini seziyordu. "Olabileceğini!" dedi. Ve sunduğu teklif hiç de acımadan kaynaklanmıyordu, katıksız bir bencillikti. Helmut onu ne denli çok kullanırsa, o da Helmut'u kullanmak için o denli yüreklenebilirdi. Ve bir kere öyle sıkı dosttular ki, birbirlerine, hiç düşünmeden yardım edebilirlerdi. Aralarında herhangi bir şeyi engelleyen bir utanma sıkılma olmamalıydı. Eğer Helmut, Sabine'den yakayı en ucuz bir biçimde nasıl kurtaracağını öğrenmek isterse, Klaus Buch'a gelebilirdi—elbette Helmut böyle bir şey istiyorsa, lütfen, kendisi bunu yalnızca bir örnek olarak veriyordu, çünkü hâlâ canlı olan her erkek karısından ayrılmak isterdi, sadece ölüler sadık olurdu—Helmut, organının uzunluğu konusunda teselli bulmak istediğinde de gelebilirdi ona; bunu da yalnızca, her canlı erkek kendi cezai ehliyetini sınama olanaklarıyla ilgileneceği için söylüyordu. İki erkek sadece bir kez birbirlerine yardımcı olurlarsa, büyük bir zafere ulaşırlardı. İkisi de yalnız kalırlarsa, o zaman her biri kendi berbat tarzında yalan dolanla iş yapar, avlanır, avını saklar, avını yiyip bitirir, sonra yine avlanır ve bu böyle sürüp giderdi. "Yahu Helmut, büyük oynayalım. Küçükle

yetinmeyelim. Büyük kalalım. Daha büyük olalım. En büyük. Biz ikimiz en büyüğüz, yemin ederim sana. Yaşam bizi istiyor. Seni durgunluktan çıkaracağım genç. Seni yeniden doğrultacağım. Göreceksin, bir yıl sonra kendini tanıyamayacaksın. Batmak üzeresin. Sana bakamıyorum. Sana idman yaptırıyorum, ulan! Senin bedeninin iştahını açıyorum ki, havaya dimdik uçasın; var mısın? Önce bir kere bize, Starnberg'e gelirsin. Sadece birkaç günlüğüne. Sonra her şey kendiliğinden yoluna girer. Çok kolay olur, bundan kesinlikle eminim. Hey, Helmut, Starnberg'de, anlıyor musun, Starnberg'de sabahları çoğu kez dörtten sekize dek balkonda çıplak oturuyorum ve kuşları dinliyorum. Benzersiz bir sestir. Bahçemde dev gibi birkaç ağaç var, ağaçlarda, daha güneş tam doğmadan başlıyor kuşlar. Ama önce biri ve sonra öbürü değil. Orkestra gibi, bir arada ötmesi gerekenlerin hepsi bir ağızdan başlıyor. Yumuşak başlangıçlar var, şiddetli olanlar var. Hemen sonra, düşünülemeyecek sayıda kuş şakımaya başlıyor. Ama hiçbirini göremiyorsun. Yani ağaçlar kendi kendilerine ses veriyorlar. Artık bu sesin tek tek kuşlardan çıktığını da anlayamıyorsun. Bal gibi de, dev bir orgdan çıkıyor olabilir. Ya da aynı tonda çalan yüzlerce orgdan. Ve ses kesinlikle açık havada gibi değil, bir konser salonundaymış gibi tınlıyor. Dev bir konser salonu çınlıyor orada, kuş sesleriyle çın çın çınlıyor. Sanki tüm dünya artık sadece bir kilise sahınıymış gibi. Ve işin fantastik yanı, mekânın

kendisi, kilise sahını, gözünde bir canlandır, olduğu yerde durmuyor, yükseliyor, bunu işitiyorsun, havaya yükseliyor. Ancak bir gıdım bile uzaklaşmıyor. En harika yanı da bu. Asılı kalıyor. Gerçekten. Asılı kalıyor. Havada. Mekân gitgide büyüyor. Daha da çok çınlıyor. Salt kuş seslerinden oluşan dev bir mekân. Çınlayan çoksesli tınısıyla bir kuşlar katedrali. Sevgili Helmut, işte o zaman içeri girmeliyim, ama parmak uçlarımda, güneşin ilk ışınları gibi fark edilmeden; ve büsbütün başka duygular içinde olmama karşın, içimden haykırmak, tepinmek, zıplamak, onun üzerine balıklama atlamak gelmesine karşın, hayır, ona sokuluyorum ve onu uyandırmak için okşuyorum, ama daha o iyice uyanmadan önce, baştan çıkarmaya koyuluyorum ki, gözlerini açtığında, dudakları çözüldüğünde beni arzuluyor olsun. Çaktın mı?"

Teknenin üzerinden bir bora esti ve yelkeni kamçı gibi şaklatarak öbür yana çarptırdı.

"Oh, selam olsun, konuğumuz var," diye bağırdı Klaus Buch ve halatla yekeyi tuttu.

Helmut, Klaus Buch'un çılgına dönmüş dilinin sürekli olarak kabarttığı ve sonra yeniden açtığı ağzına uzun süre bakamadı. Klaus Buch'un konuşmasındaki telaşı, tamamen anlamıştı. Klaus Buch, sanki kendi yaşamı hakkında konuşuyormuş gibi, Helmut büyük bir sakinlik içinde göl yüzeyine, gökyüzüne, belirginleşmeye başlayan kıyıya bakıyordu. Renkler yavaş yavaş yeniden ortaya çıkıyorlardı. Gökyüzünde ma-

vinin her tonundan mürekkep yavaş yavaş birbirine karışıyordu. Öğleden sonra zaman akıp giderken her şey belirginlik kazanmıştı. Hatta mürekkep akıntıları içindeki belirli yerlerde belirgin gümüşsü şeritler oluşmuştu. Sadece gökyüzünün kuzeyi hâlâ sonsuz bir saydamlıktaydı. Saf pembeden. Helmut'un aklına katıksızlık geldi. Su, tüm bu renkleri almış ve koyu bir karışım halinde yoğunlaştırmıştı. Suda mavinin tüm tonları, pembemsi gümüşi renkler birbirine karışıyordu: Hepsi birlikte, içinde morumsu bir altın renginin aktığı, erimiş çeliğimsi bir mavi olmuştu. Bu rengin içinde fırtınanın yelleri siyah şeritler açıyordu.

"Fırtına uyarısı," diye bağırdı Klaus Buch, dilini ağzından çıkarıp heyecanla İsviçre tarafını gösterdi, oradan da Alman kıyılarına dek geldi. Birçok yerde sarı uyarı ışıkları yanıp sönüyordu. Başka zaman rastlanmayan bir renk. Dört bir yandan şiddetli rüzgârlar esiyordu. Klaus Buch küfretti. "Delirmiş bu," diye bağırdı. Rüzgârı kastediyordu. Kavgaya hazır bir halde, yaklaşan borayı tam zamanında görmek için etrafına bakındı. "Yol almamız gerek, o zaman boralar bize bir şey yapamaz," diye bağırdı. Rüzgârsız boralar, böyle bir şeyi de şimdiye dek hiç görmemişti. Helmut, trinketa halatını tutacaktı. Klaus Buch, LAŞKA ET diye bağırınca, Helmut halatı gevşetecekti, ama asla tamamen bırakmayacaktı; Klaus Buch SIKI diye bağırınca, Helmut'un halatı çekmesi gerekiyordu. Klaus Buch konuşmasını sürdürürken, üzerlerin-

den bir bora geçti, Klaus bunu, Helmut'un yanına sıçrayarak yanıtladı. "Delikanlı, delikanlı, ustacaydı bu," dedi. Helmut'a tekneyi döndürürken neler yapması gerektiğini gösterdi. Helmut, şimdi Almanya kıyılarına mı yoksa İsviçre kıyılarına mı yol aldıklarını sordu. Önce bir kere bu tamamen çıldırmış boralarla dans ettiklerini söyledi Klaus Buch. Sonra Konstanz Gölünden bekleneceği gibi, tek yönden bir rüzgâr gelir gelmez, yelken partilerine kaldıkları yerden devam edeceklerdi. Helmut, fırtına uyarı ışıklarına işaret etti. Korkmuştu. Pek çok yerde yanıp sönen göz kamaştırıcı ışıklar, üzerine karanlık çöken renklerin arasında ürkütücü görünüyordu. Klaus Buch, gökyüzündeki en karanlık noktayı gösterdi. Fırtına orada başlıyordu ve onlara ihtiyacı olan her şeyi sağlayacaktı. Helmut, olabildiğince çabuk bir biçimde karaya varmaya çalışmalarını tercih ettiğini söyledi. İsviçre ona daha yakın görünüyordu. Neden Utwil'e ya da Kesswil'e gidip, oradan Hel'i aramasınlardı, belki Hel arabayla gelebilirdi. "Ve biz de, caddede kolumuzun altında yelkenlerle dikiliriz, öyle mi?" Klaus Buch güldü. Helmut, fırtına geçene dek, karada da bekleyebileceklerini söyledi. Ama herhalde, rüzgâr güneybatıdan estiğine göre, Almanya kıyılarına ulaşmak daha kolaydı şimdi.

Klaus Buch, şimdi Helmut'un yaşamdan kaçmayı bırakmasının tam zamanı olduğunu söyledi. Bir bora çarptı, Klaus Buch "Laşka et!" diye bağırdı. Ama

Helmut halatı gevşetmekte gecikti. Klaus Buch büyük yelkeni tam zamanında boşladığı ve dümenle dengelediği için, borayı atlattılar. Ama hemen ardından ikincisi geldi. Helmut, "Klaus, içine girmeliyiz," diye bağırdı.

Göl açık yeşil ve beyaz renklerde hışırdayan bir yüzey haline dönüşmüştü. Klaus Buch zevkten bağırdı. Helmut, belki de gerçekten kaçıktır diye düşündü. Klaus, Helmut'a teknenin gövdesine oturması için bağırdı. Helmut oturdu. Şimdi hışırtılı bir yolculuktaydılar, Isviçre'ye doğru hızla gidiyorlardı. Gölde artık onlarınkinden başka tekne kalmamıştı. Kıyıya yakın yerlerde, yelkensiz teknelerin, herhalde motor gücüyle limana varmaya çalıştıkları görülüyordu.

Klaus Buch gitgide bir rodeocu gibi davranmaya başlamıştı. Rüzgârla eğleniyordu. Geldiğini gördüğü her boraya yeni bir ad veriyordu. "Bu Suzi, kalçalarıyla bizi ezmek istiyor, hoop-paa, laşka et ve işte uzaklaştı." Bir borayla her şahlanışlarında, Helmut mutluluk içinde gülüyor, teknenin gövdesini okşuyor ve "Aferin, Göçmen Kuş, aferin!" diye bağırıyordu. Helmut, rüzgârın baskısını manevra yaparak ve ağırlık merkezini kaydırarak savuşturmanın, her defasında daha zorlaştığını görüyordu. Dalga serpintileri yüzünden, çoktan sırılsıklam olmuşlardı. Trinkota halatının ancak en ucundan tutabiliyordu. Sıkı, diye gürledi Klaus Buch, Helmut bağırdı, "Çıldırdın mı?" Ön yelken de baskı altında kalırsa, teknenin alabo-

ra olacağından emindi. Ön yelken gevşemiş olduğu için, rüzgâr bir makinalı tüfek gürültüsü çıkarıyordu. Klaus Buch sevinçten coşarak "Kırmızı alarm!" diye bağırdı. Gerçekten de ışıklar iki kat daha hızlı yanıp sönüyordu. "İçeri şimdi," diye gürledi Helmut. "Korkak," diye gürledi Klaus Buch. Helmut bile bile yanlış yapmaya artık katlanamıyordu. Dalgalar güverteden aşmaya başlamışlardı bile. Demek ki bu Klaus Buch kaçığın tekiydi. Şimdi, olabildiğince dışarıya sarkıttıkları ağırlıkları ve en gevşek durumdaki yelkenlerle tekneyi devrilmenin eşiğinde ancak tutabiliyorlardı. Ama fırtına şiddetleniyordu. Tekne şimdiden yan yatmıştı. Helmut yelkenini bırakıverdi. Takırdamalar ve çatırtılar korkunç bir hal aldı. Sanki birisi yelkenleri vura vura kopartıyordu. Klaus Buch bağırdı: "İçin rahat olsun diye, camadana vuruyoruz!" Tekneyi, burundan tam rüzgârın içine yöneltti. Yelkenli hemen doğruldu. Tanrıya şükür! Helmut yeniden soluk alabildi. Klaus Buch bağırdı: "Haydi, yekenin başına! Bacaklarının arasına al onu. Tekneyi tam rüzgârda tut! Böyle korkakça değil be adam. Kavrayıver. Sanki senin bir parçanmış gibi!" Klaus Buch güldü ve direğe doğru salındı. Helmut bunca patırtı, takırtı, çatırtı içinde, bu gülünç tahta parçasıyla ne yapacağını bilemedi. Geceyarısı olduğu duygusuna kapılmıştı. Ansızın yekede bir basınç fark etti. Tekne artık tam olarak rüzgârın içinde değildi. Helmut yekeyi hareket ettirdi. Ama yanlış yönc. Büyük yelken boylu boyunca öbür

yana çarptı. Klaus Buch bir şeyler haykırdı. Helmut'a doğru koştu, yekeyi onun elinden kaptı, yelkene doğru eğildi. Helmut, teknenin tam o anda devrileceği duygusuna kapıldı. Şimdi olmasa bile, Klaus Buch büyük yelkeni yeniden içeri alırsa, bu dehşet verici durum bir kez daha tekrarlanırsa, devrileceklerdi. Klaus ayağa kalkıp tekneyi yeniden denetim altına almak için yeke ve halatla uğraşırken, tekne yeniden yana yatmaya başlayınca Helmut, "Yapma!" diye bağırdı. Klaus Buch da "Kaldırıyoruz!" diye bağırıp kahkahayı bastı. Ölçüsüz bir kahkaha. Ve korkunç bir biçimde teknenin üzerinde asılı kaldı. Hemen hemen güverteye paraleldi. Tekne yine o korkunç yatık konumunu almıştı. Birkaç saniye içinde alabora olacağı kestirilebilirdi. "Gel, canım," diye bağırdı Klaus Buch, "ağırlığına ihtiyacım var." Helmut teknenin gövdesine yerleşti, ancak asıl ağırlığını havuzluk bölümünde tuttu. Klaus Buch başını bile geriye attı ve gökyüzüne doğru *Lucy in the sky*'ı bağırarak söylemeye başladı. Helmut, güverteden aşan dalgaların şimdi havuzluğa çarptığını görünce, bir ayağıyla vurarak Klaus Buch'un elini yekeden ayırdı. O sırada her şey bir anda oldu. Tekne yeniden rüzgârın içine girdi. Klaus Buch sırtüstü suya düştü. Tekne doğruldu. Rüzgârı öteki yanından almaya başladı. Helmut tam da o tarafa çarpan ana yelkenin altından eğilerek geçti. Sonra direğe yanaşıp Klaus Buch'a baktı. Klaus Buch daha aşağıya düşmeden önce, Helmut

onun son bir bakışını yakalayabilmişti. Büyük yelken kopmuştu. Büyük yelken ve ön yelken, ileriye doğru dalgalanıyordu. Rüzgâr arkadan esiyordu. Yelkenin takırtısına karşın, artık ansızın ortalık sessizleşmişti. Helmut dikkatle ayağa kalktı, dalgaların beyaz tepelerine ve karanlık çukurlarına bakındı. Sesini gittikçe yükselterek "Klaus! Klaus!" diye bağırdı. Şimdi artık sadece kendi kendine bağırdığı duygusuna kapılınca, bağırmayı bıraktı. "Sakin ol," diye düşündü. Şimdi hiçbir şey yapmaya kalkışma. Sadece sakin ol." Klaus mutlaka kendini kurtarabilirdi. Onun gibi sporcu biri. Eğer alabora olurlarsa, insan kendini dalgaların üstüne bırakmalı diye akıl vermişti Klaus. Daha yakın bir kıyıya, dalgalara karşı yüzerek ulaşmayı asla denememek gerekirdi. Dalga İLE beş kilometre yüzmek hiç sorun değildi, ama dalgaya karşı beş yüz metre yüzmek olanaksızdı. Hiç sorun değil. İşte buyur. Budala. Bitti. Böyle olmasını istememiştin ki. İşte buyur. O zaman neden savunmaya geçiyorsun? Böyle olmasını istememiştin. Bitti. Klaus kendini kurtarabilir. Ama sen kurtaramazsın. İşte böyle. Bu kayığa yapışacaktı: Kayık batarsa, o da batardı. Ama belki de batmazdı. Klaus Buch, bir salma kuvvetinden söz etmişti. Helmut, sıkı sıkı tutunabileceği yerler aradı. Artık dışarıya bakmak istemiyordu. Ama takırtılara, çatırtılara bakılırsa, hâlâ gidiyor olmalıydı. Şimdi hava oldukça karanlıktı. Yağmur yağıyordu. Klaus...

Ah Sabine, bilseydin. Helmut öyle bitkin düşmüş-

tü ki. İnleyerek haykırmaya başladı. Sabine'yle hâlâ cinsel ilişki kurduğu son aylarda, tam da bu yok olma duygusunu yaşamıştı. Her defasında, sanki asla düzeltilemez bir hata işlemiş gibi oluyordu. Her defasında böyle inleyerek ağlıyordu. Uzun uzun çekilen, hep daha yüksek seslere ulaşan bir inleme. Yaşamına ancak, şimdi devam eder ve böyle yüksek, sonsuza dek uzayan kısık sesli çığlıklar atmaya son vermezse katlanabileceği duygusuna kapılmıştı. Ama bunu yapamazdı. Sabine her defasında öyle bir dehşete düşerdi ki, Helmut hemen susmak zorunda kalırdı. Bunu sadece şaka olsun diye yaptığını söylerdi. Lütfen, Sabine isterse sınayabilirdi, Helmut'un gözleri kupkuruydu. Bu küçük çığlıkları çıkartmanın hoşuna gittiğini söylerdi. Ama Sabine, bu seslerden sonra daha fazla yaşayamayacağını söylemişti. Bu sesler korkunçtu.

Helmut işte şimdi çığlıklarını atabilirdi, istediği uzunlukta, istediği kadar yüksek. Yine telafisi olmayan bir hata işlemişti.

Helmut, ancak teknenin omurgası ansızın kıyıdaki çakıllara sürtününce çığlık atmayı bıraktı. Suya atladı, bata çıka karaya yürüdü ve en yakındaki ışığa doğru gitti.

İnsanlar dehşete kapıldılar. Ambülans çağırdılar. Helmut'u çay ve şnaps içmeye zorladılar. Immenstaad'da olduğunu söylediler ona. Arkadaşına hemen yardım etmek için ne gerekiyorsa yapılsın diye sahil güvenliği aradılar. Sabine'ye telefon ettiler. He-

lene Buch'a telefon ettiler. Helmut, kayıtsız kalmanın en iyisi olduğunu düşündü. Klaus, Unterhomberg'de, ürkmüş bir atın kendisiyle konuşulmasına izin vermeyeceğini söylemişti. Helmut onaylamıştı.

9

Helmut pencerede duruyor, dürbünle, yüksükotu çiçeklerinin içinde, yaprak bitlerinden on kat büyük karıncaların, onların üstüne yürüyüp emmelerini gözlemliyordu. "Röntgenci," dedi Sabine. "Belki Helene Buch'u aramalıydın," dedi Helmut. "Şimdiye dek hâlâ bir şey duymadıysa, artık bundan sonra da duymaz," dedi Sabine. "Gördün mü, kırmızı zambak bugün çiçek açmış," dedi Helmut. "Bir şey duymuş olsaydı, bizi arardı," dedi Sabine.

Helmut, Kirman halının üzerinde bir ileri bir geri yürüdü. "Yine de ara onu," dedi, "emin olmak için."

Sabine ayağa kalktı ve istemeye istemeye, Zürnlere gitti. Sabine bunu yapabilirdi. Helmut, on bir yılda daha bir kez olsun Zürnlerin telefonunu kullanmış değildi.

Helmut, bir defasında, koyu mavi renkli madalyonu olan bu açık renkli Kirman halısı üzerinde yürürken, sağ elinde, yedi yaşındaki bir çocuk büyüklüğünde bir insanı tuttuğu ve bu insanın kırk yaşında olan ama yedi yaşındaki bir çocuğun ölçülerine indirgenmiş Friedrich Nietzsche olduğu hayaline karşı hiçbir şey ya-

pamamıştı. Ve bu insan, Otto'dan çok korkmuştu. Bu yüzden de Helmut'un eline iyice yapışmıştı.

Daha sonra Klaus Buch da, Helmut'un zaten küçük Nietzsche'sinden tanıdığı işte bu korkuya kapılmıştı.

Helmut, Kirman halının üstünde tek başına yürürken, elinde olmadan, kendi kendine konuşma alışkanlığını edinmişti. "Sakin ol," sonra, "Sakin, sakin." Ve bir süre ara verdikten sonra, "Unut gitsin, unut gitsin," derdi.

Bunlar eski alışkanlıklardı: Bu *sakin ol* ve *unut gitsin.* Sabine dışarı çıkar çıkmaz Helmut, "Sakin ol, sakin ol," demeye başladı ve bir süre ara verdikten sonra "unut gitsin, unut gitsin," dedi. Ama bugün öyle kendiliğinden değil, bilinçli olarak konuşmaya başladığını ayrımsadı.

Sabine, Hel'in henüz bir şey duymamış olduğunu bildirdi. "Peki bugün hiç aşağıya inmeyecek miyiz?" diye sordu Helmut. "Bugün göle bakamam," dedi Sabine. Bayan Zürn, gazetede dünkü fırtınada üç kişinin boğulduğunu yazdığını söylemişti. İki motorlu tekne, alabora olan yelkenlinin yanına geldiği ve teknesine sıkı sıkıya sarılmış olan bir yelkenciye halatlar atılmış olduğu halde, yelkenci boğulmuştu. Dalgalar onu tekneden koparıp almıştı, halatı tutamaz olmuştu ve kurtarıcıların gözleri önünde yitip gitmişti. Helmut bunu biliyormuş gibi başını salladı. Sabine kollarını Helmut'a dolayıp ona sokuldu. Helmut buna olabildiğince karşılık verdi. Yine de sahile gidecekti. Belki

Sabine sonradan gelirdi. Telefonda Hel'in sesi nasıl geliyordu, diye sordu. Kısık ve perişan bir sesle konuşmuştu Hel. Hemen hemen hiçbir şey dememişti. Sadece EVET ve HAYIR. Helmut, Kierkegaard'ın ilk cildini alıp hızla dışarıya çıktı, aşağıya, sahile indi. Otto da sevinmiş, onunla birlikte koşuyordu. Dışarıda onları, Zürnlerin hep Otto'ya yaklaşmak isteyen Florian'ları karşıladı. Ama dişi köpek Otto, kendisiyle yaşıt bir av köpeği olan Florian'ın çabalarını her defasında olabildiğince ters bir tavırla savuştururdu.

Göl bugün sınırsız görünmek istiyordu. Neşeli. Ve masum. Bu durum Helmut'un hoşuna gitti. Hiçbir insan, yumuşak mavi renkte parıldayan sınırsızlıkta, dünkü tıslayan rüzgârın izini bulamazdı. Saydam olmayan bir buğu, görünen her şeyi mavileştiriyordu, dolaylı, yumuşak, maddesiz kılıyor, mualllakta bırakıyordu. Artık sınırlar yoktu. Kontrastlar yoktu. Sadece geçişler vardı. Hakkında *sonsuz* sözcüğünün kullanılabileceği bir gün değil miydi bugün? Belki kullanılabilirdi, eğer... Topuklarını duyumsadı. Buz gibiydiler. Sanki karın içindeydiler. Gece boyunca topuklarını tekrar tekrar ellerinin arasına almış ve her defasında oldukça normal oldukları duygusunu vermelerine şaşırmıştı. Ama elinden bırakır bırakmaz, Helmut'un buz gibi bir soğuk olarak algıladığı bir ağrının işaretini vermişlerdi. Ancak bu duyguyu ilk olarak, ilk yelken partisinde algılamıştı... Evet, evet, hadi bakalım. Dün gece nihayet eve geldiğinde, bir an

önce yorganın altına girmek istediği sırada, yatağın ona ait tarafındaki paspasın üzerinde dev bir böcek duruyordu. Güzel bir yeşil çekirge. Helmut az kalsın üstüne basacaktı. Hayvanı kaldırmak istemişti ama çekirge, ölümle pençeleşirken, paspas dokusunun içine takılmıştı.

Helmut, çekirgeyi oradan ayırabilmek için küçük bir şiddet uygulamak zorunda kalmıştı. Çekirgenin uzun antenlerinden birisi inmişti. Bunun dışında bu güzel yeşil hayvan bütünüyle sağlamdı. Yarım küre biçimindeki gözleri, belli ki artık kapanamıyordu. "Hadi bakalım," diye düşünmüştü Helmut. "Kanadı frak gibi," diye düşünmüştü. Bir Schubert yakası gibi yeşil bir ense kabuğu. Ya da Klaus Buch'unki gibi altın renginde, yakaya kadar uzanan bir saç tutamı? Ansızın hayvan arka bacaklarından birinin uzun olan alt kısmını çekmiş, sonra yeniden uzatmıştı. Sonra tüm arka bacağı seğirmeye başlamıştı. Düpedüz bir aşağı bir yukarı seğiriyordu. İkinci arka bacak da biraz seğiriyordu. Uzun gövdesi titriyordu. Helmut buna bakmaya dayanamadı. Yeşil çekirgeyi pencere kenarına, parmaklıkların arasına koydu, yorganın altına süzüldü ve bir titreme gelmesini bekledi. Sonra gerçekten de titredi. Uzunca bir süre. Sonra Sabine'ye bağırdı. Sabine'nin sızlanmasının her şeyi daha da berbatlaştırdığını haykırdı. Bunun üzerine Sabine, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Ama sonra daha sakinleşti. Bu sabah çekirge ortalıkta yoktu.

Helmut, siyah Kierkegaard kitabını açıp okumaya başladı. "*Burada, Gilleleje'de kaldığım sırada, Esrom'a gittim, Fredensborg'a, Frederiksvaerk'e ve Ditsvilde'ye. Bu sonuncu yer özellikle şifalı su kaynağı ile ünlü, 23 Haziran kutsal ateş gününde yöredeki herkes oraya hac ziyaretine gidiyor.*" Helmut kitabı kapattı. Nasıl bir tavır alacağını bilemiyordu.

Ansızın Helmut, o andan başlayarak dört bir yandan sürekli saldırılar gelecceği duygusuna kapıldı. Artık tehlikesiz bir dakika bile geçmeyeccekti.

Ansızın her şey önceden kestirilemez bir hale geldi. Yatmaya devam edemezdi. Yani, okumak şu anda yapılması en olanaksız işti. Kıpırdanması gerekiyordu. Gerekiyordu. Kıpırdanabilirse. Hey tanrım, daha ilk günden kendini yitirme; tamamen başka şeylerle başa çıkılabilir, meşru müdafaa, tanrım, meşru müdafaa. Böyle olmasını sen istemedin. Eğer o kaçık, rodeosuna devam etseydi, alabora olacaktık. O zaman da kimse sağ kalmayacaktı. Gazetede yazıyor ya, dur-dur-dur, böyle düşünemezsin, sakince kabullen, vicdanını sakince çayıra sal, hadi bakalım, bu da ne demek, vicdanını çayıra salmak, elbette bir ağız orospuluğu yarışı, dur, kabul et, bununla başa çıkamayacaksın, belleğin sana şimdiye dek yapmadığı kadar hizmet ediyor. Golgota'dan eser yok, hani dobra dobra, bu anı sen de yaşadın, kendinden dışarı çıktın, Ha-ha, bir saniye boyunca, görünüşü başaramadın, şimdi bu saniyeye tutunuyorsun, bu saniyenin çatlağı

kapanmadığı sürece, tutunacaksın.

Ayağa kalktı, yukarı koştu ve Sabine'ye, onunla birlikte ormanda koşuya çıkmak istediğini söyledi. Sabine şaşırdı. "Çok hafif bir koşu. Sportif işkence değil. Sadece bir nebze mukavemet koşusu. Mukavemet koşusu. Sabine, bu sözcüğü biliyor musun? Ben bu sözcüğü seviyorum. Mukavemet koşusu. Öylesine yavaş yavaş koşmaya başlamak. Spor ayakkabıları. Spor ayakkabılarımız yok. Baksana, hemen şehre gidip kendimize spor ayakkabıları alıyorum, eşofman, eşofman altı, eşofman üstü. Lütfen, gülme, ağlama; bunların hiçbir anlamı yok, hareket etmeliyiz. Yüzmek istemiyorsan, biz de koşarız. Bırak biz de bir defa oportünist olalım yahu! Halk koşusu, Sabine. Benimle şehre geliyor musun? Bisiklet ödünç alabiliriz Zürnlerden. Yapar mısın bunu? Lütfen, lütfen Sabine, n'olursun, iki bisikletleri var mı diye sor; ya da bırak, satın alalım, evet, sonunda, şimdi iş çığrından çıkıyor—geç kalmıştı, Klaus Buch'a ait bu söz ağzından çıkmıştı bile, ve Sabine Klaus Buch'un bu sözünü tanımıştı—bisiklet satın alalım, en baştan, hemen *Löwen*'ın karşısından, var olan en hızlı bisikletleri, sonra şehre gideriz, sonra giysiler alırız, sonra bisikletle ormanlarda gezeriz, sonra bisikletleri bir yere koyar, ormanda koşarız. Gel."

Sabine ağır ağır yürüdü. Tamam dercesine başını sallamaya çalıştı. Mutlaka Klaus Buch'u düşünüyordu. Ama onun ismini anmadı. Köye gittiler. Var olan

en iyi bisikletleri satın aldılar. Şehirden giysi satın aldılar. Sonra göl yolundan eve döndüler. Bisiklet sürmek hemen eğlenceli gelmeye başladı. Korktukları kadar acemi değillerdi. Helmut, "Hey, Sabine, bisiklete binmeye de başladığımız için mutluyum. Doğru bir başlangıç bu. Nasıl gidiyor? Gerçek bir başarı tecrübesi, sence de öyle değil mi?" dedi. "Evet," diye bağırdı Sabine. "Bekle," diye bağırdı Helmut, "üstümüzü değiştirdiğimizde daha güzel olacak." Kendisini artık hiçbir şeyin durduramayacağı duygusuna kapılmıştı.

Evde giysilerini değiştirmesi de aynı hızla gerçekleşti. Bu arada, Sabine de Helmut'un acelesine kapılmıştı. İkisi de rahatça hareket ediyorlardı. Eşofmanlar içinde komik göründüklerini, ama gülünç olmadıklarını düşündüler. Hatta Sabine'nin çok ilginç göründüğünü söyledi Helmut. Sanki Ural'ların ötesinden gelen bir Sovyet kadın sporcu gibiydi. "Sen de Amerikalı bir genel müdürün cumartesi günlerindeki haline benziyorsun," dedi Sabine. Helmut, yine de spor ayakkabılarını bir numara küçük almış olmaktan korkuyordu. "Sonunda seni yeniden tanıyorum," dedi Sabine. Ama Helmut ara verdi.

Tam bisikletlerine binecekken, önlerinden gümüşi, eski bir Mercedes geçti. Helene Buch'tu bu. Halmları eşofmanlar içinde ve ellerinde bisikletlerle gördüğüne hiç şaşırmamıştı. Kendisi de, Halmların daha önce hiç görmediği bir tarzda giyinmişti.

Çok eski ve çok yamalı bir jean ve ince çizgili laci-

vert bir kruvaze ceket. Ceketin altında eskiden rengi siyah olan bir tişört. Saçları da başında sıkı sıkıya toplanmış. Boynunun da hafif eğik olduğu görülüyordu artık. Bu son derece yumuşak küçük burnu dünyada dik tutabilmek için, güzel, uzun ve hafif eğik bir boynu olduğu görülebiliyordu.

Otel odasında kalmaya daha fazla dayanamamıştı.

Halmlar bisikletlerini ortadan kaldırdılar ve Helene'yle birlikte içeri girdiler. Sabine kahve yaptı ve Hel'e, onun için ne yapabileceğini sordu. Hel de, onlarla birlikte bir kahve içmenin hoşuna gideceğini söyledi. Sabine sorar gibi bir sesle, elleriyle yaptığı vişneli kekten kaldığını söyledi. "Evet, isterim," dedi Hel. Her biri iki dilim kek yedi. Hel, bunun dört yıldan bu yana yediği ilk kek olduğunu söyledi. Şimdiye dek yediği en güzel kekti bu. "Kahve ve kek, güzel bir şey," dedi Helmut, "Kahvesiz ve keksiz yaşamak istemem." Bu sözü salt suskunluk daha fazla büyümesin diye söylediğini, Hel ve Sabine'nin anlamasını umuyordu. Hiç kimse bir şey söylemedikçe, kek yemek iğrenç bir törenselliğe bürünecekti.

Sonra Sabine, bir sigara içerse Hel'i rahatsız edip etmeyeceğini dikkatle sordu. "Hayır, hayır," dedi Helene ve biraz da nekahat dönemindeymiş gibi, gülümsedi. Bugün kendisinin de bir sigarayı kaldırabileceğine dair bir duygu vardı içinde. Sabine ona bir sigara uzattı.

Şimdi en çok göze çarpan, sigara içen Helene'ydi.

Uzun, derin ve sakin nefesler çekiyordu. Kendini bir şeye ciddi bir biçimde ikna eden bir kimse gibiydi.

Bir ara, "Sizi rahatsız ediyorum," dedi. "Elbette, varlığımla sizi rahatsız etmeseydim, daha güzel olurdu. Şimdi, örneğin okuyor olsaydınız, sizi rahatsız etmediğimi bilirdim. Sadece, şimdi yalnız kalmak istemiyorum."

Sabine Hel'e, "Bir kahve daha alır mısın?" diye sordu. Helene zarif bir canlılıkla başını salladı. "Sana on iki yıllık bir Calvados da ikram edebiliriz," dedi Sabine. Helmut eleştiren bir yüz ifadesi takındı ve haşin bir biçimde, "Sabine!" diye bağırdı. "Başka zamanda ne yapıyorsanız aynısını yapın," dedi Helene, yoksa bir saniye daha kalamazdı. Sabine ona bir kadeh Calvados ikram edebilirdi, o zaman Helene'nin, onları rahatsız ettiği duygusu azalırdı. Sabine herkese birer kadeh Calvados sundu. Helmut, "Ben istemem," dedi. Helene, "Sen neden puro içmiyorsun?" dedi. Helmut istemediğini işaret etti. "Puro içmen hoşuma gidiyor. Babam da puro içerdi."

Hep beraber oturuyorlar, Sabine ile Helene kahve ve Calvados içip sigara tüttürüyorlardı, o sırada Helmut konuşmaya başladı: "Bilmiyorum Sabine, nasıl olduğunu anlatsam mı daha iyi, yoksa en iyisi şimdi bundan hiç söz etmesek mi? Bilmiyorum işte. Hel, sana neyin... olası göründüğünü söylemelisin, sana bağlı." Helene başını kaldırıp baktı. Helmut gerçekten de *Hel* demişti. Belki de ilk kez. Hel, yanıt vermek yerine

hüngür hüngür ağlamaya başladı. Yüksek sesli, uzun uzun bir inildeyiş. Helmut hemen ayağa kalktı. Adeta öfkeli izlenimi veren telaşlı adımlarla bir ileri bir geri yürüdü. Helene de kalktı ve Helmut'u durdurdu. Sonra yeniden ağlamaya başladı. Bu defa başını Helmut'a yasladı. Helmut, ağlamanın Helene'yi nasıl sarstığını ayrımsıyordu. Onu koltuğuna götürdü. Sabine de ağlıyordu. Helmut da gözünden yaşlar gelmesini engelleyemedi. Ansızın aklına, Sabine'nin kuaförde randevusu olduğu için yelken gezisine katılamayacağını söylemiş olduğu geldi. Helene, Sabine'nin kuaföre gitmediğini çoktan anlamış olmalıydı.

Helene, Helmut'un geri çevirdiği Calvados'u içti. Sabine üç kadehi de yeniden doldurdu. Yeni doldurulmuş kadehe ilk uzanan Helene oldu.

"Şu puronu içsene," dedi Helene. "Çok iyi biliyorum ki ben burada olmasaydım, şimdi puro içecektin."

Sabine de Helmut'u yüreklendirecek biçimde başını salladı. Helmut, "Hayır, gerçekten istemiyorum," dedi. "Şu anda değil. Belki daha sonra." Helene, Calvados dolu üçüncü kadehi özellikle yeniden Helmut'un önüne koydu, sonra Helmut'a kadeh kaldırdı. Helmut hayır anlamında başını salladı. Helene ve Sabine içtiler. Helene, "Aman tanrım, bu Calvados güzel," dedi. Altı yıl önce Montpellier'de bir yarıyıl okumuştum, orada sık sık Calvados içerdim. Kapkalın duvarların arasında." Helmut, elinde olmadan, Grado'daki otelin ince duvarlarını düşündü. Sabine'ye baktı ve onun

da aynı şeyi düşündüğünü gördü. Bu durum onu kızdırdı. "Montpellier, yaşamımın en güzel dönemiydi," dedi Helene. Bu cümle komik kaçtı.

Helene içkisini bitirdi. Sabine onun kadehini yeniden doldurdu.

"Şu anda bir tek ben içiyorum," dedi Helene.

"Şerefe," dedi, Sabine ve onunla birlikte içti.

"Yarın erkenden yola çıkıyorum," dedi Helene.

"Starnberg'e," dedi Sabine.

Helene evet anlamında başını salladı.

Helmut bir daha asla kıpırdayamayacağı duygusuna kapılmıştı. Bir daha konuşabilmesi de olasılık dışı görünüyordu ona.

"Klaus olsaydı, 'hayat devam ediyor,' derdi herhalde," dedi Sabine, önüne bakarak.

Helene'nin yeniden ağlamak üzere olduğu görülüyordu. Bu defa kendini engellemek istediği belli oluyordu. Dudağını ısırıyordu.

"Ancak, henüz nasıl devam edeceğini bilmiyorum," dedi Helene.

Kendisini içinden tehdit eden bir ağlama nöbetine karşı koymayı sürdürdü Helene. Kadehindeki içkiyi bitirdi. Sabine tekrar doldurdu.

"Klaus, bir defasında 'benden, sadece yaşadığım sürece hoşlanmalısın' demişti. Ve şimdi, onun öldüğüne asla inanamayacağım duygusu var içimde. Bu inancı asla içime almayacağım. Asla. Bana göre o yaşıyor."

Calvados'unu bitirdi ve kadehi doldurması için

Sabine'ye uzattı. "Şerefe," dedi. Sabine de onunla birlikte içti.

"Hayatını pek yaşayamadı o," dedi Helene. "Hayatı eziyetten başka bir şey değildi. Her gün on, on iki saat daktilonun başında. Yazamadığı zaman da daktilonun başında otururdu. 'İşimin başında olmalıyım,' derdi sonra. Yaptığı her şey ona korkunç zor gelmişti. Bu yüzden de çevresine, hiç çalışmadığı izlenimini yayıyordu; yaptığı şeyi sadece ondan zevk aldığı için, zahmetsizce yapıyormuş gibi gösteriyordu. Evet, zahmetsizce, zahmet çekmemiş görünmek istiyordu. Bir de her zaman, yaptığı her şeyin sahte olduğu duygusu.

"Bir gün enselenecekmiş gibi. Geceleri sık sık bağırırdı. Ayrıca gitgide daha sık, ter basmaya başlamıştı onu gece yarıları. Bu yüzden hep 'Çekip Bahamalara gidiyoruz,' derdi. Eğer, yalnızsak 'Başka suçlara,' diye eklerdi. Bir suçlu olduğuna derinden inanmıştı. Elbette Bahamalara gitmek için en ufak bir niyetimiz bile yoktu. Böyle bir tatile çıkacak paramız yoktu ki. Otel odasında bile her gün çalışmayı sürdürüyordu. Ve benim, büyükannelerin sözlerini toplamam gerekiyordu. Geçti artık. Kesin olarak bildiğim tek şey bu. Yaşamımda asla bir daha bir ses kayıt cihazına el süremem. Bir daktiloya asla. Sessiz köylere dalıp, muhtara sorup, bu sevgili yaşlı kadınlarla konuşmanın, onlara şunu bunu, bir mikrofonun ne olduğunu açıklamanın bana ne denli az uyduğunu söyleyemezdim ona. Ama bu düşüncesi onu o kadar hevecanlandırıyordu ki. Bir

çocuktu o. Ya da bir çocuk olmak istiyordu. İnsan her şeyi yapabilir. Bu da onun bir sözüydü. Aslında spor öğretmeni olmalıydı o. Ya da keşifler yapan bir gezgin. Ama günümüzde değil. Yüz yıl önce. Yelkenli gemi kaptanı. Serüvenci. Her türlü zorluğun üstesinden gelen biri. Eğer zorluklar doğadan geliyorsa. Doğaya karşı hep yürekliydi, yaratıcıydı, yenilmezdi. Yalnızca insanlar..."

Yeri gösteren bir hareket yaptı.

"Olağanüstü pratikti. Starnberg'teki küçük ev, biz satın aldığımızda, bir tavuk kümesiydi. Mültecinin biri, bir tavuk çiftliği açmak istemiş, ama başaramamış. Klaus her şeyi kendisi yapmıştı. Hem de nasıl. Öyle bir teras ki, bir eşi daha yoktur. Kırmızı kumtaşından. Bu kırmızı teras onun anıtıdır. Teras kalıcı olacak, biliyorum. Ama Klaus esas olarak tükenmişti. İçten söylüyorum. Yanlış yoldaydı. Ve beni de bu yanlış yola zorladı. Bu yüzden, yanlış yolda olmanın nasıl bir şey olduğunu biliyorum. Cehennemdir bu. Pis bir rastlantı yüzünden bu boktan gazeteciliğe bulaşmıştı. Sonra bir de bu çevrecilik. Sonra, artık geçimimizi bu işten sağladığımız için, her şeyi ciddiye alması gerektiğine inanmıştı. Bu kadar tutuktu. Son olarak, çalıştığı bütün insanlarla kavgalıydı. Ama hepsiyle. Bağımlı olduğu redaktörler ve editörlerden, sırf onlara bağımlı olduğu için nefret etmişti. Birisi bir nebze bile eleştirisi olduğunu sezdirse, Klaus onun gözünün önünde kitabının müsveddesini yırtardı. Bu

gerçekten vahşiceydi. Elbette gülünçtü de. Onda da bir kopyası bulunurdu çünkü. Bunu herkese bilirdi. Sadece, kendisini engellemelerini beklerdi. Sırıtırlardı ona."

Helene içkisini bitirdi, kadehini uzattı, doldurulmuş olarak geri aldı, "Şerefe," dedi ve içti. Sabine de onunla birlikte içti.

"Beraber çalıştığı insanları incitmiş, onlara gerçekten de çok zalim davranmıştı. Tam da onlara bağımlı olduğu için. Yayıncısına, neler yaptı o adama. Bir süre boyunca düzenli olarak Münih'e gitti ve yayıncısının arabasını... söylemeye dilim varmıyor. Bitmişti işte. Bitmiş tükenmişti. Bu yüzden, sizinle karşılaştığımızda gerçekten sevinmişti. 'Şimdi, toparlanıyoruz,' demişti, ilk akşamdan sonra. Bir hayalciydi o. Yeniden Bahamalardan söz etmeye başlamıştı. Helmut'la Bahamalara. En yeni buluşu buydu. Onunla yaşamak pek kolay değildi, bunu söyleyebilirim size. Duyarlılığı yüzünden. Ona hiç de gereksinmediklerini ona hissettirdikleri için. Bunu ona hissettirdiklerinde her şey bitmişti. O andan sonra, günde yüz defa, yemin ederim yüz defa, ondan hâlâ hoşlanıp hoşlanmadığımı sormaya başlamıştı. Kendini gitgide daha çok, insanların en kıytırığı gibi görmeye başlamıştı. Ve ben ona sürekli olarak, insanların en kıytırığı değil, en, en, en mükemmeli olduğunu kanıtlamak zorundaydım. Ve üstelik inandırıcı bir biçimde. Evet, işte böyle!"

Helene ayağa fırladı. Bir aşağı bir yukarı yürüdü.

Kadeh elindeydi. Kadehi doldurdu. İçti.

"Onunla konuşmak pratik olarak imkânsızdı artık. Yavaş yavaş, bu duruma daha fazla dayanamayacağım duygusuna kapılıyordum. Gitgide daha çok, boğulmuş birini su yüzünde tutmaya çalışıyormuşum gibi geliyordu bana. Bunu artık başaramadığımda, ikimizi de dibe çekecekti. Bunu sonsuza dek sürdüremeyeceğimi anlamıştım. Bu yüzden, sizinle karşılaştığımıza ben de onun kadar sevinmiştim. Tamamen yalnız kalmıştık çünkü. Tamamen. Lütfen, beni yanlış anlamayın. Klaus'a karşı bir şey söylemek istemediğimi biliyorsunuz. Ben... söylemek istediğim sadece... size ben... bir gün herhangi birine söylemeliydim, nasıl... ben... ben kendim, pratik olarak... tek bir kez söyleyebilseydim... benim yaşamaya hakkım yoktu, buna izin vermemişti. Ben onun yaptığı şeyle, ondan daha çok ilgilenmek zorundaydım. Sanki onun kızıymışım gibi: Onun ulaşamadığı yere, benim ulaşmam gerekiyordu. Onun gururuydum ben. Öte yandan, birisi benim yaptığım bir şeyi övdüğünde, bozulurdu. Deliydi o. Kendisine gerek duyulmayacağını anladığı için, akıl hastalığı olarak nitelendirilebilecek bir bencillik derecesine vardırmıştı işi. Tanıştığımızda, müzik öğrenimi görüyordum. Bu öğrenimi derhal yarıda bırakmak zorunda kalmıştım. Daha birbirimizi tanıyalı dört ay bile olmadan kararını vermişti: "Gerçek bir müzisyen olmaya senin çapın yetmez, bırak bu işi, böyle sadece kendini mutsuz ediyorsun." Tamam. Böyle.

Sonra beni kendi ilgi alanlarına terbiye etti. Yirmi iki yaşındaydım. Ve aptalın tekiydim. O kadar aptaldım ki, aptallığım dağlardan büyüktü. Elbette, Klaus'un elinden bu konuda bir şey gelemeyeceğini de biliyorum... ama neden ben... bunu bedelini neden ille de ben ödemeliyim? Piyanomu satmak zorunda kaldım. Yaaa!! Müziğe karşı aşırı bir antipati geliştirmişti. Ya o, ya müzik! Bir yıl daha, ondan sonra herhalde ben de sıfırı tüketecektim. O zaman ben de sonsuza dek katlanabilirdim. Şerefe. İnsanın her şeye katlanması dokunaklı değil mi? Bunu ona borçluyum. Bunu kesin olarak biliyorum. Bir şeylere katlanıyorum. Ben... ben, ikinizden daha fazla bir şeylere katlanan bir insanım, iddiaya var mısınız? Gelin, hadi benle bir kez olsun iddiaya girin. Kazanmak istiyorum. Zaten çoktandır hiçbir şey kazanmadım. Şimdi bana... bu muhteşem tatil evinizde bir piyanonuz yok. Bir keman bile yok. Ne saçmalık! Piyanosuz bir tatil evi. Keman da yok. Hem de on bir yıldan beri. Piyanosuz ve kemansız on bir yıl. Siz de bir şeylere katlanıyorsunuz. Bir güzel katılaşmış olmalısınız. Hisset bakalım Helmut. Katılaştın mı? Ruhun? Hisset bakalım. Kulak memelerin? Bilmiyor musun bunu? Kulak memeleri nasılsa, ruh da öyledir. Yani, bana öyle geliyor ki, kulak memelerinin bütün sütü kurumuş. Ya sen, Sabine'cik? Kadınların kulak memeleri, erkeklerinkinden daha zengindir, her zaman tekrar tekrar bu sonuç ortaya çıkar. Kesinlikle kadınlar, mmm! Yani, bir serveti olan kadınlar var-

dır. O zaman tüm erkekleri unutabilirsin. Bir erkek nedir ki, Sabine? Kendilerini bir bok sanırlar, iyi. Daha ne? Hiiç. Klaus'un... ah Klaus... sanki bir sıvının içinde yüzüyorum. İçinde yüzdüğüm bu sıvıdan içiyorum da. Yani bu bile biraz ilahi bir şey. Bir de ansızın sona ermese. Helmut, ansızın telefonun çalmamasını ve Münih'ten Doktor Stahlhagen'in arayıp da bizden artık hiçbir şey istemediğini söylememesini ... sen sağlıyorsun. Size o kadar borçluyum ki, inanılır gibi değil, içten söylüyorum. Siz kesinlikle karşılaştığım en yüce insanlarsınız. Ama size rastladığımızda artık her şey için çok geçti. Ne şanssızlık. Helmut, bilmiyorsun. Klaus sana rastladığı için ne kadar mutlu oldu. Sanki bir hazine bulmuş gibiyim, dedi. Senin yanında—bunu sezmişti—o sakin ve o sabit tarzın sayesinde, sağlığına kavuşabilirdi. Onda eksik olan buydu, sendeki mantık, soğukkanlılık, iç huzuru. Ah, benim iki sevgili arkadaşım, şimdi bana banyo yaptırabilirsiniz, isterseniz. Sizde kalıyorum.Ve siz bana banyo yaptırıyorsunuz. Bol köpükle. Küvetiniz yok mu? Sizin de yalnızca duşunuz var. Birazcık yoksul işi di'mi? Zararı yok. Bana banyo yaptırsanız hiç de fena olmazdı. Ama ne yapalım işte. Ben, lüks yaratık, bir küvet istiyorum. Ama bir küvet yok. Tıpkı Sahra Çölündeki gibi. Şimdi üzülebilirim. Lütfen, bunu kendinize dert edinmeyin. Sıcak bir banyo, üzüntüye çok iyi gelir. Ama iyice sıcak olmalı. Sıcak bir küvete uzandığımda, hep şarkı söylemeye başlarım. Son

zamanlarda, başka yerde hiç şarkı söylemediğim halde. Yani, şarkı söylemekten öyle hızla uzaklaştım ki. Pratikte sıfırın altındayım. Kimi zaman oturuyorum ve bir sessizlik saçıyorum. Sonra bu sessizlikte oturuyorum. Bir cam fanusun altındaymış gibi. Sonra, bayanlar baylar, bu sessizlik beni etkiliyor. Bu CAM FANUS etkiliyor. Hırçın, kendi kendini parçalayan iç sıkıntısı duruyor. Çünkü artık, insanın iyice bozulsun diye duvara fırlattığı, fırlattıktan sonra da öyle kırık haliyle düştüğü yerde bıraktığı ve daha önce ne olduğu ya da nasıl düşünüldüğü artık anlaşılmayan bir şey kadar bile değilim. Yıkımın mümkün olduğunca ileri boyutlara varması için en önemlisi budur. Hepimizi sadece yarı yarıya bozsalardı, o zaman bir acıma dalgası olurdu, bu dalganın içinde büsbütün boğulurduk ve dünyanın sonu gelirdi. Ama tamamen parçalanmışlar olarak, yaşamayı duygusuzca sürdürüyoruz. Size teşekkür ediyorum.

"Şimdi hemen başlayalım. Yeterince vakit harcadık. Bayanlar, baylar, günümüzde bir kadın sanatçının olması gerektiği kadar hazırlıklı değilim. Ama başka bir biçimde, yine çok fazla hazırlıklıyım. Şimdi izin verirseniz dikkatinizi bana vermenizi rica edeceğim. Sizlere, Franz Schubert'in *Gezgin Fantezisi*'ni çalacağım."

Helene, notaları havada çaldı, notaları söyledi, ritimleri vurdu, parmaklarıyla işaretler yaptı. İleri geri gitti, durdu, döndü. Piyano parçasını bir metin gibi

okudu. Tek bir heceyi bile atlamadı ve ne demek istediğini tam olarak söyledi.

Kapı çalındı. Helmut kapıya koşturdu. Bayan Zürn, "Dışarıda, karısını almak isteyen bir bey var," dedi.

Bayan Zürn ve Helmut'un önünden geçen Klaus, evden içeri girdi.

Helmut, Bayan Zürn'e başını salladıktan sonra kapıyı kapattı, sonra Otto'yu yanına çağırdı ve köpeğe göz kulak oldu.

"Klaus," diye bağırdı Sabine.

Helene, müziğini derhal yarıda kesti ve bir biçimde gevşeyip sönerek, "Klaus'um, sevgili, sevgili Klaus'um," dedi. "Evet, ben her zaman ne derim: 'Canlı o,' derim ve nedir o: Canlı. Bu kadar da geç gelir. Bu onun için fark etmez. O sadece, kendisi yokken ne yaptığımızı bilmek istemiştir. Doğru mu? Alçak. Onun bir alçak olduğunu söylememiş miydim size? Klaus, lütfen kendine iyi bir yer bul. *Gezgin Fantezisi*'ni çalıp bitirmem gerekiyor."

Helene, kaldığı yeri buldu ve çalmaya devam etti. Ama çok uzun sürmedi. Klaus'a baktı, ona bakarak kendine bir Calvados doldurdu, "Şerefe," dedi, kadehi sonuna dek içti ve yeniden Klaus'a baktı. Klaus "Gel hadi," dedi.

Helene, "Hoşuna gitmedi mi? Özür dilerim, sen karşımda duruyorsun, yeni kurtarılmış biri ve ben piyano çalıyorum, beni egoist olmakla suçalrsan, hiç şa-

şırmam. Sen, dalgalardan kurtulan biri olarak. O her doğa koşulunu yener. Bunu daha önce açıklamıştım. Değil mi?" dedi.

Klaus, "Hadi gel," dedi.

Helene, "Ama Klaus, bırak biraz daha kalalım dostlarımızda. Zaten odamızda küvetimiz yok. Onların da burada küvetleri yok. Öyleyse bal gibi, burada da kalabiliriz. Küvetsiz olma yazgımıza her durumda sadık kalıyoruz. Anlaşıldı mı?" dedi.

"Ben gidiyorum artık," dedi Klaus.

"Birisi sana bir şey mi yaptı?" diye sordu Helene. "Görüyorum ki incinmişsin. Klaus, çabuk Hel'ine seni kimin incittiğini söyle. Üstelik seni çok kötü incitmiş. Görüyorum işte. Ayyy! Klaus'umuzu çok derinden incittiler. Seni yeniden canlandıracağım sevgilim, hem de çok kısa sürede. Yemin ediyorum sana."

Helene yeniden bir sigara yaktı, Helmut'un hasır şapkasını askıdan alıp başına geçirdi. "Bunu bana ödünç verir misin?" dedi. Ve sonra, "Gel, dâhim, mertçe gidelim," dedi.

Helmut ve Sabine'ye el sallayarak dışarı çıktı ve bu arada Klaus'u da bir biçimde yanında götürdü. Klaus Buch orada bulunduğu süre içinde, Helmut'la bakışları hiç kesişmemişti. Helmut bunu sonradan fark etti. O halde, suya düşen Klaus'un bakışlarını aklında tutacaktı. Herhalde Klaus bu anda ona öyle bir, içyüzünü gören bakışla bakmıştı ki, hiç kimse Helmut'a öyle bakmış değildi. Ve ona böyle bakmış olan adam,

yaşıyordu. İkisi de arabanın yola çıkışını duyduklarında kıpırdayabildiler.

Sabine, "Bir dakika, bir dakika," dedi.

Helmut oturdu, bir puro yaktı, kendine Calvados doldurdu ve, "Şerefe," dedi. Sonra içti. Sabine ona eşlik etmedi. "Nesi var anlayabildin mi?" diye sordu Sabine. Helmut bu soruya tepki vermedi. "Helmut, nesi var onun?" diye sordu Sabine. "Bir şey var onda. Şimdi bir kutlama olacağı yerde... kıyamet günü sanki. Sen anlayabiliyor musun?"

Helmut siyah Kierkegaard kitabını aldı ve "Sen de *Wagner-Yaşamım*'ı istiyorsan, yukarıda duruyor, getireyim mi sana?" dedi. Sonra Kierkegaard kitabını açıp okumaya başladı:

"*Burada, Gilleleje'de kaldığım sırada, Esrom'a gittim, Fredensborg'a, Frederiksvaerk'e ve Ditsvilde'ye. Bu sonuncu yer özellikle şifalı su kaynağı ile ünlü, 23 Haziran kutsal ateş gününde yöredeki herkes oraya hac ziyaretine gidiyor.*"

Kitabı yeniden kapattı. Sabine önceki oturuşunu bozmamıştı. "Hadi gel," dedi Sabine. "Bisiklet turuna çıkmak istiyorduk ya. Ormana. Bir orman turu. Gel." Helmut ayağa kalktı ve "Böyle bir şeyi giyemem," dedi. Üstünü değiştirdi. Helmut üstünü değiştirirken Sabine'ye, bisikletleri Zürnlere hediye edebileceklerini söyledi. Bisikletleri öylece bırakabilir, buraya bir daha tatile geldiklerinde kullanabilirlerdi.

Helmut, "Lütfen Sabine, sen de üstünü değiş. Lüt-

fen," dedi. Sesi, spor giysileri almalarını dayatan sesi gibi, kesin ve içe işleyen bir tona bürünmüştü.

İkisi de üstlerini değiştirdiklerinde Helmut, "Şimdi eşyalarımızı toplamaya ne dersin? Ya da şöyle yapalım: Ben eşyaları topluyorum, sen Bayan Zürn'e gidiyorsun, dört haftalık parayı ödüyorsun, kesinlikle indirim yaptırmıyorsun, 'özel koşullar, bir dahaki yıl gelebilirsek, o zaman bakarız,' falan gibi bir şeyler diyorsun. Lütfen Sabine, lütfen. Trende sana her şeyi anlatırım. Lütfen."

Sabine oturdu ve bunun kendisi için çok acele olduğunu söyledi. Helmut bütünüyle reddedici, düpedüz baskıcı, iyice inandırıcı bir sesle: "O zaman yalnız gitmem gerekiyor," dedi. "Öyle," dedi Sabine. "Ben de bir konuşma yapmak istiyorum," diye ekledi. "Ben konuşmamı ne zaman yapacağım peki? Benim söyleyecek sözüm yok mu sanıyorsun yahu?"

"Ah, sen. Biricik insan. Sabine" dedi Helmut.

"Dinle," dedi Sabine.

"Haklısın," dedi Helmut, "trende, Sabine, trende."

Eşyasını toplamaya başladı. Yavaş yavaş Sabine de ona yardım etti. Sabine Zürnlere giderken, Helmut arkasından, "Bir taksi, on beş dakika içinde," diye bağırdı. Helmut, Sabine ve Otto yola çıkarlarken, zarif Bayan Zürn ve büyük kızlarından ikisi durup el salladılar. İyi ki, Doktor Zürn Allgau'daydı. İstasyon gişesinde Helmut, "Meran'a iki tam bir yarım, tek gidiş," dedi. Sabine, "Meran mı?" diyerek başı-

nı salladı. "Peki niçin Meran?" Helmut, "Durun, bir dakika," dedi memura, "karım aynı fikirde değil." Sonra Sabine'ye "Peki nereye?" diye sordu. Sabine, bitkin bir halde "Şeye... Montpellier'ye," dedi. Helmut, Montpellier'ye iki tam bir yarım, tek gidiş, birinci mevki," dedi. "Umarım orası sana fazla sıcak gelmez," dedi Helmut. "Duvarlar öyle kalınsa," dedi Sabine, azıcık sırıtarak.

Helmut Sabine'yi dikkatle alnından öptü. Otto, canı yanıyormuş gibi bir ses çıkardı. Sabine Helmut'a öyle bir baktı ki Helmut, "İçimi sanki boş bir marmelat kavanozunun içini görür gibi görüyorsun. Bekle. "Trende," demek zorunda kaldı. Sabine, "Dün gece rüyamda, başka hiçbir sayıya bölünemeyen sayının hangisi olduğunu bilmek zorundaydım ama bilemedim. Ötekilerin hepsi bildi. Sen de. Ama sen de bana yardım etmedin," dedi. Helmut, sanki bunu telafi etmek istercesine eliyle Sabine'nin saçlarını karıştırdı biraz. Tren geldi. Helmut, ona bir tarikat rahibi gibi gelen renkli lokomotife "*Qui tollis peccatea Mundi,*"* dedi.

Yalnız kalabilecekleri bir kompartıman bulduklarında Helmut, "Sabine şimdi Basel'e kadar yerimizden kıpırdamayabiliriz," dedi.

Sabine, "Aşırı sıcak olmasından korkuyorum. Orada hava çok sıcaksa ne yaparız?" dedi.

* Dünyanın tüm günahlarını alıp götüren. İsa Peygamber için söylenir—ç.n.

"Ah," dedi Helmut, "Gölgeleri birbirine dikeriz."

Bir süre birbirleriyle hiç konuşmadan, iki yabancı gibi oturdular. Sabine gidiş yönünde, Helmut ters yönde oturmuştu.

"Dün neler oldu gerçekten," dedi Sabine.

Bir ekspres hızla yanlarından geçti.

"Bu, uzun bir öykü," dedi Helmut ve dışarıya, Ren Nehrine baktı. "Ren," dedi Sabine. Biraz uzandı. Akşam güneşine karşı. Helmut gölgedeydi. Helmut sesini ilk kez bu kadar yükseltti: "Ah sen. Biricik insan. Sabine." Sabine'nin bunu duymaktan hoşlandığını gördü. Bu durum, Helmut'un sesini daha fazla, hatta hissettiği kadarıyla, adeta ansızın fırlatırcasına yükseltebilmesini sağladı. "Seni yere bakan yürek yakan seni!" dedi Helmut. "Farkında bile değilsin gücünün. Güllerin içinden bakarmışçasına yılların içinden bakmak, işte bu sensin."

"Güzel," dedi Sabine. "Ya şimdi ne olacak?"

"Şimdi başlıyorum," dedi Helmut, "Üzgünüm ama, sana anlattığım her şey, bu Helmut, bu Sabine hakkında olabilir."

"Hadi bakalım," dedi Sabine, "Her anlattığına inanacağımı sanmıyorum."

"Bu bir çözüm olabilirdi," dedi Helmut. "Öyleyse, lütfen," dedi Helmut. "Şöyle oldu: Sabine ansızın kendini, gezintiye çıkmış insan selinin dışına attı ve henüz kimsenin oturmadığı bir masaya doğru gitti.

Helmut ile Sabine, Klaus ile Helene. Orta yaşlarını çoktan geçmiş bu dört Alman, Konstanz Gölü kıyısındaki sakin bir tatil beldesinde birbirlerini bulurlar. Helmut ile Sabine'nin sakin yaşamları, maceraperest Klaus ve Helene ile karşılaşınca bir anda farklı heyecanlara ve eğlencelere açık hale gelir. Ancak eski bir okul arkadaşı olan Klaus ile karşılaşmak, Helmut için o kadar da eğlenceli sayılmaz. Bu karşılaşma, aslında kendisiyle hesaplaşmaya açılan bir pencere olur. Görünürdeki yaşamlarının ardında, hepsinin farklı dertleri, huzursuzlukları, rahatlama anları, kaçış noktaları, duygulanımları vardır; o beldede geçirilen her an, birbirine zıt karakterler olan Helmut ile Klaus'un içsel çatışmalarının aynası olur. İlişki denen şey ne kadar da zordur! Yanlış anlamalar, can sıkıntısı, yalan, kıskançlık, haset, aşk... tüm bunlar kaçınılmazdır. Komik durumlara düşmek, alay konusu olmak da öyle.

Çağdaş Alman edebiyatının en güçlü kalemlerinden Martin Walser bizi, bu dört insanın ruhlarının en derinlerine ve aralarındaki ilişkilerin çetrefilli ağına çekip avlıyor. Ve daha da önemlisi gülümsetiyor, şaşırtıyor. İçimize, ilişkilerimize ışık tutuyor.

ISBN 978-9944-494-14-4
9 789944 494144